

ACTE ȘI DOCUMENTE

DIN TRECUTUL FARMACIEI

ÎN

ȚĂRILE ROMÂNEȘTI

ADUNATE ȘI COMENTATE

DE

Dr. NICOLAE I. ANGELESCU

Președintele Societății Farmaciștilor din România



27 MAY 2004

Stamp with handwritten text: 52.590

BUCUREȘTI

TIPOGRAFIA «SPERANȚA» STRADA BISERICA ENEI No. 4

1904.

P R E F A T A

Numele ce se dau la Români de pretutindeni locului de unde se împart mijloacele pentru alinarea durerilor trupului și acelu care face împărțirea dovedește vechimea farmaciei în țerile lor. Dar el arata în acelaș timp ce erau cei d'intâi «farmaciști». *Spiter, spiterie*, vine de la *speziario, speziaria*, forme italienești vulgare pentru *speziale* și *traffico di spezie*. În coloniile italiene așezate în preajma noastră, în Crimeea, a cărei coastă, cu strălucita ei capitală, Caffa, se afla în mâna Genovesilor, vindea ast-fel și leacuri, în 1381, Anton spiterul, «Anthonius spetiarius»¹). Coloniștii genovesi din Pera Constantinopolei aveau și ei la 1403 spiterul lor²). Dar ei desfăceau în acelaș timp cu medicamentele — care erau toate simple, fabricate gata, și nu compuse anume — «fructe zăhărite» (fruits-confits, confetti), șofran, zahăr, scorțișoară, sosuri (salsa) și șerbet, precum și vinuri streine. Numele de *speziario* vine de la *spezie, species*, supt care se înțelegeau în evul mediu mai ales mirodeniile, plantele colorante, condimentele — deci, înainte de toate, piperul — care se aduceau din Orient, din Indii, prin Asia Mică și Egipt. Încă în secolul al XVIII-lea un dicționar italian explică ast-fel cuvîntul *speziale*: «cel ce vinde speciile și compune medicamentele ordonate de medic», și adaugă cuvîntul latin: *aromatarius*: vînzător de mirodenii³).

1) Iorga, *Notes et extraits pour servir à l'histoire des croisades au XV-e siècle*, 1, Paris, 1899, pp. 14, 15.

2) *Ibid.*, p. 62.

3) Antonini, *Dictionnaire italien, latin et françois*. Lyon, 1760, p. 683.

Speciile se zic pe franțuzește *épices*, iar *épicier* e băcanul. Băcanie și spițerie erau la început acelaș lucru, depozit de mărfuri *coloniale*.

Dintre cele două atribuții ale «spițerului», strămoșii noștri prețuiau mai mult, mult mai mult, pe acea mai puțin înaltă. De leacuri învățate ei n'aveau nevoie, fiindcă erau babele cu buruienile lor. Deci pentru mirodenii, vâpsele vegetale și zaharicale răsăritene s'au întemeiat în orașele românești mai mari, «spițerii» de «spițerii» veniți din Crimeea genoveză.

Când Domnul Moldovei sau al Țerii-Românești, când vre-o rudă a lui, când vre-un boier mare, erau bolnavi, babele nu erau întrebate singure, ci se chemau medici sau, cum se zicea atunci, cu un cuvânt slavon luat pe calea literară, *vraci*. Unii erau din Ardeal, Sași, alții din Crimeea, *Frinci*, sau chiar din Italia (Ștefan cel Mare a fost curarisit de un medic din Veneția), alții din Constantinopolul turcesc sau de la Hanul Tâtarilor, Evrei (mai ales Evrei spanioli și portughesi), ba odată vine, pentru Ștefan cel Mare, un medic din Germania, de la Nürnberg ¹⁾.

Ei veniau cu o mică farmacie, dar ea era foarte neîndestulătoare. Ștefan-cel-Mare era silit să trimeată un om anume la Veneția ca să facă acolo leacurile pe care i le prescrisese medicul său venețian ²⁾.

Vedem odată pe un bărbier-medic din Ardeal, că amină cura de ochi a lui Alexandru-Vodă Lăpușeanu, pentru că are nevoie de unele ierburi care cresc în luna lui Maiu, cînd se va întoarce din Bistrița Ardealului, aducîndu-le ³⁾. Altă-dată același Domn trimite acolo la Bistrița ca să i se aducă «niște unsori de ochi» ⁴⁾. Pe acest timp, Brașovul, care trimetea medici Domnilor munteni, avea spițeri, pe cari-i intitula *aro-*

1) V. a. mea *Istoria lui Ștefan-cel-Mare*, București, Minerva, 1904.

2) Hurmuzaki, *Documente VIII*, p. 35, No. XLIV.

3) Iorga, *Documentele Bistriței*, I, București, Sococ, 1899, p. LIV.

4) *Ibid.*, p. LXIX.

matarius sau cu numele apusean—câci mulți Brașoveni învățau și călătoriau în Germania—*apothecarius* și, pe nemțește, *Abetecker*¹⁾. Aceasta ar fi făcut în românește *aplecă*, dar cuvântul nu s'a luat, fiind-că n'au venit negustorii. Cite un Domn adesea ori bolnav, ca Petru Șchiopul, ținea în chip statornic medicul său pe lângă el²⁾, dar de un farmacist venit din Ardeal nu se pomenește.

În solii, în războaie, în pribegie, Românii aflau ce e o apotecă, săsească, polonă sau germană, dar nu li se părea că așa ceva ar putea fi strămutat și la ei. De la o vreme și vechea spițarie-băcănie înceta. Turcii goniseră pe Italiieni din coloniile lor răsăritene. După ce se făcuseră stapini și peste țările noastre, ei impuseră pe încetul obiceiurile lor în multe lucruri. Dar la dinșii cine vinde coloniale, *bacalul*, n'are și ierburi și siropuri și prafuri. Acestea privesc pe medic, pe *hechim*, care e și farmacist. Deci avurăm și noi vînzători de zaharicale, condimente și arome, cărora, după cuvîntul turcesc, Moldovenii li ziseră: *bacali*, iar Muntenii: *băcani*, pe cînd leacurile ajunseră a fi *doftorii*, fiindcă le prescria și le prepara tot «doftorul».

Intemeierea spitalelor deschide o epocă nouă pentru farmacie în țările românești.

Cel d'întîiu a fost intemeiat în Domnia lui Brâncoveanu. Cuvîntul *spital* e grecescul *σπιτάλι*, dar Grecii au reprodus numai în limba lor pe italianescul *ospedale*, și ei au cunoscut aceste așezăminte ale iubirii de oameni și milei prin spitalele italiene, adică venețiene. Supt o influență italiană și venețiană deci s'a făcut întăiul spital românesc, al Colței, în care s'a așezat și «o spițarie» cu «felurite leacuri și feluri de buruiene tămăduitoare»³⁾. Brâncoveanu avea la 1702 doi

1) *Quellen der Stadt Kronstadt*, I, Brașov, 1886, p. 717.

2) Hurmuzaki, XI, p. 688, No. CXXXIX: La 1585 medicul lui Petru, Ioan Fascheng, declară că e «sătul de țară».

3) Galașescu, *Eforia spitalelor civile*, București, 1900.

medici greci, Pandele și Ianachi, și unul «franzuz», care era hirurg, sau, cum se zicea atunci, «girah»¹⁾. Pe lângă dînșii însă Domnul plătia de o bucată de vreme pe Iacob Pylarino, de loc din Smirna, dar care învățase în Veneția și putea fi socotit ca Venețian; el a scris în latinește o carte despre vaccină²⁾. «Doftorul Iacov» aduse de sigur cu dînsul și un *spișter*, un «spicear», zice condica de socoteli a lui Brâncoveanu; «spicearul» merse cu Vodă, care era bolnav, în călătoria la Adrianopol din 1703³⁾.

Nu se poate spune dacă urmașii lui Brâncoveanu au avut și ei «spiceari» lor; ori-cum, ei erau numai ai Curții. Ca spișteri ai Curței în Moldova erau la 1763⁴⁾ un anume Toma și Antohi.

Dar în această epocă războaie se poartă pe pământul nostru, și ele aduc oștiri apusene, germane în Țara-Românească. «Spișterul» și «doftorul» neamț, «spișterul» și «doftorul» grec cu diplomă din Germania nu apar încă, dar la 1752 Grigore-Vodă Ghica, întemeind la București spitalul Pantelimon, adaugă pe lângă medici, un «spișter pentru facerea și lucrarea doftoriilor», și chiar un erborist, «un om anume, ce știe și cunoaște ierbele cele de treaba doftoriilor, care la vremea lor să fie dator, după semnarea doftorului și a spișterului, ale culege și a le duce la spișterie⁵⁾». Spitalul Sf. Spiridon, întemeiat la Iași puțin mai târziu, își avea și el spișterii⁶⁾. Craiova avu și ea, odată cu spitalul, spișterii spitalului⁷⁾.

Peste câțiva ani se face încă un pas. Speculatori, cari căpătau prin stăruințe un monopol de la Domnie,

1) *Revista istorică a Arhivelor Statului, Condica de venituri și cheltueli a Visteriei*, București, 1876, p. 660.

2) V. a mea *Istoria literaturii române în secol. al XVIII-lea*, la tablă, sub numele de Pylarino.

3) Condica citată, p. 714.

4) Iorga, *Documentele Callimachi*, II, București, 1903, pp. 85, 94, 96.

5) Gălașescu, *o. c.*, p. 183.

6) Iorga, *Studii și Documente*, V, pp. 574-6.

7) Acest volum, p. 25.

intemeiară spițerii particulare. Cea d'întâiu apare la București, în Hanul Șerban-Vodă, și o ținea un Armean, Hagi Chiriac Arbut. El o vându apoi prin 1776 unui medic, care pare să fi fost Frances, Ioan Șafant¹⁾.

Pe atunci domniă în Moldova Grigore Alexandru Ghica, și între multele sale faceri de bine, inspirate de curentul filantropic, filosofic al Apusului, e și orânduirea celui d'întâiu medic de oraș. Odată cu «doftorul obștii²⁾», milostivul Domn creă și «spițeria obștii» în Iași, pe care toți urmașii săi o lăsară cu veniturile ei. În Țara-Românească această sarcină o aveau medicii de spitale. Și, pe când în Iași «spițeria obștii» era asigurată că nu va avea concurenți, cele din București se înmulțiră așa de tare și așa de liber în cât luminatul Domn Alexandru Ipsilanti trebui să li impuie la 1780 controlul *arbi-iatrului*, adică medicului primar al spitalelor, pentru ca să nu mai vândă de cât preparate proaspete și bune, și după rețeta medicului!³⁾ Încă și în acest timp, adevăratul spițer avea cunoștinți medicale așa de întinse, în cât la nevoie el putea să fie numit ca urmaș al doftorului sau «gerahului», ale căror rețete le făcuse până atunci.⁴⁾

În Mart 1785, Alexandru Ioan Mavrocordat, Domnul Moldovei, iea măsuri nouă pentru «Spițaria obștească a politii» din Iași, care va fi «în fața uliților», adecă la stradă⁵⁾. În August următor, el unește Spițeria aceasta cu a spitalului Sf. Spiridon, dând farmacistului cu aceste îndoite atribuții leafa de 25 de lei pe lună și orânduirea de scutire de vamă pentru «doftorii».⁶⁾

Acum erau iarăși și spițerii particulare; cei munteni nu sânt cunoscuți; asupra celor din Iași avem destule știri. Cei mai mulți erau Nemți, sau și câte un

1) Acest volum, p. 19.

2) *Ibid.*, p. 19 și urm.

3) *Ibid.*, p. 25 și urm.; pp. 34-5, 37, 38 și urm., 42-3.

4) Așa se făcu la Craiova în 1785 (*ibid.*, p. 28).

5) *Ibid.*, p. 30.

6) Codrescu, *Uricariul*, I, ed. a 2-a, 113; În această carte, p. 32.

Evreu botezat. Seria o deschide Anton Feyrman sau Faierman, care făcea parte din categoria din urmă; îl aflăm și în 1763 și în 1758 chiar¹⁾. El avea drept vecin pe medicul Lockmann, și fiul acestuia, Ioan, se făcu spițer²⁾. Și fiul acestuia se întâlnește ca spițer, în 1819³⁾. A fost o adevărată dinastie de spițeri ieșeni Lockmann: cel din urmă a murit dăunăzi, foarte bătrîn.

Între ei răsare și un Italian, Venețianul Alexandru Venier, care începu a servi țerii supt Mihaiu Suțu cel d'întâiu, cu calfa și alte trei slugi, și care era în picioare la masa sa de lucru în 1816 ca Serdar, adecă boier de treapta a treia⁴⁾. Contemporanii săi munteni erau Șafant, de care a mai fost vorba, Germanii Miller, Ruth, Frith, Roth, Mihaly și Grecii Nicoli, Gioanu, Andrei⁵⁾. De la 1800 se adăugi și Levantinul Iosif Raimondi, al cărui frate ajunsese funcționar la consulatul prusian. Iosif își avea încă farmacia la 1816⁶⁾.

Boierii de pe podul Mogoșoaii își tocmiră deosebit un farmacist în persoana Germanului Lorenz Dampner⁷⁾.

Din documentele tipărite de d. dr. Angelescu se vede ce schimbări s'au mai întâmplat pînă la data de prefacere, a Regulamentului Organic. Unele sânt numai de persoane. Farmacia lui Venier o avea Grecul Costachi Desila. El văzu întâmplările de răscoală și nenorocire de la 1821, și li suferi urmările, ca și colegul său Iosif Leiter. Un alt coleg, Polonul Iacob Verojenschi, se adause în 1826. În București, pe vremea ocupației rusești începută la 1828, se *abilită* ca farmacist în 1829 Mihaiu Eckhardt.

Mai însemnată e crearea de farmacii în județe. Bo-

1) Documentele *Callimachi*, II, p. 101; Iorga, *Străini oaspeți ai principatelor*, în revista *Literatură și artă română*, V, pp. 30-1.

2) Articolul citat, p. 33.

3) Hurmuzaki, X, p. 54; în această carte, pp. 71-2.

4) În acest volum, pp. 35-6; *Doc. Callimachi*, I, p. 472, no. 147; p. 523, no. 228.

5) În această carte, p. 40.

6) Hurmuzaki, X, p. 86; în această carte, pp. 41-2.

7) În acest volum, pp. 43-6.

toșanii, în Moldova, par să fi început. Grecul Ioan Vasiliu avea acolo spițăria sa încă d'innaintea anului 1821. La 1827, doctorul D. G. Samurcassi ceru să se îngăduie de Domn întemeierea unei a doua, pentru că «din nebăgare de seamă și graba lucrătorilor, erau să se apropia de ușa mormintului doă cucoane, avînd spițăriul pus în doftoriile rînduite, în loc de un dram extract de nuci sadé, cu adăogire un dram extract masalariță, din care, după ce au luat cē d'intâi rînduită măsură, îndată au început sămnila otrăvei ce are masalarița, adică amețială, tremur, dureri cumplite și altele încă»¹⁾). Cel d'intâiu farmacist din Piatra fu Iacob Garocinschi, cel d'intâiu din Fălticeni, Gheorghe Vasilicovschi, amîndoi Galițieni; în Bârlad boierii recomandase pe Grecul medic Nicolae Lafari, dar Domnul numi pe Germanul Kraus. Alt, din Huși, începu abia supt Mihaiu Sturza. În Țara-Românească abia de la 1830 la 1840 apar, pe lângă farmacia din Ploiești, a lui Kraus, altele, conduse de Germani, mai mult Sași, și de câte un rar Ungur, ca Borocskay, Benes, sau Slav, ca Tucik; în Buzău, Giurgiu, Slatina, Pitești.

Noua și ultima schimbare a fost întemeierea școalei de farmacie românești și pătrunderea elementului românesc bine pregătit în această ramură folositoare.

Toate acestea, strânse la un loc, alcătuiesc un capitol interesant din istoria culturii noastre, și d. dr. Angelescu a făcut bine adăugînd atît de simțitor materialul pe temeiul căruia s'au scris aceste pagini.

N. Iorga

1) Iorga, *Studii și Documente*, V, pp. 169-70, No. 168.

Asupra trecutului farmaciei în Țările românești foarte puține raze de lumină au căzut.

Cercetătorii Istoriei noastre, îngrijați de stratul gros ce apăsa asupra vieții trecute a poporului român, au lucrat cu sirguința și rivnă pentru desmormântarea acestui trecut.

Dar tocmai întinderea operei ce-au întreprins, cu o vrednică ardoare patriotică, 'i-a făcut să neglijeze, deocamdată, unele ramuri din activitatea trecută a poporului român.

Printre aceste ramuri figurează și farmacia română: arta farmaceutică, cum s'a practicat în Țările românești, legislația care a dominat în această privință, într'un cuvînt, tot ce-a contribuit la menținerea și propășirea acestei ramuri de activitate, considerată și în trecut ca una din cele mai folositoare țării, nu numai din punctul de vedere profesional, ci și ca factor cultural.

Data fiind opera vastă care așteaptă încă pe Istoricii noștri întru cercetarea marelui cîmp de activitate trecută a poporului român, e de datoria tuturor amicilor științei românești de a contribui cu slabele lor puteri la opera de luminare a acestui trecut.

În fie-care ramură de activitate avem azi destui iubitori ai mării românești.

Aceștia au datoria ca să dea la lumină tot ce se referă la trecutul specialității lor în România.

Cînd fie-care ramură de activitate își va fi depus, pe această cale, obolul pe altarul științei românești, vor

veni Istoricii, cu privirea ageră, deprinși a îmbrățișa dintr'o dată întreaga noastră existență din trecut, și vor face o sinteză a sforțărilor poporului românesc spre lumină și progres.

Pătruns de acest sentiment și de convingerea că trebuie să se facă odată bilanțul complex al întregii noastre activități culturale din veacurile din urma noastre, am procedat, de cît-va timp, la o desmormintare a tuturor documentelor, hrisoavelor domnești, etc., referitoare la ramura farmaceutică din România.

Opera mea nu numai că nu e complectă, dar—o declar eu însu'mi—e abia la începutul ei.

Pînă azi n'am făcut de cît o adunare și o coordonare a documentelor pe cari le-am putut afla.

Și dacă le public azi, reunite în broșură, o fac pentru a ispiti și pe alții să apuce și să meargă pe această cale, bine-facătoare nu numai ramurei farmaceutice, ci și culturai românești în general.

Documentele cari urmează vorbesc ele înse-le despre importanța lor.

Dar, deși n'am pretențiunea de a fi un comentator istoric, voi spune cite-va cuvinte privitoare la dinsele.

În primul rînd, întîia reflexie pe care ne-o sugerează aceste documente, e că în trecut farmacia a fost considerată nu numai drept un arsenal în care se faureau armele sănătăței publice și private, ci și ca o instituțiune eminentemente culturală, de mare folos obștesc.

Pentru acest cuvînt îi s'a acordat diverse privilegii.

Ea n'a fost de loc considerată ca o întreprindere comercială, care să se fi bucurat de deplina libertate a comerțiului.

Pentru instalarea unei farmacii, trebuia un hrisov domnesc special, o învoire care era dată după o cercetare prealabilă, după avisul primului medic al Țării, „archi iatrosului“, cum îi zicea în limbajul grecizat de atunci.

Această cercetare se făcea, de o parte, din punctul de vedere topografic, adică stabilindu-se dacă populațiunea din partea locului în care era vorba să se înființeze farmacia. avea în adevăr nevoie de un asemenea stabiliment, putînd, în consecință, să'l întrețină; de altă parte se făcea o minuțioasă cercetare dacă petiționarul, ca să mă servesc de acest cuvînt modern, întrunea toate condițiunile științifice și toată garanția morală pentru a conduce o farmacie.

Pe atunci nu se țineau, ca azi, concursuri pentru obținerea unei farmacii. Dar ocîrmuirea de atunci avea destule mijloace de investigațiune—și nu neglija nici unul—pentru a îngriji ca înființarea unei farmacii să corespundă în adevăr scopului creiării sale: aceia de a servi la alinarea suferințelor și de a constitui o nouă etapă pe tărîmul științific românesc.

Odată aceste condițiuni întrunite, farmacia, sau mai bine zis, posesorul ei, farmacistul, obținea toate avantajele posibile și compatibile cu probitatea publică și privată, pentru ca întreprinderea sa să prospereze, să fie la înălțimea cerută, în scopul de a putea corespunde menirei sale.

Dacă condițiunile localității lăsaŭ îndoială asupra putinței de dezvoltare a unei noi farmacii create, ocîrmuirea nu șovaia a acorda farmacistului chiar o leafă fixă, după cum ne atestă unele din documentele ce publicăm. Era deci un fel de primă, la fel cu cea pe care Statul o acordă azi unor anume ramuri industriale.

Dar, precum am spus, această primă avea un caracter sporadic, depinzînd de condițiunile în cari se găsea localitatea noiei farmacii create.

Solicitudinea statului pentru ramura farmaceutică se manifesta însă și sub o formă generală și permanentă, după cum reese din foarte numeroase documente ce dăm în vileag.

Așa pentru ca farmacistul să poată vinde medi-

dicamentele, foarte scumpe atunci, pe un preț redus, se acorda o scutire de dări nu numai lui, ci și întregului său personal.

Și dacă se dovedea că nici aceste scutiri nu erau îndestulătoare pentru a ușura farmacistului profesiunea sa, îi se mai acorda avantaje comerciale, cum e de pildă ținerea unei circiumi, ceea-ce pe atunci constituia un adevărat privilegiu.

Dar nu numai această reflexie ne sugerează documentele noastre.

Din ele mai rezultă un alt fapt, foarte important: De de mult încă s'a căutat a se delimita atribuțiile de farmacist de cele de simplu droguist.

Pitacul lui N. Caragea V.V. din 1782, care precizează că «doctorii» trebuie să vînda numai farmaciștii, și prin care se interzice droguiștilor vinderea de sâricică și șoricioaică, e un testimoniu că încă în veacul al XVIII-lea a început a predomină preocuparea de a nu se permite un amestec de atribuții, o impietare din partea droguiștilor pe domeniul farmaciei.

E curios cum în trecut s'a acordat farmacistului un rol științific cu mult mai mare de cît i se acordă astăzi.

Pe cînd actualmente, printr'o greșită interpretare juridică a întreprinderilor farmaceutice, se dă profesiunii de farmacist un caracter mai mult comercial, în trecut se întimpla invers.

Un document cuprins în broșura de față ne arată că nu mai departe de acum cinci zeci de ani farmacistul era însărcinat cu expertize chimice și toxilogice.

Un alt indiciu al prestigiului științific de care se bucura farmacistul în trecut, îl putem vedea în faptul că avea loc un amestec de atribuții între farmacist și medic.

Medicul avea voie să ție farmacie, iar farmacistului îi era îngăduit să dea consultații celor suferinzi.

Abia în 1835 dăm de urma unui document prin

care începe o delimitare a profesiunii de medic de cea de farmacist.

Acest document ne arată că un oare-care Ioan Kraus, farmacist în Ploești, ar fi stabilit un diagnostic greșit asupra unui bolnav din acel oraș. Plingerea venise, nu din partea familiei bolnavului, ci din partea unui medic practicant din Ploești. Sesizat de chestiune, Vodă interzice farmacistului Ioan Kraus de a mai da consultații medicale, dar precizează că această măsură o ia, nu pentru că ar găsi întemeiată acuzațiunea, ci numai fiind că numitul Kraus n'avea diplomele cunvenite în virtutea cărora să poată practica medicina.

Această dispoziție e preludiul legii moderne care interzice farmacistului de a da consultații medicale. Lege care, nu ne sfim a o spune, e cât se poate de justificată.

Și noi suntem cu toții, azi, de părerea ca nici un amestec de atribuții nu trebuie să aibă loc între medici și farmaciști.

De cât ar fi de dorit ca ceea-ce s'a tradus în practică din punctul de vedere al *exercitărei* profesiunilor, să se aplice și din punctul de vedere al *administrării* lor.

Incompatibilitatea între medic și farmacist nu rezidă numai în varietatea și scopul final al cunoștințelor ambelor profesioni.

Ea mai constă și în varietatea intereselor profesionale ale acestor două categorii.

După cum farmacistul nu poate concepe pluralitatea intereselor corpului medical, tot atât de puțin poate concepe medicul pluralitatea intereselor corpului farmaceutic.

Neputînd'o concepe, neputîndu-se identifica cu dînsa, amestecul medicului în treburile farmaciștilor e dăunător acestora din urmă, căci numai o identificare, o însușire a aspirațiilor profesionale, poate face ca o corporație să se desvolte spre binele întregului organism social.

După cum dar evoluția de pînă azi a adus o separație a atribuțiilor profesionale între medic și farmacist, ea trebuie să ajungă la un capăt normal, firesc, provocînd și separația în ce privește administrarea ambelor profesii.

Lăsînd farmacia sub dependența corpului medical, evoluția va fi necomplete și cu drept cuvînt se va putea zice că scurgerea vremii nu în tot-d'auna și nu pe toate tărîmurile aduce progresul.

Pentru a termina cu observațiile de ordin general, ce le facem cu privire la trecutul farmaciei din Țările românești, vom releva că e foarte greșită părerea curentă că profesiunea farmaceutică n'a fost îmbrățișată de cît tîrziu de către Romîni băștinași.

Dintr'un document semnat de Ion Sandu Sturza V.V. al Moldovei, reese că un oare-care Costache Deșilă a practicat încă înainte de 1820 arta farmaceutică în Iași, pe care a fost silit s'o întreprună și pe care o reia în 1826.

Cu privire la acest Deșilă, hrisovul domnesc se exprimă ast-fel «Domnia mea... încredințîndu-ne cum că numitul Costache Deșilă s'a purtat cu rîvnă și nepregetată osîrdie întru a mulțumi obștea politiei cu lucrarea doftoriilor, etc....»

Dar fiind că vorbim de meritele primilor farmaciști români autochtoni, vom releva un alt document, din aceeași epocă, semnat tot de Ion Sandu Sturza V.V. și care glăsuește ast-fel:

«Una din datoriile Noastre fiind și răsplatire jertfilor și a ostnelilor ce fiște carele din patrioți n'au cruțat, nici s'au dosit la învăluirile aceste ale Patriei Noastre; Nu am trecut cu vederea pe **Ioan Vasiliu**, spițer, carele în toată vremea tulburărilor Patriei și a petrecerei Impărăteștilor oști aice, *numai singur* au fost neclintit și nici cum s'au cruțat spre a întimpina cu doftoriile trebuitoare în toată vreme, atît pe ostașii pre puternicii Nostre Impărății, cît și pe spitalul ob-

ștesc de la Sf. Spiridon, cum și norodul ce se află aci în oraș».

Iată dar un act public de grațitudine domnească către un spițer Român neaoș, pentru serviciile aduse Patriei în zile de grea cumpană.

Hrisoavele menționate ne arată dar că farmaciștii băștinași români nu numai că au lucrat «cu rivnă și nepregetată osirdie întru a mulțumi obștea politiei», dar s'au distins chiar prin devotament către Patrie.

Avem convingerea că așa s'au purtat farmaciștii români și înainte de această epocă, căci suntem siguri că cu timpul se vor găsi documente atestând existența farmaciștilor români băștinași încă în veacurile anterioare.

Ceia ce e însă evident, e că farmaciștii, Români sau streini, imigrați și în urmă românizați, au jucat un rol preponderent în trecutul Țărilor românești. O mențiune, pe care o găsim în «Condica de venituri și cheltueli a Visteriei», pe anii 1694—1704, ne arată că în anul 1703 visteria țarei a plătit 30 taleri pentru un cal destinat unui spițer care avea să însoțească pe Vodă în călătoria la Odriu (Andrianopol).

Din această mențiune reese dar că acum 200 de ani exista deja la noi un fel de farmacist al Curței care întovărășea pe Domn în călătoriile sale. De sigur că se vor fi afind documente atestind că și Domnii anteriori anului 1703 au avut la Curtea lor asemenea farmaciști.

* * *

Să examinăm acum în parte câte-va documente principale din seria publicată în lucrarea de față :

a) Un document de o deosebita importanță e pitacul lui Alexandru Ipsilanti din 1797, cu privire la creiarea unui regim intern al farmaciilor. Asupra acestui document mă voiu opri mai mult, de oare-ce el atinge o mulțime de chestiuni vitale pentru exer-

cițiul artei farmaceutice și e interesant prin dispozițiunile ce cuprinde.

Vedem întâi că Ipsilanti pune la cale o inspecțiune a farmaciilor, motivînd-o cu oare-cari plîngeri ce i-au venit din partea publicului în privința calității și prețului medicamentelor.

E bine să examinăm la lumina rațiunii reci care poate fi temeiul acestor plîngeri.

Întru ce privește calitatea medicamentelor, sunt foarte puține de zis. Publicul, în genere, nu e în măsură de a judeca asupra calității unui medicament. D. Dr. Felix, Membru al Academiei, vorbind, în lucrarea d-sale asupra *Higienei în România*, de natura acestor plîngeri, dă justa explicație că publicul suferind, nemulțumit de efectul unui medicament, bănuiește îndată calitatea acestuia. Cu atît mai vîrtos, pe vremea lui Ipsilanti, modul de judecată al maselor era simplist : dacă boala pentru care se lua medicamentul nu înceta sau nu se îmbunătățea imediat, farmacistul era învinuit că n'ar fi dat un medicament bun. Nu se mai punea întrebarea dacă însăși boala nu era de natură rezistentă ; și tot atît de puțin se întrebă lumea dacă medicul a prescris medicamentul indicat.

Nu tăgăduim că se putea prea bine ca unele din plîngerile publicului să fi fost întemeiate.

În sînul orî-cărei corporațiuni reușesc în tot-de-auna a se introduce elemente dubioase, cari compromit o profesiune ; mai ales acum un veac și mai bine, cînd controlul asupra exercițiului artei farmaceutice era atît de slab în Țările românești, cînd corpul farmaceutic n'avea încă o organizație profesională care să vegheze la bună rînduială din sînul său, era chiar foarte ușor ca unii să se abată de la stricta cinste profesională în ce privea calitatea medicamentelor.

Dar — pentru cuvintele arătate — nu se poate admite că generalitatea plîngerilor era întemeiată.

Venind acum la cele împotriva prețului medica-

mentelor, vedem îndată că vina farmaciștilor era și mai mică.

Pe vremea lui Ipsilanti nu exista încă industria chimică a drogurilor, care prezintă o oarecare uniformitate a costului fabricației.

Pe atunci modul de aprovizionare cu material farmaceutic, care consta mai ales din erbururi, rădăcini, coji, și numai puține chimicale importate din străinătate, era cu totul deosebit de cel al aprovizionării de azi a farmaciilor.

Fiecare farmacist era ținut a-și căuta singur toate aceste erbururi, coji și rădăcini, trebuincioase artei sale.

Dar acest mod de aprovizionare implica o diversitate a mijloacelor de procurare.

Pe un farmacist, bună oară, procurarea unor anumite erbururi îl costa o sumă dată de timp și de bani; pe un altul, procurarea aceluiași erbururi îl costa o sumă mai mare sau mai mică de timp și de bani.

Tot așa și cu importarea substanțelor minerale din străinătate. Pe atunci nu existau mijloacele de transport de astăzi, cu uniformitatea tarifelor. Prețul transporturilor varia atunci după anotimp și după alte împrejurări ocazionale.

În asemenea condițiuni de diversitate a mijloacelor de procurare a materiei prime necesare artei farmaceutice, era firesc ca și prețul medicamentelor să varieze de la farmacie la farmacie.

Dar de aci nu rezultă că cinstea, conștiințiositatea profesională a farmaciștilor de atunci—avem în vedere generalitatea cazurilor—să fi lasat de dorit.

Rău și fără cale a procedat dar Ipsilanti luând de bune toate plingerile și acuzațiunile formulate în contra farmaciștilor.

Și tot atât de puțin pot fi vinovați farmaciștii de multe alte plingeri de diverse naturi, îndreptate în contra lor.

Acum un veac și mai bine, regimul farmaceutic se afla încă într'un haos complet.

Toată știința farmaceutică nu era rezultatul unui învățămînt teoretic și practic bine organizat, ci se reducea la o sumă de cunoștinți dobîndite pe calea uceniciei, în mod empiric.

O farmacopee, care să fi călăuzit pe farmacist în prepararea medicamentelor, nu exista; din această cauză și medicamentele prezintă atîta diversitate între dinsele, variind după oficina farmaceutică.

Acestea fiind condițiunile de practicare a artei farmaceutice în Țările românești, cum voim ca farmaciștii de atunci să se fi găsit, sub raportul profesiunii lor, la o înălțime, la care de alt-fel nu se găsea încă nici o ramură de activitate în Țările românești?

Pitacul lui Alexandru Ipsilanti țintind la instituirea unor reguli în exercițiul artei farmaceutice, era binevenit. Dar el trebuie considerat ca un fruct al evoluției societății românești, și nu trebuie nici de cum relevat ca o osîndire a regimului farmaceutic de atunci.

b) De alt fel o dovadă că răul era mai profund, un rău ce nu putea fi înlăturat pe calea unor simple măsuri administrative, o găsim în faptul că cu 40 de ani în urmă, tot în principatul Munteniei, sub domnia lui Alexandru Dimitrie Ghica, Sfatul administrativ extraordinar e nevoit să închee un «jurnal», care e în mare parte o reeditare a măsurilor luate de Ipsilanti.

Ne vedem siliți a sări ordinea cronologică a documentelor, pentru a examina în mod paralel cele două de cari e vorba în acest loc.

Paralela ce tragem ne învederează în primul rînd un mare progres din punctul de vedere al profesiunii farmaceutice:

1) Pe cînd Alexandru Ipsilanti, în 1797, alege pe «Archi-iatros» său «Doctorul cel mare» și pe «velvornicul obștirilor» ca, împreună cu încă doi sau trei medici din cei mai cunoscuți, să inspecteze farmaciile și să alcătuiască Statutul organic—ca să mă exprim ast-fel—al farmaciilor, sub Alexandru Dimitrie

Ghica, în 1837, comisiunea însărcinată cu o misiune identică e compusă din comisiunea doctoricească și de o delegație de șapte farmaciști.

În curs de patru zeci de ani își făcuse dar drum principiul că pentru supravegherea unei profesii și pentru apărarea intereselor acestei profesii, trebuie să se ceară și conlucrarea unor reprezentanți ai acestei profesii. Principiu salutar, de care nu se ține însă azi în destul seama întru ce privește corporația farmaceutică.

Fotuși progresul marcat de «jurnalul» din 1837 față de pitacul din 1797 e evident; și să sperăm că cu timpul, acest progres va ajunge la ultima sa limită, cea firească: aceia ca supravegherea exercițiului artei farmaceutice și apărarea intereselor corporației farmaciștilor să fie încredințate acestora înșiși.

2) Venind acum la diversele hotărâri luate atât prin pitacul din 1797, cât și prin jurnalul din 1837, constatăm un mare progres și de altă natură.

Pe cînd pitacul din 1797 cuprinde o mulțime de dispozițiuni de ordine secundară, privitoare la regimul intern al farmaciilor, documentul din 1837, care e rezultatul unei întregi evoluțiuni, începe chiar prin enunțarea condițiunii primordiale cerută pentru exercițiul artei farmaceutice: aceea a titlurilor științifice, a diplomelor. Prin dispoziția luată de a nu se îngădui practicarea artei farmaceutice de cît acelor care vor prezenta, ca o dovadă a aptitudinii lor, diplome de la una din școlile de farmacie din Europa, se pune capăt empirismului domnitor pînă atunci în practica artei farmaceutice. Măsura e din cele mai necesare; ea conține embrionul învățămîntului nostru farmaceutic.

În adevăr, odată admis principiul necesității diplomelor, drumul către crearea unei școli naționale de farmacie e deschis. Peste două decenii această școală e întemeiată.

3) Dispozițiunea, cuprinsă în ambele documente, de

a se lua farmacopeia austriacă ca normă pentru farmaciștii din România, dovedește că această farmacopee a fost singura călăuză farmaceutică, pînă la alcătuirea farmacopeei noastre naționale.

4) Hotărîrea de a se taxa medicamentele după taxa austriacă, cu un adaos de 25 la sută, după cum glăsuște jurnalul din 1837, dovedește preocuparea de a se da farmaciei o puțință de prosperare și — implicit — de dezvoltare. Stipularea ca farmaciștii să vîndă spitalelor sau așezămintelor de bine-facere medicamentele pe un preț stabilit după bună învoire, dovedește că în 1837 nu se gîdea încă nimeni ca spitalele sau așezămintele de bine-facere să-și creeze farmacii proprii.

5) O altă măsură importantă, necuprinsă în pitacul din 1797, ci numai în jurnalul din 1837, e cea care prevede ca fie-care spițer să însemne în josul rețetei prețul doctoriilor și numele spițerului la care au fost preparate. Prin această măsură s'a instituit elementele unui control de natură a înlătura multe abuzuri.

6) Importantă e și dispozițiunea, cuprinsă în ambele documente de cari vorbim, prin care se dă sancțiune datoriiilor făcute de public către farmaciști. Mai toate dispozițiunile luate cu privire la farmacie ținteau la stabilirea obligațiunilor farmaciștilor față de public. Măsura în chestiune ne arată în fine și preocuparea de a pune și pe farmacist la adăpostul relei credințe din partea publicului. Ce e cu deosebire interesant, e că prin această măsură se stabilește că datoriile făcute de public rămîn valabile și după scurgere de un an, pe cînd codul de comerț de azi stipulează precis că datoriile facute pentru medicamente, și nereclamate, se prescriu după un an. Ciudat progres am mai făcut în această privință!

Singura favoare ce se acorda în trecut pentru datoriile către farmaciști, era că datornicii erau scutiți de dobîndă în cursul primului an.

În privința datoriilor făcute de public, e interesant de relevat porunca Marelui Ban Michail Ghica, cerînd Agiei ca pe cale administrativă să procedă la încasarea sumei de lei 140.000, cuveniți diverșilor farmaciști din București pentru medicamente date pe credit. Din jalba făcută de farmaciști în acest scop, reese desinteresarea corpului farmaceutic, care avea în primul rînd în vedere păstrarea sănătății publice. Și numai după ce au văzut că desinteresarea le este resplătita cu neagră ingratitude și că neîncasarea datoriilor avea să le amenințe existența farmaciilor, s'au adresat ocîrmuirii care — îi se cuvine acest omagiū postum — s'a grabit a satisface dreptele lor cereri.

7) O măsură foarte importantă, care lipsește în pitacul din 1797, e hotărîrea ca serviciul farmaceutic să fie la dispoziția publicului la fie-ce oră din zi sau din noapte.

8) O dispozițiune din cele mai însemnate, de care glăsuște numai documentul din 1837, e cea prin care se stabilește numărul farmaciilor la 20 pentru orașul București. Prin această dispoziție se recunoaște că întreprinderile farmaceutice nu constituie un comerț liber, ceea-ce de alt-fel reese și din documente anterioare anului 1837.

Am comentat în mod paralel—acolo unde era cu putință—principalele dispozițiuni din documentele din 1797 și 1837. Citirea integrală a ambelor documente, cari au aproape acelaș subiect, învederează și mai bine deosebirea între ambele epoci. Pe cînd—accentuez din nou—măsurile luate sub Ipsilanti nu sunt de o importanță primordială, cele cuprinse în jurnalul din 1837 ating unele chestiuni fundamentale pentru ramura artei farmaceutice.

Jurnalul din 1837 mai e important și prin o alta dispozițiune a sa.

El institue stărostia farmaciștilor, cunoscută sub numele de „gremiul spițerilor“. Mai tîrziu, în 1856,

cu aprobarea Domnitorului, și numele de «gremiul spițerilor» e preschimbat în cel de «colegiul farmaceutic». Această primă organizație a Corporațiunii farmaciștilor a fost înființată în Muntenia în anul 1837. Impulsul către creierea ei a venit din rîndurile farmaciștilor, după cum ne atestă documentul francez din 1835, prin care farmaciștii se plîng Domnitorului că comisia doftoricească, de care depindeau interesele farmaciei, întirzie cu aplicarea principiului creiarei unei stărostii.

În Moldova, după cum reese dintr'un document pe care îl extragem din Manualul administrativ al acestui principat, prima organizație a corporației farmaciștilor datează din 1854.

Dacă tragem o paralela între întemeierea gremiurilor farmaciștilor din ambele principate, putem face următoarea constatare :

În Muntenia, impulsul pentru înființarea gremiului venind din rîndurile farmaciștilor, farmaciștii sunt aceia cari conduc gremiul ; în Moldova, impulsul venind din partea autorităților, imediat un doctor e pus în fruntea gremiului din Moldova.

Vedem aci manifestațiunea aceluî principiu că atunci cînd o corporație nu ia singură inițiativa apărării intereselor sale, acea corporație e imediat subjugată unor elemente straine de dînsa.

c) Hrisovul lui Mihai Constandin Șuțu V.V., din anul 1793, ne arată că înființîndu-se în Iași o «spițerie obștească» ea nu e supusă de cît unui control al medicamentelor, fără ca autoritatea superioară să o poată stînjiți pe vre-o cale oare-care.

d) Din documentul Sfatului Domnesc al Munteniei (1813) prin care se acorda unui oare-care Lavrentie Dampner dreptul de a deschide o farmacie pe Podul Mogoșoaiei, reese, între altele, că acest drept i s'a acordat în mod exclusiv pe termen de 6 ani, ceea-ce denotă că în anume împrejurări se acorda farma-

cistului și un drept de monopol asupra unei regiuni a orașului.

e) Documentul emanat de la Scarlat Alexandru Calimach V.V. (1816) ne atestă, pe de o parte, că farmacistul Vernier, din Iași, a căutat, în limita cunoștințelor sale, pe diverși bolnavi; iar de altă parte, ajuns la batrînețe, el obține oare-cari favoruri, ca o resplata a muncii sale «trudnice» și «conștiincioase».

j) Din documentul din 1826 prin care «spîterul Craos» (Kraus) e trimis la Birlad pentru a înlocui pe un farmacist care s'a dovedit nedestoinic, rezultă că pe atunci dreptul de exercitare a profesiei farmaceutice, nu era definitiv, ci era supus unui control al «spîterului gospod» care putea revoca acest drept.

g) Din cererea unui oare-care Gheorghe Vasileco, ki de ași muta farmacia de la Falticeni la Botoșani sau la Iași reese că pentru transmutarea unei farmacii era nevoie de un hrisov domnesc.

h) Documentul din 1851 care se referă la plingerea văduvei farmacistului Cladni, prin care aceasta protestează contra farmacistului Franc, care voia să și stabilească farmacia peste drum de cea a decedatului ei soț, merită relevare pentru hotărîrea luată de Domnitor.

Pentru prima oară întîlnim o plîngere în contra unei încălcări a regimului care regulează așezarea farmaciilor din punctul de vedere topografic. Comisiunea doctoricească fu de părere ca sa se permită o înfrîngere a regulii stabilite, dar Domnitorul, dintr'un înalt spirit de dreptate, invocă întocmirile anterioare și nu permite înfrîngerea.

i) Jurnalul Consiliului administrativ din 1858, care hotărăște tipărirea unei taxe farmaceutice, ne arată neajunsurile taxei austriace, care nici n'avea înscrise toate medicamentele pe cari medicii de atunci le prescriau.

O delegație a acestor medici, în înțelegere cu delegați de ai farmaciștilor, procedează dar la alcătuirea unei noi taxe, complete, pentru a cărei tipărire se

intervine pe lângă consiliul administrativ extraordinar. După cum se exprimă jurnalul încheiat de către delegația medicilor și a farmaciștilor, noua taxă avea menirea de a uniformiza prețul medicamentelor, înlăturând o neorînduială vătămătoare.



'Mi-am permis a atrage atențiunea asupra citor-va din documentele publicate în paginile de față.

Aceasta nu înseamnă însă nici de cum că celelalte ar fi lipsite de vre-o valoare intrinsecă.

Din contra, fie-care din ele are o însemnătate specială, care aruncă cite o fișie de lumină asupra trecutului farmaciei române.

Rămîne acum ca alții să mă urmeze pe calea apucată.

Să mă urmeze și să meargă mai departe, căci sunt încă atîtea de facut pentru luminarea trecutului corporației farmaceutice din Țările românești.

Abia un colț al vîlului e ridicat.

Dar de sub acest colț putem vedea că chiar în vremurile de restriște ale neamului nostru, farmacia română a strălucit și prin calitatea preoților săi, și prin frumusețea rolului său.

Un asemenea trecut nu poate fi de cît izvorul mării noastre viitoare.

Către și întru această mărire să pășim înainte, pe calea științei și a celei mai desăvîrșite conștiințiozități profesionale.

Dr. N. I. Angelescu

Președintele Societății Farmaciștilor din România

București, Iunie 1904.

VĂTAFU DE APROZÎ IUNIE 22

Relația Vătafului

Ion Șafant Doftorul, cu Hagi Chiriac Arbut, pentru o spițarie din Hanul lui Șerban Vodă, că au cumparato dela dânsul cu edecul și cu doftoriile, dar fiind că acum edecu sau ridicat, își cere bani cumpărătorii înapoi.

Apărarea lui Chiriac

Au zis Chiriac că eau vândut numai doftoriile, și cele ce sau aflat în spițarie lucruri, iar nu iau vândut edec.

HOTĂRĂREA GOSPOD.

De vreme că dupe zapise sau cunoscut că spițarie și vase, eau vândut, iar nu prăvălie sau Edec, Hagi Chiriac, să aibă parte, sau să dovedească Șafant cu mărturie vrednică, că eau vândut edec, ear ne având mărturie el, să facă Chiriac jurământ, însă să arate Șafant socoteală de marfa Spițăriei ce au luat dela Chiriac din care să se scază bani ce au dat, de vreme ce arată Chiriac că au fost marfă mai de mulți bani.

1776 Iunie 22.

Cu mila lui D-zeu Noi Costandin Dimitrie Moruz V.V. Domnii țării Moldaviei.

Ori câte cu bună socotință și dreptate spre întemeere în folosul obștei, sau urmat și sau adevărit și sau întemiat de Domni cei mai din naintea noastră și prin ispitire, metaherisire și folosul lor, sau incredințat și sau dovedit aceste toate și în vreme Domni care din pronie Dumnezăiască sau dăruit nouă. Nu numai săsă știe și tăria lor să aibă statornică și neclintită, ci și mai spre bine și la mai mari stare, cât va fi cu putință ne vom sili a li aduce, și pentru folosul obștii și buna stare și odihna acelora cari di sus sau incredințat întru a noastră purtări de grijă. Tótă osârdia vom pune, având spre toate purre pre D-zeu povățuitor. Drept aceia dar arătându-se nouă Hrisovul celui de mai înaintea noastră Domn, a răposatului Grigorie Alexandru Ghica V.Vd. cari sau dat înscris prin rugămintea obștei, a prea osfinții sale Mitropolitului Moldavi

și dumniilor sale Veliților boeri spre întemeiere Doftorului Obștii, cum și a *Spitării*, Totu ace rugăminte asemenea sau făcut și către Domniea me, de către toți de mai sus arătați, ca toate acele cesă cuprind în Hrisovul acela să li întărim și cu al nostru deosebit Domnesc Hrisov, și mai vârtos intra ce mai bună stare (cât va fi cu puțință) săl întemeem Deci încredințându-se de către Domnie me, că rugăminte aceasta caută numai spre folosul obștii, cu umilinți aci primito fiind că acei cari ave trebuință de doftor și di doftorii, pătime mai înainte vremi multă greutate, când pentru lipsa amândurora, a doftorului și a doftoriilor, când pentru că doftorii când să chema cere plată mari, și prelunge trebuința și vreme, și alti ori pentru că prețul doftoriilor îl ingreuiia mai mult piste cât să cade, și aceste le pătime cei putincioși, iar cei scăpătați ajunge dintraceastă pricină la o nebăgare de seamă, lăsându-se în primejdie vieții lor, atât cei din orașul Iașii cum și mai vârtos acei dela țară, și năzuind la mila Domniască și cerând ca să să socotească vre un venit de undeva, spre întemeiere al unui doftor al obștii și al unii *Spitării*, ca acel doftor să aibă stare și întemeierea sa în orașul Iașii, și datorii ne urnită, că în dată chemându-se, să margă, nu numai spre căutare celor putincioși, ci și spre vindecare acelor scăpătați, cum nici de doftorii lipsă să nu fie, fiind al obștii *Spitării* întemeiată și în totă volnicie slobodă și nesupărată de către ori cine, nici prețul vânzării să nu se încarci cu asuprială. Au arătat Domnii-sale, că atară din 2 parale la leu ceau fost fiind mai înainte Mănăstiri Galata, a stântului mormânt, venit rânduie cu carte gospod. — anume magiarie, de lua dela vânzătorii de peștele ce vine cu caicile la schele Galaților, săsă mai adauge alte 3 parale, casă ea piste tot câte cinci parale la leu, și nu numai de pe peștile proaspăt și sărat, ci vine cu caicile ori dispri ce parte di loc, la schele Galaților, ci și de pe peștile ci vine cu cară de la balta Bratișului, Ialpovului, și di la alte bălți Turcești, și de ori undi ar fi, ca să ia și Mănăstire Galata, și să fie și pentru liafa doftorului și cheltuiala *Spitării* pe cât va ajunge și să va pute cuprindi, până când să va afla și alt venit mai cu îndesulare, atât spre mulțămire doftorului, cât și spre întemeiere

Spîțării obștii, cari aceste toate socotindusă cu cale și de către Domnie sa, răposatul Grigorie Alexandru Ghica V.Vod. liau întărit și cu Hrisov, după cum sau văzut și de către Domnie me, cum și pentru aceli 2 parale la leu, ci lua Mănăstire Galata, din venitul magiarii, sau făcut așăzare cu Epitropul a tuturor mănăstirilor, di aice din Moldova, ci sunt închinat la sfântul mormânt, Sfinția sa Mitropolitul Chisarieat, Filipon, chir Procopii, care iaste și Egumen la Mănăstire Galata; ca cu o ruptoari săsă ia de la Mănăstire Galata câte 600 lei, la vremile așezati în hrisovul acela, și așe să strângă tot venitul magiarii, orânduți Epitropi, spre starea doftorului și a Spîțării, cum și alegire doftorului să fie dispre Dumnealor veliți boeri pământeni, și ori carile va fi ales de cătră boeri, să aibă din mila Domnească, cinsti ca unul din veliți boeri, cu privelegie de scutelnici și rădicături, însă find-că adaogire acelor 3 parale, îngreunând pe vânzătorii, au zăticnit alișverișul pestilui, în cât să apropia să rămâi venitul acesta ne statornic, și măcar că mai pe urmă prin deosebită poruncă, a răposatului Domn, sau fost scăzut o para din cinci parale ci era rânduit la leu, dar nici cu scădere aceasta nau rămas vânzătorii mulțumiți, nici venitul desăvârșit întemeiat cu îndestulare. Drept aceia dar după rugăminte di obște cari au făcut către Domniiea me, Dumnealor veliți boeri, împreună cu prea osfinția sa Mitropolitul Moldavii chir Gavril, întărim și Domnie me printr'acest Domnesc Hrisov, doftorul săsă aleagă de către Dumnealor veliți boeri pământeni, și din mila Domnească să aibă cinste ca unul din veliți boeri, cu prevelegii de scutelnici și di rădicături, și din venitul magiarii ce să va strânge de către rânduiți epitropi, să isă de pe cât va fi cu puțință și deosebit, pentru implircire neajungeri spre indestulare doftorului, rânduim Domnie me până la luna viitoare a lui Iulii, să isă de cu deosebit pitac Gospod, din adunare răsurilor pe fiești cari lună câte 70 lei, și atunci prin deosebit Hrisov al Domnii mele, să va rândui dela Ocnă, mila ci să va socoti, spre indestulare acestii trebuinți, de obștii după cum ari și sfânta Mitropolie, ai Mănăstire Sfântului Spiridon, însă și doftorul ales să fie dator a fi gata în tot ceasul, nu numai spre căutare

acelor putincioși, ci și spre vindecare a celor scâpătați, mulțămindusă de la fiești carele, cu cât i să va da, după putința și stare sa, iar pe cei neputincioși dator să fie, ai căuta fără de nici o plată, mulțămindusă în liafa sa. Așșdere și *Spîțarie hotărâm Domnie me să fie în toată volnicie slobodă, nelndrăznind nimene cât de puțin a o supăra, sau cu vreun fel de enteres, a să atinge de dânsa înpotriva folosului obștii. Și să fie supusă numai la orânduți boeri Epitropi, și la doftorul obștii, care Spîțarie a obștii, să fie volnici boeri, rânduți epitropi, a o faci și a o așeza ori la ci loc aice în orașul Iașii, fără nici o oprire de către ori cine, cum și venitul magiarii hotărâm Domnie me, ca să să strângă de către boeri rânduți epitropi câte 4 parale la leu, dela fiești care vânzător, atât di pe peștile sărat și proaspăt, ci va veni dela schele Galaților cu caicile ori dispre ci parte de loc ar fi, cât și de pe peștile ce va veni cu cară din balta Brateșului i Ialpuvului, și di la alti bălți Turcești, cum și de ori undi ar fi. Iar cari din neguțătorii vor încărca peștile prin cară sau prin căruți, proaspăt și sărat din țara Turcească, și nu vor veni la schele Galaților vrând să meargă la alte târguri, aciea după ci vor trece în hotarul Moldovii, să aibă a da de tot boul câte 60 bani, câte 40 bani di cal, deci dar spre aceste toate de mai sus arătate, orânduim Domnie me și boeri Epitropi, pe cinstiți și credincioși boeri Domniei mele. Dumnealui Ioan Cantacuzino kir vel logofăt, i pe D-lui Dumitrașcu Sturza Vel Vornic, ca să fie purtători de grijă cu totă osârđia spre bună stare și întemeiare acestor de mai sus hotărâte, de către Domnie me. Și ori când va lipsi vre unul dintracești doi boeri, rânduți epitropi, pe altul în locul aceluia să aibă al alegi boeri pământeni, și poftim Domnia mea și pe alți luminați Domni, care din pronie Dumnezăiască să vor orândui în urma noastră oblăduitorii țarei acestia, asemenea să întăriască aceste toate spre folosul obstesc, pentru a Domnielor sale vecinică pomenire, precum și noi am întărit aceli ce sau socotit și sau întărit prin Hrisoave de cătri cei mai din nainte noastră Domnii. Și sau dat înscris acest al nostru Domnesc Hrisov, întru încredințare a însumi Domnii meli: Noi Constantin Dimitrie Muruz V.Vod., și credința a pre iu-*

biți fiilor Domnii mele Alexandru V.Vod. Dimitrie V.Vod. Gheorghie V.Vod Panaiot V.Vod. Așișdere și credința a cinstiților și credincioșilor boerilor Domnii mele, Dumnealui Vasile Razul Vel logofăt, Dum : Dumitrașcu Sturza Vel Vornic, Dum : Ioniță Cantacuzino Vel Vornic, Dum : Alexandru Neculce Vel Vornic, Dum : Manolachi Bogdan Vel Vornic, Dum : Lascarachi Ruset Hatman, Dum : Iorgachi Vel Postelnic, Dum : Iorgache Balș Vel Vistier, Dum : Costachi Ghica Vel agă, Dum : Scăr-lătache Sturza Vel Spătar, Dum : Grigorie Balș Vel Vistier, Dum : Matei Cantacuzino vel comis. Dum : Toma vel Cămă-raș, Dum : Neculai Cantacuzino Vel paharnic, Dum : Scarlat Vel căminar, Dum : Mihalachi Luca Vel stolnic. și credința boerilor noștri, mari și mici. — Sau scris Hrisovul acesta, la scaonul Domnii meale, în orașul Iași, la anul dintâi, întru cea dintâi a noastră Domniea la Moldavia.

Anul 1778 Ghenar. 28.

(Semnătura originală a Domnului)

CONSTANDIN DIMITRIE MURUZ. *V.Vod.*

(Sigiliul cel mic al Domnului)

G. Razul Vel logofăt Prociotoh.

S'au trecut la condica Dîivanului de *Ioan Neculai*, Condicar.

Cu mila lui Dumnezeu Noi Constandin Dimitrie Muruz V.Vod. Domnul țării Moldaviei.

De vreme ce Domnia mea, bine voind spre mai bună stare și întemeiere țării acestie, am întărit cu Hrisov Gospod, atât pentru liafa și indestulare doftorului Obștii, cât și al Spițării din orașul Iașii, ca să să ia și să să strîngă venitul Majarii de Dumnealor boiari rînduiți Epitropi, din care venit să dea și Mănăstiri Galata câte șease sute lei, pe tot anul la vremile ce sunt așezate după Hrisov, iar ceia lați bani să fie pentru liafa doftorului și cheltuiala Spițării, și fiind că numai cu acest venit din Majarie era ne ajungere spre indestulare doftorului, pentru aceia sau fost hotărât atunci de Domniea mea, ca până la luna lui Iulie ce aū trecut, să se dea cu pecetluit Gospod, din adunare rasurilor pe fiește care lună și câte 70 lei cari sau și dat, și apoi la vânzare slujbi ocnii, să să rînduiască

cu Hrisov ce să va socoti, atât pentru îndestulare doftorului, cât și pentru cheltuiala și întemeierea Spițării obștii. Deci fiind că slujba ocni sau vindut pe anul acesta din lët. 1778 Iulie, 1, sau socotit de către Domniea mea și sau așezat. ca să să ia din venitul ocnei câte una mie cinci sute lei pe tot anul.

Pentru aceia dar, iată și printr'acest Hrisov hotărâm și în-tărim, ca pentru îndestulare doftorului și pentru cheltuiala Spițării obștii să aibă a lua Dumnealor boiari Epitropii venitul Majarii după cel dintâi Hrisov al Domniei mele, din care să ea și Mănăstirea Galata, suma pe tot anul cum să arată mai sus, și osebit să mai ia rînduiți boiari Epitropi pe tot anul și câte una mie cinci sute lei, din bani ocnei cum s'au așezat, însă când va fi ocna în credință, că să dea bani aceștie dela Domnie din venitul ocnei, iar când va fi vânzare, atunci acești bani săi dea cumpărătorii ocnei, de la sine, afară din suma vânzării, și așa să scrie și în puncturile slujbei ocnei. Deci poruncim Domniea mea, Dumitale Vel Vistier, Cămărașilor ce vor fi la ocna, după vreme, văzînd Hrisovul Domniei mele, așa să urmați, precum poruncim mai sus, și nime să nu cuteze a sminti această orînduială și bună așezare ce am făcut Domniea mea pentru odihna obștiei, ce să să păzească de apururea întocma ne smintit, și poftim Domniea mea și pe alți luminați Domniei, pe care svântul D-zeu va orîndui în urma noastră la domnie acestii țerii, să nu strice această rînduială a odihnei obștiei, ci mai vîrtos să adaoge și să întărească pentru al Dumniilor sale cinste, și vecinică pomenire. Sau scris Hrisovul acesta la Scaonul Domniei mele în orașul Iașii, la cea dintâi domnie a noastră la Moldavia, de credincios boiariul nostru Dumitrache Vârnav al doile logofăt, întru cel dintîi an al Domniei noastre.

Anu 1778 Octombrie

Noi **COSTANDIN DIMITRIE MURUZ** *V. V. Domnul țării Moldaviei.*

(Semnătura Domnului originală)

(Slgiul cel mic al Domnului)

Vel log. Procitoh

Sau scris în condică de *Grigorie Hudici* în sfânta Mitropolie, 1804 Iulie 1.

Alexandru Ion Ipsilant V. Vod. i Gospodar Zemle Vlahscoe.

De vreme ce leafa dohtorului, Spițerului și a Gherahului dela Craiova, era orânduită a să da banii scoali și a cutii, dar fiind că acești bani ce se scot pentru scoale, să dau iarăși la școale și cei ce să scot pentru milostenia cutii, să dau iarăși pentru milostenie, am hotărât Domnia-mea ca aceste lefi ale mai sus numiților, să se dea într'acești chip adică : tl. 200 din vama Craiovei i tl. 200 de la Ocnile mari i tl. 200 dela vânzarea oeritului, i tl. 200 din vânzarea dijmăritului și tl. 200 din vânzarea vinăriciului care fac tl. 1000, afari din banii cămării ce vor da dela vânzare, deci atât pentru ca să li se dea această leafă la vreme și la vânzarea numitelor slujbe, negreșit ca a stii și cumpărătorii de aceste slujbe, că acești bani au ada osi-biți de bani cămării, am dat această Domnească a noastră carte. Tolico pisah Gospod-Vomid.

Archiva Statului

Condica Domnească N. 8, fila 282 verso.

1780 Iulie 27.

PITAC PENTRU DOFTORI

Io Alexandru Ioan Ipsilant V.Vod. i gospodar Zemle Vlahscoe.

Dta Arhiatre, te înștiințăm Domnia-mea pentru doftorii ce îi avem aici că, adivărat pentru Spitaluri sânt rânduiți, dar datori sunt și pe alți bolnavi de obște ai căuta la neputințele lor, care aceasta ne urmânduse, auzim că la întâmplării când cinevași sau bolnăvit, chemați fiind, unii să linevesc, alți pricinuesc alte pricini, și așa nu vor să meargă, nici stau să caute pe bolnav, până când este trebuință ; Deci pentru aceasta îți poruncim, să chemi pe toți aceștii doftorii căți se află, să le zici și să le arăți că este porunca Domnii mele strașnic, să aibă a urma după cum mai jos am poruncit, căci de ne vom mai înștiința că sânt ne următori, vor petrece urgie, ori cine să bolnăvește și cât este doftor, să aibă a merge cu protimie și la mare și la mic in vreme, ca să caute pe fiește care de obște cu silință, precum trebuie, și până când să cade spre sănătoreșirea lui, și dela cei cu stare proastă care sunt scăpătați săraci,

și știuți că nu au, plată să nu ceară nimic, fiind că pentru una ca aceasta, își au fiești-care leafă orânduită pe luni, și nu să cade dela cel ce n'are, a aștepta plată sau a nul căuta pentru sărăcia lui. Iar dela cei ce sunt cu stare bună, și au, negreșit uni ca aceștia să cade, și trebuie să plătească osteneala doftorului, și să-l mulțumească precum să cade, sau când vre uni dintr'aceia ce au putere a plăti nu vor socoti de sineși a da osteneala Doftorului și al mulțămii, atunci Doftorul să nu conțineze mergerea sa, și căutarea acelui bolnav, ca să poată fi acel Doftor în dreptat și să nu i să poată găsi pricină, și să vie să arate dumitale, și Dta înștiințându-ne, să va împlini dela acea casă, cu poruncă, cât ne a lăsa după stare și după cum să va cădea; așisderea când este trebuință pentru patimă grea vre unui bolnav, să aibă uniori acel Doftor a întreba pe Dta, de învățatură ca pe un Arhitiatros și împreună a vă slătui, și a vă socoti intru înșivă pentru trebuincioasa căutare la acel fel de patimă să nu să facă greșeală, și așa să urmeze, și să păzească fiește care acestea ce poruncim mai sus negreșit, lângă acesta te înștiințez și pentru rândul Spițăriiilor că uni dintrânși, auzim că sunt nevrednici și cu neștiință de rândul meșteșugului, iar de obște toți făr de doftorii bune, fiind prin prăvăliile lor, niște lucruri vechi și foarte proaste, care nu numai folos nu aduc, ci încă și zmințeală, și lângă aceasta le vînd și cu prețuri scumpe, peste cât să cade, deci fiind și aceasta de mare trebuință a să pune la orînduială, iată căși poruncim Dtale, dinpreună și cu alt din Doftorii, cu care îl vei socoti și îl vei alege însuși, să cercetași din toți Spițerii care dintrânșii sunt vrednici a fi cu știința meșteșugului deplin, și a ținea în prăvăliile lor, acum și tot deauna doftorii bune, proaspete, curate și lucrate cum să cade fiește carele felurimi, după orînduiala lor, și să nu pue în loc de una, alta, căci silința și meșteșugul Doftorului, să dea doftoriele cele trebuincioase, nu le va da Spițerul după reșita sa, nici vor fi bune, nu poate face nici o Energhie, și ajutorul cela ce așteaptă, pentru aceia dar ca un lucru mult trebuincios acesta să-l puneși la orînduială cum poruncim, ca nu numai Spițeri să fie oameni cu meșteșug, ci și doftorii să aibă proaspete și lucrate bine, dândule și această poruncă și învățatură, ca să nu să culețe a vinde ori cum

și ori la cine făr de rătăte dela Doftor, și mai vîrtos dela Doftor știut, ver ce fel de doftorii grele, ci numai erburi, și ca dealde acestea ușoare, și după ce oți pune aceasta la orînduială, apoi și la prețul doftoriilor voim să se facă rînduială spre a putea ști fieșteși care cu ce preț să cumpere, care aceasta ca un nast fiind treaba epitropiilor, să aibi al socoti și al face din preună cu Dlor boeri Epitropii cu care înpreunîndute, să cercetați de fieteși care felurimi, câte cât ține și cum este cu cale a să vinde, să le puneți prețu scris cu foae anume la fieteși care telurimi, ca după aceia să dăm poruncă cu hotărâre a să urma vînzarea, și a să înștiinta la tîți de toate acestea, dar câte poruncim mai sus, să avem Domnia-mea înștiințare de urma-rea și de rînduiala ce ați îndreptat.

Tolico pisah Gospod Vomid.

1780 Noembre 20.

Archiva Statului

Condica Domnească N. 8 fila 320.

'Pitacul lui N. Caragea V.V. către Vel Spătar și Vel Aga, a nu îngădui pe prăvăliași să vînză șoreciocică și iarbă de pușcă.

Find că este lucru de stricăciune a se vinde fiești-unde și la veri care prăvăliași, afară de spițării, lucruri de doftorii; așîderea nu este cu cale a fi slobod fiești care prăvăliași a ține de vînzare șoreciocică și iarbă de pușcă și altele asemenea vătămătoare, căci să pôte întâmpla, dupre cum sau și întâmplat și într'aceste zile, a se face primejdie de viață cu unele ca acestea; iată vâ poruncim Dv. mai întâi: nimeni dintre băcani ori alți prăvăliași, doftorii și leacuri să n'aibă voe a ținea de vînzare făr de numai spițeriile; de care să cercetați, și unde veți afla la alții afară din spițeri, să-i opriți și să-i rînduiți Dv. înscris anume căți numai să cuvin a ținea astel de lucru, prăvăliași aleși, sciuți oameni de înțelegere, căroră să le dați povățuiri și strașnice porunci a nu să lăcomi pentru prețu și pentru ca să-și treacă marfa, a vinde la oricine, ci să știe pe cumpărător și trebuința pentru care cumpără, să se încredințeze întâi cumpărătorului sau de nu i se va încredința lui să-i ceară negreșit chizășie și așea să vînză, iar într'alt chip să nu să cuteze, căci la întâmplare de vreo

pricină acel vânzător va fi vinovat și se va pedepsi cu târgu și cu ocnă. Dv. însă ca zabiți ai orașului, această treabă după ce o veți pune la cale acum cu niza nul ce se cade, apoi să și cercetați în urnă peste totă vremea de a se păzi cum poruncim.

1782 Sept. 1

Io Nicolae Petru Mavrogheni V.Vod.

Cinstit și credincios boerule Domnii mele Enache Hrisocolu biv-vel Banu, Caimacanul Craiovei sănătate; în trecutele zile ne ai scris duinea-ta pentru spițeru, ca să se așeze în locul lui Gheorghe Țerahn ce a murit, pentru care find trebuință ca să grăim cu sfinția sa iubitorul de Dumnezeu părintele Râmnicului, de aceia n'am dat dumitale răspunsu de atunci; iată acum grăim că sfinția-sane arată pentru acel spițeru, cum că pentru trebuința obstei, cât pentru a prinde locul acelu Gheorghe Țerahn, este desto'nic acesta ce mi lai arătat Domnia-ta, iar pentru leată întracestași chip are a se urma adică: din taleri 1,000 ce sunt rânduiți, taleri 800 să se dea dohturului de la Craiova și taleri 100 spițerului de acolo, și taleri 100 dohtorului de la Râmnic, ci dar să-l așezi dumneata la treaba aceasta, și leata are să o împartă dupe cum arătăm dumitale mai sus, și fii Dumneta sănătos.

1785 Marte 16.

Cu mila lut D-zeu, Noi Alexandru Ioan Mavrocordat V.V. Domnul Țarei Moldaviei.

O râvnă desăvârșită având fără de îndoială spre cele bune, pre Dumnezeu întrajutor, trebuie în cea de pe urmă să dobândească scoposul său, și firești, un cuget bun află toată înlesnire facerilor de bine, amândouă acestea, gândul adică și voința ori în ce vreme se vor împreuna, bat războiul cel mai isteț în potriva tuturor greutăților, și pricinuesc înlesnire și la cele de atară folosuri. În câtă dar vinuire rămân acei oblăduitori de țării și de stăpâniri, când au de la Dumnezeu fireștii cugetul și voința slobodă, și către acestea și puteri hărăzite întru lesnirea celor spre bine cugetate și voite și a nu le pune în lucrare, din trecire cu vedere, aș a le pun cu oareși care catahrisis, și pricinuesc întâi păcatul nemulțămiri cătră Dum-

nezeu, apoi rămân însărcinați și cu un păcat carile îl fac nesimțind. Drept aceea, după ce sfântul Dumnezeu m'au încoronat cu stema aceștii bine credincioși țări și neam suit la Domnescul și părintescul nostru Scaon, am hotărât ca să ne călătorim pre drumul buneii oblăduiri, așezând toate cele ce saū socotit că razimă numai la însuși obștescul folos în bune așezământuri, cum pre larg arată osăbite hrisoavele Domniei mele, ce saū dat și se vād toate trecute în deosebită condică la Visterie. Deci pre lângă alte, arătândumisă de către prea osfințitul Mitropolitul Țării, și de către toți Dumnealor Veliții boerii, greutatea ce aū tras înainte pentru lipsa Doftorilor, și a trebuincioșilor Gherahi și moași, pentru cari cei mai din naintea noastră Domni, cu sfatul deobșteie aū fost aflat chipuri de venituri spre îndestulare acelora, fără de paguba Visteriei, adică slujba majerii ce să ea din vânzarea peștelui of Galați câte 4 parale la leū, dela vânzătorii peștelui, i câte 60 bani de tot leul, i câte 40 bani de tot calul de la cei ce vor încărcă pești din bălțile Turcești și vor trece în Moldova prinținutul Covurluiului. Așișdere și câte cincī lei de pungă din slujba dāsătini i a vadrăritului, i a gostini, i a vāmi, insi acești bani cumpărătorii slujbelor săi de dela sine atară de soma cumpărături de la Cochi-vechi, și afară din alte avaeturi și orânduile mile, rânduind domniile lor și boeri Epitropi spre purtare de griji, și spre strângere acestor bani, cum pre larg arată Domneștile Hrisoave, după care Hrisoave rânduși Epitropi, strângând bani aceștie la vreme lor, cu cheltuială, aū adus Doftor, și Gherah și moașă, și iaū așezat aice pentru trebuința orașului și sânt și până astăzi.

Deci acum făcutau iarăși de obște rugăminte ca și de către Domnie me să se întărească aceste venituri spre mai bună întemeieri și statornicie doftorului Țării i a Gherahului și a moași, care cerere a D-lor Veliților boeri și a Preosfințitului Mitropolit al țarei, cercetândusă de cătră Domnie me, și văzândusă că caută numai pentru însuși folosul obștei, Domniea me, nam trecut cu vedere, ci ca un lucru trebnic lam pus în bun așezământ, după cum mai jos se arată, și prin acest al nostru Domnesc Hrisov porncim ca să se urmeze nestrămutat întru toată vreme adecă :

(A). Doftorul țării să se aleagă de cătră Dumnealor Velții boieri pământeni, și din mila Domniască să aibă cinste cu privileghe de scutelnici și de rădicături, osăbit de rânduita liată, care din veniturile arătate mai jos să i să de după așezare și contractul ce vor faci.

(V). Gherahul și moașa, asămine să fie prin alegire, dumnealor veliților boeri, oameni ispititi și învățați la espitimi gherăhești, și iarăși din veniturile arătate mai jos să li să de rânduita lor liafă după contracturile lor și atât Dofturul Țării, Gherahul, Spițăriul și moașa, să aibă statornicie lor, aice în orașul Iașii, nesupărați de către nimeni, intru nimica.

(G). *Spițarie obștească a politii, să să așezi iarăși aice în Iași la fața uliților, și să fie intru toată volniciea nesupărată de cătră nimine, neîndrăznind nici măcar Doftorul cel mari a curții Gospod, a să atinge cu vre-un fel de enteres împotriva folosului obștit, fără numai Dumniealor rânduși epitropi împreună cu Doftorul Țării, să facă cercetare, atât doftoriilor ce urmează trebuința din an în an a să schimba și a să înoui, cât și altor doftorii ce să aduc de pe la alte părți de loc, cum și prețului doftoriilor, și după tacsis ce vor faci dumnealor să urmezi Spițăriul întocma ne încercând mai mult prețul doftoriilor spre păgubirea obștiei.*

(D). Venitul Majariei să se ea precum său luat și până acum, adică câte 4 parali de leu, de la acei ce vor aduci pești proaspăt său sărat cu caicile, din bălțile Turcești la schela Galașilor, cum și de la acei ce vor aduci pești proaspăt, său sărat cu carăle din balta Bratișului și a Ia'lpovului, și din alte bălți Turcești, așisdere și dela alți ce vor încărca pești sărat și proaspăt din bălțile Turcești în cară său în căruțe, și nu vor veni la schela Galașilor, ce vor vre să triacă la alte târguri, acea după ce vor treci în hotarul Moldovii, să de câte 60 bani de boū și câte 40 bani de cal, acest venit al Majarii să se ia de la toți, și fiști cari, ori ce obraz ar fi, și din venitul acesta să să de întâi pe tot anul câte șase sute lei la Mănăstire Galata al Sfântului mormânt pe trei sferturi, adică câte 200 lei la patru luni, și apoi câți bani vor rămâne, să se de în lefile, doftorului, i a Gherahului, i a moași și al Spițăriului.

(E). Să se e de la cumpărătorii slujbelor Visteriei câte cinc

ei de pungă, din desătină, din vădrărit și în goștină, care bani săi de cumpărătorii de la sine afară de suma câmpărători banilor Visteriei, și afară de alte avaturi și rânduite mile Domnești, și pentru lipsa banilor ce să lua mai înainte câte cinci lei de pungă din vinzare vămii, să se e acum din adunare banilor majarii de sus arătați, de vremi ce vama saū vindut mai înainte cu alte ponturi.

(S). Doftorul Țărei să aibă osăbite câte zeci liudi scutelnier dela Visterie pentru slujba sa pentru care poruncim Domnie-me Dum : Vel vistier, săi treci la izvodul scutelnicilor, ca săi aibă dea purure pe toată luna.

(Z). Aceste venituri de sus arătate să aibă purtare de griji, rânduiți Epitropi, să le ea la vreme hotărâtă și să de doftorului, Gherahului, moași și *Spîăriului* rânduitele lefi, după contracturile lor.

(I). Doftorul Țării, Gherahul și moașa. să fie datori a mergi fără preget, ori în ce vremi să vor chema, și la ori cine, mulțămindusă pentru osteneala lor cu cât îi vor da, după obrazu ce va fi, iar pe cei săraci, săi caute și fără plată; ca nu cumva unii ca aceia din pricina sărăciei să rămâie în primejdie vieți lor.

(I). Rânduim Domnie me Epitropii asupra acestii trebi pe Dumnealui Dimitrie Sturza Vel logofăt i pe D-lui Neculai Roset Vel logofăt, i pe D-lui Ion Cantacuzino Vel Vornic, i pe Vel Vistier ce va fi după vremi.

Poftim dar Domnie me cu dragoste și pe alți luminați Domnii, pe cari svântul Dumnezeu îi va rândui în urma noastră la Domniea acestii țării, să nu strice rânduiala aceasta, ce saū făcut pentru folosul obștii, ce mai vârtos. să să adoagă, și să întreacă; pentru al Domniilor sale cinste și vecinică pomenire.

1785 Martie 25

ALEXANDRU ION MAVROCORDAT V. Vod.

(Sigiliul cel mare)

Vel logofăt procitoh

Sau trecut la condica Divanului

Andrei biv. Izbășa, condicar

Ioan Cantacuzino, Vel Vestier Procitoh.

S'au trecut la condica Visteriei

Constandin Veisa, of Visterie.

Cu mila lui Dumnezeu Eu Mihai Constandin Șufu V.Vod. Domn țării Moldavii.

Înștiințare se face tuturor cui să cade a știi, că aflând în bună stare și așezare chipul tănării doftorului, a Gherahului și a moași, ce sânt pentru trebuința orașului, cu toate veniturile cuviincioase, spre a lor îndestulare și boiari Epitropi rânduiți spre purtare de grijă celor ce să cuvin, precum și Hrisoavele altor luminați sau văzut, și socotindule și Domnia-mea a fi cu bună rânduială așezate, nam trecut cu vederea a nu întări acele preveleghii, ce iată prin Hrisovul acesta hotărâm că, întâiul Doftorul Țării să se aleagă de către D-lor veliți boeri pământeni și din mila Domnească să aibă cinste cu privilegiu de scutelnici și de rādecaturī osebite de rānduita leafa, care din veniturile arătate mai jos să isă dea după așezare și contractul ce vor face. Al doilea Gherahul și moașa, asemenea să fie prin alegere D-lor sale veliților boeri, oameni ispitiți și învățați la ispitimī gherāhești, și iarăși din veniturile arătate mai jos, să li să dea rānduita lor liafă după contracturile lor, și atât doftorul țării, Gherahul, Spițeriul și moașa să aibă statornicia lor aicea în orașul Eșii, ne supărați de către nimeni întru nimica. *Al treile Spițarie obstiască a politii să să așezi iarăși aicea în orașul Eșii la fața uliți mari, și să fie întru toată volnică nesupărată de către nimene, ne îndrăznind nici măcar doftorul cel mari a curți Gospod a să atinge cu vre un fel de interes în potriua folosului obști, fără numai D-lor rānduiți Epitropii, împreună cu doftorul țării să facă cercetare. atât doftoriilor cea urmează trebuința din an în an a să schimba și a să înoi, cât și altor doftorii ce să aduc de pe la alte țări de loc, cum și prețului doftoriilor, și după tacsis ce vor face D-lor să urmeze Spițeriul întocma, ne încercând mai mult prețul doftoriilor spre pōgubirea obștii.* Al patrule, venitul majarii să să ia precum sau luat și până acum, adică câte patru parale de leu de la acei ce vor aduce pește proaspăt sau sărat cu caicile din bălțile Turcești la schele Galașilor, cum și dela acei ce vor aduce pește proaspăt sau sărat cu carāle din balta Brateșului și a Ialповului și din alte bălți Turcești, așisdere și dela alții ce vor încărcă pește sărat și proaspăt din bălțile Turcești din

cară saū în căruțe, și nu vor veni la schela Galaților, ce vor vrea să treacă la alte târguri, acea după ce vor trece în hotarul Moldovii, să de câte șase-zeci bani de bou, și câte patru zeci bani de cal, acest venit al majarii să să ea dela toți și fiește care ori ce obraz ar fi, și din venitul acesta să se de întâi pe tot anul câte șase sute lei la Mănăstire Galata, al svântului mormânt, pe trei cferturi, adică câte 200 lei pe patru luni, și apoi câți bani vor rămânea să să de în lefile Doftorului, i-a Gherahului, i-a moași i al Spițeriuului. Al cincile, să se ia dela cumpărătorii slujbelor Visterii câte cincilei de pungă, din desătină, din vădrărit, și din goștină, care bani săi dea cumpărătorii de la sine, afară de suma cumpărătorii hrenilor Visterii, și afară de alte avaeturi și rânduite mili Domnești, și pentru lipsa banilor ce să lua mai înainte câte cincilei de pungă, din vânzarea vâmi, să să ia acum din adunare banilor majarii de sus arătați, de vreme ce vama sau vândut mai înainte cu alte ponturi. Al șasăle, doftorul țării să aibă osebite câte zeci liudi scutelnici dela Visterie pentru slujba sa, pentru care poroncim domnia mea Dum. Vel Vistier, săi treci la izvodul scutelnicilor, ca săi aibă de apururea pe toată luna. Al șeptelea aceste venituri de sus arătate să aibă purtare de grije rânduiți Epitropii să le ia la vreme hotărâtă, și să dea doftorului, i gherahului, moași și spițariului rânduitele lei după contracturile lor. Al optălea Doftorul țarei, gherahul, moașea, să fie datorî a merge fără preget ori în ce vreme să vor chema și la ori cine, mulțămindusă pentru osteneală cu cât îi vor da după obrazu ce va fi, iar cu cei săraci, săi caute și fără plată, ca nu cumva uni ca aceia din pricina sărăcii să rămâie în primejdie vieții lor, al nouălea rânduim domnia me Epitropi asupra acestii trebi, pe D-lui Neculai Roset biv vel logofăt, pe D-lui Lăscărache Roset biv vel Vistier, pe vel Vistier ce va fi după vremi. Poftim dar domniea me cu dragoste și pe alți trați luminați Domni, pe care svântul Dumnezeu îi va orândui în urma noastră la Domniea acestii țării, să nu strice această rânduială ce sau făcut, pentru folosul obștii, ci mai vârtos, să adauge, și să întărească pentru a Domnii lor sale vecinică pomenire.

Scrisusau Hrisovul acesta la Scaonul Domnii meale in oraşul Eşii, intru cea dintâi Domnie a noastră la Moldavia în anul dintâi.

la leat : 1793 Sept. 30

(Marca Țarei cu semnătura originală a Domnului)

(Sigiliul cel mare al țarei)

Vel Vistier Procit

sau trecut la Condica Vistieriei

Constantin Burchi Clucer

Prea Înălțate Doamne,

Nu lipsim cu prea plecată anafora a insciința Măriei-tale, între cele lalte trebuincioase obștiei, și pentru rândul spițăriilor și dohtoriilor din tr'ânsele, care au ajuns la atât de mare catahrisis, in cât au catandisit, după ce nu fac nici un tolos, fiind vechi, necăutate de niminea, fac și stricăciune, căci dându-se bolnavilor și ne făcându-și energhie, fiind vechi de nici o treabă, îi cotropește bóla, din care pricină urmează și cele mai multe primejdii, deosebit de aceasta, și prețul dohtoriilor se urmează fără nici o orânduială, și cu o sumă fórte mare, nesuferită, și pentru ca să să pue aceste tóte la bună orânduială, după cum sau dat nizamul cel cuviincios de către înțelepciunea Măriei-tale, și la cele lalte tóte urmează să fie luminată porunca Măriei tale către D-lui dohtorul cel mare, i către D lui dohtorul Caracaș, care mai întâiu făcând acum căutarea tuturor dohtoriilor de prin tóte spițeriile, cele ce vor fi nu numai vechi netrebnice, ci și sub bănuială că nu-și vor avea cea deplină energhia sa, pecetluindusă de către D-lor, să fie dator acel-cele va fi avut la spițărie, în soroc de zile, ce i se vor pune de către numiți, să le ridice, trimițându-le unde va ști, că ne urmând și dovedindu-să că s'au îndrăsnit de au mai vândut la cinevași de acelea, să se arză, și că cel ce va vrea să ție spițărie aici în oraşul Bucuresci, să știe că este supus și dator la cercetările ce se vor face de către d-lui dohtorul cel mare, i de către d-lui dohtorul Caracaș, a fi răspunzător ca un pricinuitor de răul obștiei, nu numai a fi arse acele dohtorii vechi, ce se vor găsi, ci și a i se face căzuta dojană, prin zabitul seu ; iar pentru prețu este foarte lesne, adică să se facă adaos la zece la fiești care felu de dohtorie, urmându-se prețul lor,

după cea tipărită taxa a Ardealului nu numai la felurimea doftoriilor, ce sunt aduse din lăuntru, iar cele ce se pot face de aici, care se și fac, la acelea să se urmeze tot același preț ce se cuprinde în taxa Ardealului, iar hotărârea cea desăvârșită rămâne a se face de către Înălțimea ta.

1794 Decembre 19

Dumitrache Ghica Banu, Nicolae Brâncoveanu, Vel Ban Racovișă, Enache Văcărescu Spătar, Vel Vistier Moruși, Manolache Brâncoveanu Vel Vornic, Vel logofăt Filipescu, Vel Vornic Grădișteanu, Vel Vornic Slătineanu, Vel logofăt Știrbei.

(Academia Română)

C. 28 p. 65

Io Alexandru Const. Moruz V.Vod. bojiein milostin i Gospodar Zemle Vlahscoe.

Cu cale și de trebuință fiind a se da nizamul acestei trebi, ce este al obștei, poruncim Domnia mea, D-tale Arhietre, să chemi împreună și pe dohtorul Caracaș, unde să mai aduceți și pre vre unul din hirurgii care va fi practicos desăvârșit, și strângându-i pe toți spițerii din București de la toate spițăriile prin marafetul D-lui Epistatului Agiei, să-i cercetați pe fie-care în parte de are întâiu spițerul meșteșugu și sciința deplină a lucrării dohtoriilor, unde să faceți și căutarea dohtoriilor ce au în spițarie, și cite vor fi vechi și netrebnice, tăr de nici o energie, acelea pecetluindule și dindule sorocu de ale rădica și ale duce unde vor vrea, să-i indatorați ca să aducă altele nouă folositoare, care să-și facă energhia lor; și pentru prețul dohtoriilor ce să aduc din lăuntru, pliroforisindu-vă cu cât să cumpără în lăuntru, cu cheltueala lor până aci, să socotiți apoi adaosul ce li să cuvine de a să pune la preț, ear pentru celea ce potu faci aici, să se urmeze prețul acela după taxa Ardealului, unde lângă acestea toate să ascultați Dv. și pe spițerii ce au a provalisi și așa dând nizamul acestei trebi, să arătați Domniei-mele pentru toate.

(L. S.)

1794 Decembre 23.

Cu mila lui Dunnezeu Noi Alexandru Calimach V.Vod, Domnul țarei Moldaviei.

Să face știre cu acest Hrisov al Domniei mele, pentru *Alexandru Vernier Spițariu*, carele prin jaloba ce au dat Domniei

mele, au făcut arătare că după silința cu care sau purtat cu meșteșugul său slujind Curți Gospod și în vreme fratelui nostru Domnie sa Mihail Contandin Suciul V. Vod. au fost miluit prin hrisov Gospod, rugându-se ca să i să întărească și de cătră Domnie mea acea miluire. Deci cercetând Domniea mea, și văzându-se și Hrisovul Gospod ce are, și fiind că cu adevărat sau aflat slujind curți Gospod, atât în vreme Domniei noastre, cât și în vreme celor mai înainte de noi, cu sălință și sărguință, Nam trecut Domniea mea cu vedere, ce iată, prin hrisovul acesta hotărâm, ca de apururea să aibă acest privilegiu, adică, nu numai Dugheana în care va ține spițarie cu șasă slujitori, o calfă. cât și o *crăcimă* ce va ave aicea în târgul Eșii la uliță sau la mahala, să fie scutite de bani ajuto-riștelor, cât și de alte dări, ce încă la vreme obicinuitelor slujbi a insumaturilor Visteriei. să aibă a scuti ori câți stupi sau *gfini* de desătină, și ori câte oi va ave de goștină, cum și tot vinul ce va face din drepte viile sale să scutească de vădrărit. Deosebit să aibă a scuti și zeci liudi oameni străini fără bir în Visterie, ceși va putea găsi și aduce de piste hotar, care să fie adeveriți prin mărturie dregătorilor de margine, că sânt streini, și că nau avnt amestic de bir cu vre uni din lăcuiitorii țării, ne dând nimăruia un ban măcar, sau să se supere cu vre o havale. Drept aceia poruncim Domniea mea Dv Vel agă i slujbașilor de simnici, Vădrari și goștinari, de către toți să se urmeze întocmai precum mai sus să cuprinde prin hrisovul acesta. Poftim dar Domniea mea pe alți frați luminați Domniei, pe carii svătatul D-zeu îi va orându-i în urma noastră, la Domniea acestii țării, să nu strice această milă, ce mai vârtos să o adaoge, și să întărească pentru a Domnieilor sale vecinică pomenire.

Scrisusau Hrisovul acesta la scaonul Domniei mele în orașul Eșii în cea dintâi Domnie a noastră la Moldavie în anul dintâi.

la lét. 1795 Noembrie 1.

Io **ALEXANDRU CALIMACH** V. Vod

(Semnătura Domnului originala)

Sigiliul cel mare al Țării

Vel Vistier procit.

Sau trecut la condica, Visteriei.

Constandin Burchi Clucer.

Io Alexandru Ión Ipsilant V.Vod. i gospodar Zemle Vlahscoie.

Fiind-că de la multe obraze auzim Domnia-mea pentru Spițăriile din Bucuresti, cum că după ce nu sunt puse la un preț cuviincios cu o dreaptă măsură felurile dohtoriilor, cu care să slujaște norodul la trebuințele lui, ci precum vor Spițeri așa le vând, apoi nici folosul acela ce nădăjduște cinevași dintrânsele nu pot al avea, fiind proaste, vechi și făr de nici o lucrare, rămăind numai cu cheltueala, poruncim Dumitale Arhiiate ca din preună cu doi, trei din dohtorii politii cei mai cunoscuți prin știrea, și a dumnealui Vel Vornicului obștirilor, să aveți a face căutarea de rând la toate Spițăriile, ca și prin vedere și prin cercare, alegând cele vechi și deosebind cele proaste și vechi, care nu pot face nici o lucrare de vre un folos, să îndatoriți pe fiești care Spițer de a aduce altele și de a ținea în Spițării lucruri bune și folositoare, asupra cărora să chibzuiți la toate felurimile și prețul acela ce este drept și cuviincios, puind cheltueala cea ce (rupt) acela numai pe cât să cade al avea prin arătata (supt) cu anafora către Domnia mea de a se face știut (rupt) da la aceasta, nizamul ce este cuviincios, ca un lucru de mare trebuință obștiei care nu să cade a curge fiind nici o căutare și orânduială.

Toliko pisah Gospod vomid.

1797 Ghenar 5

Io Alexandru Ión Ipsilant V.Vod. i gospodar Zemle Vlahscoie.

Dumneata Vel Vornice al obștirilor, fiind că atâta vreme este de când am poruncit Domnia mea pentru nizamul Spițăriilor, și nici un fel de săvârșire nu vedem până acum, poruncim dar, ca când va putea Dumnealui Arhiiatros, să meargă însuși, iar când nu va putea dumnealui să meargă Dohtoru Caracaș, și așa când unul, când altul să meargă la această cercetare negreșit din preună și cu unul, doi, din cei lalți Dohtori ai politiei, prin marafetul Dlui și până într-o săptămână de zile așteptăm să ne arăți urmarea și săvârșirea porunci ce este dată prin deosebit pitacu Domniei mele.

Pisah veci Gospod vomid.

1797 Martie 8.

Pitacul lui Alex. Ipsilant V.V. din 5 Ianuarie 1797 către Arhi-iatros, prin care i ordonă ca împreună cu doi sau trei din doctorii cei mai cunoscuți din Bucuresci, și cu Vornicul obștirilor, să inspecteze spițăriile, să înlăture doctoriile próste și vechi și să fixeze tariful.

(Academia Română)
C. 36 f. 20. verso.

La 15 Mai (acelaș an) se supune aprobării Domnului, următoarea anafora :

Radu Golescu vel Vornic al obștirilor și cu Arhi-iatros, împreună cu orânduți doctori ai Bucuresciului, au fost provocați de Domnitor, căruia sau jeluit multe obraze contra spițerilor : „că după ce nu sunt puse spițăriile la un preț cuviincios și „cu dreaptă măsură felurile dohtoriilor, ci precum vor spițeri „așa le vând, apoi nici tolosul nădăjduit dintrânsele nu pot „avea, fiind proaste, vechi și fără nici o lucrare, rămâind numai cu cheltueala,“

După porunca Domnului, s'au făcut căutare de a rându la tóte spițăriile „ca și prin vedere și prin cercare, alegând dohtoriile cele bune și deosebind cele próste și vechi, să îndatorim pe fiești care spițer a aduce altele și a ține în spițarie „lucruri bune ; apoi să chibzuim la tóte felurimile, și prețul „acela ce este drept și cuviincios, i cu cheltuiala și câștigul pe „cât li se cuvine“. — Radu Golescu și protomedicul chemând și din doctorii orașului „și mai întâi an mers cu doctorul „Silvestru i Costandin (iar doctorul Caracaș bolnăvindusă n'au „putut veni) pe la tóte spițăriile de am făcut alegerea dohtoriilor“ — Cele rele și nefolositoare s'au lăpădat ; „dar fiind-că „nu avem nici o farmacopee așezată cu tóte șarturile, ca într'alte părți, și pentru aceasta ne fiind dohtorii siguri, dacă „dohtoria ce s'au orânduie este în spițăriă sau nu, și de este „dohtoriile cele amestecate, făcute după socoteala lor, sau nu, „și pentru alte multe greșeli ale spițerilor, sau găsit cu cale „ca de acum înainte spițerii să urmeze întocmai după ponturile ce să însemnează mai jos, atât la purtarea de grijă a „dohtoriilor, cum și la prețul cu care sau găsit cu cale să

vânză fiești care felurime, unde li sau socotit câștigul, cheltuiala și scăzământul banilor, i proci.

1) Toți spițeri să aibă datorie a urma după farmacopea Austriei, dela let. 1780, pe care so aibă ca un temeiu, și după care să facă și să aibă la spițarie toate dohtoriile ce se coprinkd într'acea farmacopee și cele amestecate și cele ne amestecate.

2) Tóte dohtoriile să fie bune, curate, proaspete, la vremea lor adunate și foarte bine uscate, iar cele vechi și mucedo, sau de moli stricate, nefind folositoare, să se lepede; și find că buruenile se strâng vara, primăvara și toamna, de aceia în fie care anu să se facă cercetare la spițării de către vornicii politiei, pe la sfârșitul lui Octombrie.

3) Vasele în care țin dohtoriile, să nu fie de tinichea sau de alte asemenea metale, dar să fie sau de sticlă, sau de faturie, sau de pământ sau de lemn, și cine nu vor urma întracestași chip, să aibă a plăti la cutie geremea câte talere 10 pentru fie-care acest fel de greșeală.

4) La fiește care vas să fie scris' numele dohtorii ce este într'acel vas. și nici odată să nu pue dohtorie întrun vas întrun care este scris numele altei dohtorii, și cine nu va urma întracestași chip, să aibă iarăși a plăti la cutie geremea câte talere 10 de fiești care de acest fel de greșeală.

5) Prețul dohtoriei să fie după tariful Austriei de la lét: 1785, numai cu această deosebire, că pentru un creițar, să ia bani turcești. Doci fieșticare spițer să fie dator a avea pururea în spițaria sa un acest fel de tarif dupe care se vând dohtoriile.

6) Iar de se va întâmpla ver un spițer pentru iubirea de argint, să ia mai mult de cât se coprinde în tarif, sau de nu va pune toate felurile dohtoriilor ce coprinde în rețetele dohtorilor, pentru câștig, acel spițer de se va dovedi cu adevărate mărturii, să aibă a se păgubi cu geremea câte 24 galbeni inpărătești, de câte ori se va afla cu acest fel de vicleșug.

7) Datoria ce au spițerii să se caute mai mult de cât fiești care datori, fiind că ei au dat dohtorie nu pentru puțin lucru, ci pentru trebuința omenești firi, adică pentru viața sa: nici să poată cinevași a mai scădea cevași din prețul după socoteala ce sau lăcut prin tarifu, și la fiești care judecată să se

diafendepsească dreptul seu, iar de va trece anul și nui va plăti socotelile, să aibă a cere bani în urmă cu dobânda lor.

8) Pentru dohtoriile ce să orânduiesc de către dohtorii cu *grăunțe*, sau cu *picături*, fiind că nu pôte a se socoti cu amănuntul prețul lor. după tarif, să aibă voe spițeri să mai încarce la acest fel de dohtorii câte 4 bani mai mult după prețul lor.

9) Spițeri să nu aibă voe a vinde cui se va întâmpla dohtorii grele, adică cu argint viu și alte otrăvitoare, fără de rățeta doctorului, fiind că multe rele se pôte a se întâmpla dintr'acest fel de dohtorii.

10) Spițerii să nu metaherisască alte dramuri fără de cât numai dramurile pieți, și cine va metaherisi alte dramuri, să se gremetisească, mai vârtos pentru dohtoriile ce vor mai multă luare de seamă.

După aceste ponturi sau găsit cu cale de către dohtori să urmeze spițerii din Bucuresci, și fiești care dintrânșii să aibă o copie după aceste ponturi după care se urmeze; iar cea de către Măria ta întărire să rămâie deapururea la Epitropie.

1797 Maiu 15.

Radu Golescu Vel Vornic al obștirilor, Arhiiatros Doctoru Marbiali, Demetre Caracașu, Silvestru, Constandin Darvaris.

Spițăria lui Nicoli	}	Dumnealui Arhiiatrosu.
» » Șafant		
» » Miler	}	Doctoru Caracașu
» » Rut din Șelari		
» » Fritz din hanul Popaz	}	Doctoru Constandin
» » Gioanu		
» » Andrei	}	Doctoru Silvestru
» » Mihali		
» » Rot	}	

*Cu mila lui D-zeu Ion: Alessandru Constantin
Moruzi V. V. si Domnu allu Terrei Romănesci¹⁾*

Fiindu-ca Iosif Raimonty, prin jalba de rugăciune catre Domnia-Mea, au cerutu, să i se dea voie a deschide ua Șpițeria aici în Bucuresci pentru trebuința de obște, și pentru a'și face chiverniseala prin lucrarea mestesugului acestuia, la care s'au silitu de au invetiatu, amu orenduitu Domnia-Mea mai ăntăiu jalba sea la D-lui *Archi-Iatros*, ca să 'lu cercetețe după orânduială de are știința desăvērșită, și de este vrednicu a lucra și a ținea Șpițeria; unde dupa cercetarea ce'i s'au facutu atatu de însușt D-lui *Archi-Iatros*²⁾ catu și prin alti spițeri de aici știuți și cunoscuți, veđiu 'mi la manile lui Cartea ce'i s'au datu la trecuta luna a lui Iulie 18 de anulū acesta, prin care 'lu arrata și 'lu adeveređia, cumū ca 'și au facutu cercarile mestesugului seu în vederea și lucrarea Șpițării sub povața și invetiatura a doui Dascali *pliroforia* catu și dupa a D-lui cercetare ce'i au facutu deossebitu, 'lu au gassitu cu invetiatura și știință desăvērșită intru alle mestesugului vrednicu Șpițariiloru si intru tote alte științe și *proterime* cuviinciose de a *metahirisi* acestu mestesiugu cu cinste și cu lauda.

Deci, dupa *pliroforia* ce luamu de știința si vrednicia lui din Cartea D-lui *Archi Iatros* si din marturia numițiloru Șpițeri, 'i s'au datu acēsta Domneasca Nostra Carte la mani ca se *aiba voe a deschide aici in orasiulu Domniei-Mele Bucuresci Șpițaria obșteasca* si a 'lucra meștesugulu acesta nepopritu, grijindu-inse d'a ținea de a pururea dohtorii si erburi curate și prospete, si ferinduse de ori-ce urmare in pctriua datoriei-sele, si a bunei orendueli; *si singura đissa a Domniei-Mele.*

1800 Augustu 3.

ION ALESSANDRU CONSTANTIN MORUZI VV. a)

L. S. D.

cu mila lui D-zeu Domnu

'Birvel pahar,

vel logofetu.

1) cuvinte slavone, in original.

2) cuvinte grecești in original.

3) Monogramele Domnesci scrise cu chinovar roșiu in original.

[Faint, mostly illegible handwritten text in Cyrillic script, likely a historical document or letter.]



Io Costandin Alexandru Ipsilant V.V.

Dv. Ispravnicilor ot sud (rupt) sănătate ;
 - Vē facem în știre că din slobozenia ce au băcanii și alți,
 atât aici în București, cum și mămulari și prăvăliași pe afară
 prin județe, a vinde fiești care nepoprit săricică și șorecioaică
 la veri ce fel de om, fără nici o cercetare pentru ce trebuință
 o cumpără, s'au întâmplat a se face și primejdie de viață ome-
 nească, lucru care nu poate să fie suferit, pentru care făcân-
 duse chibzuire cu sfat de obște sau găsit cu cale, ca atât aici

în politia Bucureștilor cât și pe afară prin județe, toți de obște să fie opriți a numai vinde aceste două materialuri, fără de numai Dlui *biv vel postelnic Emanuil Persianos Arhieatros* al Domniei mele, să alegă pe unul, doi din spițeri de aici, oameni de ispravă și cu credință, și să-i rânduiască ca aceia numai să aibă voie a ținea în prăvălia lor, săricică șoricioaică și a o vinde, însă nu la fiesci-cine și ori cum, ci la oameni care au a o pune la lucru, cari și aceia să dea chizășie bună că o iau pentru lucru, și luând răvaș dela Dlui Arhieatros către cel orânduie, așa să aibă voe a vinde, ear fără de chezășie nimănu să nu vândă măcar ori la cine ar fi, cum și cel ce va lua pentru lucru să o ție cu lacăt, cu pecete și cu bună păstrare, a nu găsi vreme vre un om rău să fure dintrânsa.

Deci iată vă poruncim Domnia mea că ori câtă săricică și șoricioaică se va găsi veri la cine din negustorii și mămulari ce se află într'acel județ, pe totă să o pecetluiți, și să-i opriți a nu mai vinde nici de cum, ci acei negustori toți ce o au, să o aducă aici ca să se cumpere de către cei orânduieți și aleși primitori, care au să urmeze precum mai sus s'a dis, atât ei cât și cei ce vor cumpăra dela dânsi, făcând Dv pentru aceasta publică în tot județul ca în soroc de 20 zile după primirea porunci aceștia veri carele se va găsi în urma numitului soroc că au avut și au tănuit acest fel de material, hotărât să știe că nu numai i se va lua fără de nici o plată, ci încă unul ca acela ca un neurmător porunci se va și pedepsi strașnic.

(Academia Română)
C. 59 f. 217.

1805 Martie 31.

Prea Înălțate Doamne !

*) Cu umilință jăluesc Înălțimei Sale, că prea nobili boeri din podul Mogoșoaei, fiind siliți, din cauza lipsei și a depărtării Spițeriilor să înființeze în apropierea lor o spițerie, m'au preferat dintre spițeri și mă îndemnă pe mine, prea plecatul servitor al Înălțimei Sale, ca să clădesc în partea locului șa Spițerie, oferindu'mi și casa ei pentru totdeauna, la care consimțind eū am hotărât să intru în cheltuelile trebuinciose. De

*) Originalul în grecește

acea rog călduros pe Înălțimea Sa cea de Dumnezeu păzită, pentru că acum mă voiu încurca la cheltueli grele, pe cari nu le voiu pune la loc după trecere de multă vreme din venitul meu de la ea, să mi se dea un hrisov al de Dumnezeu păzită Înălțimei Sale, ca să nu pótă alt spițer după trecere de vreme să deschidă altă spițerie în imprejurimile podului Mogoșoai, ca să nu scađă venitul, pentru care eū acum prea mult cheltuesc și mă trudesce prin muncă și sudóre și rămăiū la mila

Înălțimei Vóstre

Plecată sluga

Laurentiu Dampner

Dumneavoastră Veliților boeri să cercetați jalba aceasta și chibzuind cererea jeluitorului să ne arătați înscris.

1813, Iunie 21

bi-vel Medelnioer

Prea Înălțate Doamne,

După luminată porunca Mării tale de la această jalbă a lui Lavrentie Dampner, am făcut întrebare Dumnealor boerilor ce șád pă podul Mogoșoai și ne arătară că viindule cu anevoi și peste mână a trimite la spițării în târg când au trebuință de doftorii, am zis Spițerilor ca să deschiză cinevași dintrânsi spițarie acolo în partea locului, și nici unul n'au voit, ci sau găsit acest jeluitor Lavrentie carele fiind că are a intra în cheltuială grea cu deschiderea Spițării ceru ca în soroc de 10 ani, să nu aibă nimeni altul voe a dăschi de Spițarie pe acel pod al Mogoșoi ca într'această curgere de vreme să poată ași scoate cheltuiala și a se folosi și el cu cevași, dar noi am găsit cu cale să fie acest soroc de șase ani, ca până atunci nimeni altul Spițarie pă acest pod al Mogoșoi să nu dăschi, iar de la împlinirea acestui soroc înainte, au a rămânea slobozi și nepopriți ori-cine va vrea să dăschi spițarie, la care aceasta se mulțami și jeluitorul, ci de se va găsi și de Înălțimea ta cu cale, i să va da luminată întărire la mână, iar hotărîrea rămîne la Măria-ta.

1813, Iulie 7.

R. Goleșcu Vel-Ban, Isac Ralet Vel-Vornic, Barbu Văcărescu Vel-Vornic, Istrale Crețulescu Vel-Vornic, Iordache Slătineanu Vel-Logofăt, Nestor Vel-Clucer.

Trecut în condică.

Io Ioan Ghiorghiu Caragea V.Vod. i Gospodar Zemle Vlahscioe

¹⁾ De vreme ce nici unul din ceilalți Spițieri n'au primit a deschide spițarie în partea locului pe podul Mogoșoaei, după piroforia ce ne dau Dumnealor veliți boeri printraceasta anafora, Dăm Domnia mea voe și slobozenie Zeluitarului Lavrentie ca să dăschiză însuși în partea locului pe acest pod al Mogoșoaei prăvălie de Spițarie pentru mai jos arătate buintă a boerilor și celorlalți lăcuiitori care își au casele într'acel semn, cu acesta și are însăși legătură, ca în soroc de șase ani nimenea altul afară de zeluitar să nu fie volnic a deschide prăvălie de Spițarie pe podul Mogoșoaei.

(L. S. D.)

1813 Iulie 14.

Vel-Logofăt

*Cu Mila lui Dumnezeu Noi Scarlat Alexandru Calimach.
V.Vod. Domn Țorei Moldaviei.*

Veniți blagosloviți părintelui meu de moșteniți inpărăție care este gătită vouă mai înainte de întemeerea lumii, grăește Dumnezăescul și Evanghelicescul cuvânt către fericiți Drepti. Că bolnav am fost și maț cercetat, gol și maț îmbrăcat, în temniță și ați venit la mine, și care din facerile de bine care omul ar voi să pui în taptă, poate săl arate că face cele după asămânarea Dumnezăeștii voință, fără numai aceasta pre care biserica Domnului nostru Isus Hristos, mai mult de cât toate altele o fericește, și pre care Dumnezeu să înblânjește stăpînitorii să slăvesc, toată durerea lipsește, iar câte odată și însuși moartea în viață să prefacă, și păcatul să șterge? Dar când? atunce zicem când să alcătuesc cu întemeiere și cu înțelepciune, răuri cu acest fel de curgeri și izvoară neincetat spre înființarea statorniciilor. Aceste sufletești și trupești folosânță înbrățișându-le, am socotit și pentru cercetarea bolnavilor din toată țara ce s'au incredințat nouă dela Dumnezeu, și văzând că *Dostorii, Gherahi* ¹⁾ și *moașile și Spițăriile obștiei*, după așezământurile făcute de către cei mai dinainte hotărâte, care să afla supt epitropia rânduiților întru aceasta boeri epitropi: dar fiind-

1) Chrisovul farmaciei Șt. Pascal din Capitală.

că nici veniturile nu sunt cu îndestulare, iar unile și nestatornice, nici îndatorirea Doftorilor nu era după asămânarea datorii ce are omenirea către cel fără fățarie Judecător și D-zeu, nici ajungând a ține vre un Gherah iscusit pentru boalile primejduitoare ce se întâmplă la obștie, și mai vârtos nici fiind inadînși doftori rânduți spre căutarea celor săraci și pătimaș frați ai noștri; Această stare a săracilor vrednică de toată milostivirea, îndemnându-ne a pune în orânduială Epitropie Casii Doftorilor, care nici dintru început nu au avut statornica ei întemeiere. Iar pe lângă aceasta și prefacerea hotarilor țării aducând veniturile mai din nainte într-o sâmtătoare înpuținare, care și în ce desvârșit încetare liam văzut oare cum apropiindusă, și cu cuget Dumnezăesc voind a ne arata înșine făcători din nou a acestii casă, prin a noastră Domnească țidulă am poruncit a să strânge la sfânta Mitropolie obștească pentru aceasta, adunare a tuturor boerilor noștri, fața fiind și al nostru cinstit și credincios boer D-lui Iordache Roset biv-vel vistier, Epitropul casii acestie a Doftorilor, care cu amănuntul cercetând și veniturile casii și plățile doftorilor, a gherahilor și a moașilor orașului, prin a noastră și prin osebită socoteală iscălită, ne fac arătare că suma veniturilor după așezământurile cele până acum, ajung numai până la 27000 lei, iar plata doftorilor și chirie casilor lor, plata unui Gharah ispitit și trebuincios, și plata moașilor, alcătuesc sumă peste 40,000 lei pe tot anul, și cu sfat de obște socotind, ne fac nouă rugăminte să bine voim și să hotărâm adăogirea acestui venit, prin poruncă ca să ia dela cei ce au lefe din casa rásurilor, câte două parale de leu, peste două parale ce după vechiu obicei se dau la cutie milelor, mai cerând încă prin rugăminte că să și întărim prin Domnescul nostru Hrisov toate cele după vremi rânduite venituri ale acestii casă a doftorilor, Gherahi și moașă a politiei. Drept aceia îndemnându-ne cu iubire de oameni spre întemeierea acestii iubitoare de Dumnezeu faptă, care privește spre paza Vieți omeștești, prin acest al nostru Domnesc Hrisov, din Domneștile noastre mile, întărim pentru veșnică alcătuire de așezământ acest venit al doftorilor, adică și acel hotărât de către proca-toxi frați noștri, și această adăogire a veniturilor din nou.

I-tâi. După hrisovul fericitului Domn Alexandru Ioan Mavrocordat Voivod, va ave această casă a doftorilor venitul magerii, precum până acum să lua, adică după condica Visterii, câte patru parale la leu, dela acei ce aduc pește proaspăt și sărat cu caice din bălțile cele de piste hotar la schela Galaților, asemenea și de la cei ce aduc de la bălțile Brateșul și Gialpuhul cu cară, pește proaspăt sau sărat, precum și de la acei ce încarcă pește proaspăt sau sărat din bălți în cară, sau în căruți, și nu trec prin Galați, ci trec la alte târguri, când vor intra în hotarul Moldovei, să plătească câte șase zeci bani de fieș care bou, și câte patru zeci bani de fieș care cal, și acest venit al magerii, să se ea fără osebire dela fieș carele măcar de ori ce stare ar fi, din care sumă dândusă șasă sute lei la Mănăstirea Gălata metoh al st. Mor nânt, în trei căștiuri de an câte 200 lei la patru luni, celă lalt tot să rămâie al casii Doftorilor.

II-lea. După hotărârea iarăși a Hrisovului de mai sus pomenit, întărim că din toate însumaturile Domneștii Visterii, adică din desătină, vădrărit, goștină și vamă, afară de ocne, să ea această casă drept venit fără strămutare, câte cinci lei la pungă, pe care săi de cumpărătorii dela sine după soma cumpărături, sau de să vor strânge pe sama Visteriei, în credință după soma ce va fi sasă de precum hotărăsc ponturile, și să fie neschimbat venit al Doftorilor.

III-lea. Din slujba pogonăritului de (rupt) a toată țara, după hotărârea ce sau dat acum, cu adăogire de a lua din slujba aceasta un venit și cutia milelor, din toată suma ce să va aduna în fiești care an după condica Visterii cu hotărâre ce sau dat ca să fie trei lei și trei zeci și șase bani de pogon, o a treia parte, va lua casa aceasta a Doftorilor, o a treia parte Mănăstirea Sf. Spiridon pentru Spitaluri și cei laltă a treia parte cutie milelor.

IV-lea. Opt sute lei, ce sunt rânduiți a să lua pe fiești care lună dela casa răsurilor la casa Doftorilor, și aceștia săi ia casa Doftorilor ca un legiuit și vecinic venit a acestii de obște și folositoare trebuință.

V-lea. Două sute lei, ce sunt rânduiți a să da pă toată luna

din vămi, după așezământul de mai înainte, hotărâm a să da și aceștia fără împușinare, cu un vecinic și legiuit venit al acestii casă, precum cuprind ponturile.

VI-lea. După toate aceste întărim și aceasta prin obșteasca anafora adogire a acestui din nou alcătuit venit, a casi Doftorilor, ca să fie vecinic venit către cel de mai sus, adică al acelor două parale la leu, luândușă de la acei ce au leafă în casa răsurilor, afară de două parale la leu, care după obiceiul vechiu, au fost rânduite a să da la cutie milelor de unde să dau lefile săracilor ; această legiuită așezare a acestor două parale ce să dă la cutie milelor, să va păzi după cum cuprind hrisoavele cutii milelor, iar acest din nou sporiu a două parale la leu, să să ea de la toți acei care au leafă, osăbindușă numai lefile boerilor Capuchehaele a Țarigradului, lefile epaeli cămări Domnesti, a slujitorilor și a neferilor hătmăni și a agii, a taifali Comisii și a Pitării, a taifali armășii și a isprăvnicii Curții, a beșli-agalelor, a lui Divan efendisi, a Calemului, a taifali D-lui Vel Postelnic, însă și din lefile acestor taifale să dăosebesc numai acele care au lefile mai puțin de cinci zeci lei, iar acei ce au cinci zeci lei și mai mult, sunt supuși la această dare de două parale, spre întemeerea venitului acestii casă a Doftorilor.

Aceste vor fi veniturile casii Doftorilor, iare epitropi, ei să îndatoreasc a le aduna, iar vistierii și epitropii casi răsurilor să îndatoreasc în toată vremea spre săvârșire necălcată după cuprinderea Domnescului nostru Hrisov, fără a să atinge cineva vreo dată, și a scădea măcar o para din venitul acesta, pentru care epitropi având a da samă înainte dreptului judecător, să vor sili spre folosul și alcătuirea așezământului acestue ; orânduile Doftorilor vor fi întru acest chip : cea dintâi să va alcătui din doi doftori aleși profesori, în care rânduială acum să află *Dlui Doftorul Pliuk și Efstatie*, acești vor ave din casa Doftorilor, pentru leafă și pentru chirie casilor lor, de o potrivă câte nouă mii opt sute patru zeci lei pe an, iar al doile rânduială din alți trei doftori, cari să aibă și gerăhie spre ne-lipsită și îndelungată ajutorare a săracilor, precum este : *Șmilț, Lorenț* și altul al treile, care să va alege, din care cel întâi,

pentru leafă și chirie casi va ave pe an, două mii opt sute lei, cel al doile două mii șase sute lei și cel al treile, două mii lei, și spre mai multă îndemânarea doftorilor la sârguința cuviincioasă, cu împlinirea datoriilor întru vrednică căutarea bolnavilor, le facem încă așezare cu hotărâre nestrămutată, ca acela doftor carele întru slujba sa, cu sârguință se va afla nelipsit în curgere până la două-zeci ani, dacă după aceia din trupească slăbiciune s'au neputință vederat cunoscută nu va pute a mai urma lucrarea meșteșugului său, pentru unul ca acela ocârmuirea și Epitropiea acestii casă, să fie indatorită al pune la cale cu o leafă cuviincioasă și ajutor după trebuință spre înlesnirea viețuiri sale, ca o răsplătire pentru osărdie ce au arătat în slujba sa. Cătră aceste îndatorim și pe boeri epitropi ai acestii casă a doftorilor, ca să aducă un gherah iscusit fără vreo prelungire cu plată de trei mii lei pe an, dintru acest venit, bez chirie ca și lui, afară de doftorul temniți, care are câte una sută cinci zeci lei pe lună tot dintru acest venit, afară de două moașe întâi și al doile, care și aceste au leafa lor rânduită câte o mie opt sute lei, afară de chirie casilor lor, și atară de doftorul dela Bârlad, care are trei sute șai zeci lei pe an, dintru acest venit al casi doftorilor, întru acest chip va fi numărul doftorilor. Iar noi ca niște înșine făcători a acestii casă, și a epitropii Doftorilor, numind anume pe cei ce dintru dânși ni au arătat acum, hotărâm ca de acum după obiceiul ce s'au ținut ca un lucru obștesc, să se facă alegere doftorilor în vremea cuvincioasă și a gherahilor și a moașilor, de către veliți boeri ai pământului și lefile să vor plăti după tocmelile ce vor faci cu D-lor boeri și epitropi casi, însă cu acest fel de chibzuire și indatorire și desăvârșit hotărâre, adică acesti doftori, Gherahi și moașă să fie de acum toti indatoriți și cei ce să rânduesc acum și cei ce după vreme să vor rândui, a alerga cu sârguință la trebuințele și chemările, nu numai a boerilor, ci de obște și la săraci și ticăloși, spre care aceasta și cuvântul evanghelicesc îi indatorește, că suntem datori noi cei tari a purta slăbăciunile celor neputincioși. Drept aceia această socotire ce să întemeiază pe simțirea omeniri, D-lor boeri Epitropi să o facă cunoscută doftorilor, gherahilor și

moașilor, în cât ori în care ceas, noaptea sau ziua, sau din partea boerilor sau a clirosului bisericesc, sau din partea celui mai de jos sărac și străin vor fi chemați, să nu îndrăznească vre unul a pune pricinuire de îngreunare, sau a prelungi mergerea pe a doua zii, din care sasă primejduiască vieța oamenilor, ci sau cu a lor trăsură sau pe jos să alerge spre ajutorul celui ce pătimește în vremea când să pedepsească de boală, și să primejduește, căci într'alt chip, dacă fără vederată și bine cuvântată trupească neputință, ori care din doftorii fără mustrare de cuget pentru intricoșatul răspuns ce are a da înaintea vazătorului a toate, Dumnezeu, cu ne sfieală va călca acest așezământ, făcândușă aceasta cunoscută la stăpânire, să va scoate din numărul doftorilor, și tocmeala lui să va strica, și el întru nimic să va socoti; asămine și moașele și gherahii vor alerga cu osârdie la cei nevoiași, de la care să nu nădăjduiască a lua vreo plată, fără numai de la cei în putere, cât va fi prin putință și cu voință. Și împlinind doftoriile lor, vor dobândi și Domnească sprijinire, și vor ave cei întâi doftorii și cel întâi gherah, și câte cincii spre zece scutelnici, *iar Spițarie Politiei să va faci în Eși pe ulița cea mare, precum și mai înainte au fost, și va fi întru toate nesupărală în cât nici Arhiepiscopos (Doftorul cel mare al Domnești-noastre curți) să nu să atingă de dânsa.* Iar boeri Epitropi împreună cu doftori Politiei, vor cerceta cu amănuntul doftoriile care vor fi în trebuință a să lăpăda pentru vechime, să cerceteze și prețurile cumpărăturilor, și să așeze și prețuri hotărâte la doftorii, ca să nu să vânză făr numai cu prețul lor cel cuviincios, fără a pricinui păgubire obștiei.

Intru acest să cuprind toate așezământurile pre care noi le hotărâm și le întărim, rânduind venituri întru ajuns și cu prisosință, a lefilor doftorilor, și a gherahilor și a moașilor orașului, întemeiem și Epitropii ca și aceștia a doftorilor, îndatorându spre a priveghe întru această bine primită și sfântă taptă, pentru care fiești care creștin are aș da samă a nădăjdui sufletească mântuire, a să îngriji să adune veniturile fără împușinare, în vremea cuvinciosă, a plăti lefile doftorilor, păzind întocma datoriile lor, iar când va prisosi bani la casa doftorilor nu au a întrebuița nici o dată acei bani la vreo altă triabă,

fără numai la acest lucru de obște folositor și de oameni iubitor, așezând și profesor pe cei mai ispitiți, *plătind dintru aceste și doftoriile acelor săraci ce nu vor ave stare u plăți de la sine*. Iar pre cei ce vor primi în urma noastră ocârmuirea țarei acestia, luminați Domni frați noștri, cu plecare de cugetare creștinească îi poftim a crește și a aduce spre mai multă întemeiere evanghelescul cuvânt a mântuitorului nostru Dumnezeu, pentru vecinica lor pomenire, laudă și sufletească mântuire. Scrisusau hrisovul acesta la scaunul Domnii mele în Orașul Eșii, întru a două domnie a noastră la Moldavie în anul dintâi.

La anul 1813 August 2.

Io **SCARLAT ALEXANDRU CALIMAH V.V.**

Vel-Vistier

(Sigiliul cel mare al Statului).

(Academia Română)

Traducere din limba rusă

De la poliția orașului București

1) În urma prescripțiunei domnului președinte plenipotențiar al divanurilor, general de divizie și cavaler Zeltuchin, de la 23 Aprilie, cu No. 4604, permitem supusului strein Mihael Eckhardt să deschidă în orașul București o farmacie, și să vindă din ea medicamentele după rețetele examinate de funcționarul medical pentru cari i se va libera de poliție o listă.

Anul 1822 luna Aprilie în 25 zile.

Polițaiu: (ss) **Locot.-colonel Purișkevitz**

No 488

Secretar: (ss) *Cofsiew* (L. S.)

1) Chrisovul farmaciei Schuster, București.

VEDE LAMINISTAFACERILOR STRANIE
SI DE INTERPRETAVI PERITRU VERIFICAREA
SIT CALSARA TRAKA CTREBUI L'PIA ROMANI

BUCURESTI 12/24 Mai 1892
1892

Ordo Imperatorum. G. P. Samureanu

Am cordonat sa se faca o copie a
documentului jubileu al Imperatorului
si a tuturor actelor care sunt in legatura
cu el. Aceasta copie este deosebit de
interesanta pentru noi si va fi
deosebit de folositoare pentru
studiu. Am primit de la d. G. P. Samureanu
o copie a acestui document si a
tuturor actelor care sunt in legatura
cu el. Aceasta copie este deosebit de
interesanta pentru noi si va fi
deosebit de folositoare pentru
studiu. Am primit de la d. G. P. Samureanu
o copie a acestui document si a
tuturor actelor care sunt in legatura
cu el.

1892

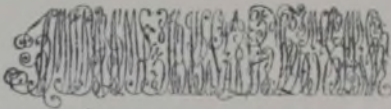


Edg. Mavrocordat

Ministrul atacerilor streine certifica conformitatea prezentei traducerii si semnăturii d. G. P. Samureanu, interpret jurat in acest minister.

An 1892 luna Mai, in 12 (24) zile.

Ministru Edg. Mavrocordat



Al

... si j... ..

[Handwritten signature]



[Handwritten signature]

1) Cu mila lui Dumnezeu, Noi Ioan Sandu Sturza V. Vod Domn țarei Moldaviei.

Una din datoriile Nostre fiind și răsplatire jertvilor și a ostnelilor ce fie fiște carele din patrioși naū crușat nici saū dosit la învâluirile aceste ale patriei Nostre; Nu am trecut cu vedere pe **Ioan Vasiliu** spișer, carele în tōtă vremea tulburărilor patriei și a petrecerei împărăteștilor oști aice, numai singur aū fost neclintit, și nici cum saū crușat spre a întimpina cu dofortiile tre-

1) Chrisovul Farmaciei «La Paracelsus», E. Goldhamer.

buitore în totă vreme atât pe ostașii pre puternicit Nôstre Impărății, cât și pe spitalul obștelesc de la sf. Spiridon, cum și norodul ci să află aice în oraș. Așa dar fiind că însuși saū arătat cu cereri către Domnia Mea ca să i să slobodă voie a deschide cu a sa cheltuială pe lângă cele lalte spițării ce sunt în orașul Iașii, și o spițărie a sa, întru care să ție tot feliul de doftorii, îndatorinduse ca în totă vreme să le aibă curate, prôspite și cu îndestulari, alcătuite cu ce mai mari scumpătați după meșterșugul spițeresc, și să le vânză cu prețuri mai efteni de cât tôte cele lalte spițerii. Pe lângă care arătândune și originalul Hrisovului ci câștigasă spre aceasta de la Procatoxul Domniei-Meli la lét 1820, Octomvri, și privind că această cerire a sa nu este de stricăciuni, ci mai vârtos de folos și îndemănare obștii, dăruim și întărim prin acest al Nostru Domnesc Hrisov slobodă voi numitului Ioan Vasiliu spițer, de a'și deschide dupe cerire sa o spițării aici în oraș, în care să aibă a ține și a lucra tot feliul de doftorii, îngrijinduse purure ca doftoriile să fie bune, curate, cu îndestulare și alcătuite cu totă orânduiala ce cunoscută a meșteșugului spițeresc, și vînzarea lor după tăgăduință să urmezi cu prețuri mai ușurate de cât pe la alte spițării. Iar pe lângă aceasta, hotărâm ca și spițeria sa avênd acelaș privilegiu cit aū celelalte spițării ale orașului, să fie scutită și apărată de banii agiutorinții și de tôte alte ori ci dări și angării, precum și una calfă i trei slugi ai spițării, fiind din oamenii streini și fără vre un amestic de bir în pământul acesta, să fie scutiți de birul visterii și de tôte alte dări și havaleli ci vor fi asupra lăcuiitorilor țarei, eii întru nimica și cât de puțin să nu fie supărați. Poroncim dar Domnia me D-tale Vel agă și tuturor altor ci să cuvine, să aveți a urma întocmai după hotărîre Hrisovului acestuia al Domniei Mele; Iar pe luminații Domni frați ai Noștrii, cariî din pronia Ceriască se vor orânduî în urma Nôstră oblăduitori pământului acestuia, poftim nu numai să nu strămute acești de mai sus hotărîte spre obștelesc folos, ci mai vârtos să întăriască și să adauge ceia ce sar găsi de cuviință pentru a Domnii-lor sale laudă și purure fericită pomenire Saū scris Hrisovul acesta la scaunul

Domniei Meli în orașul Iași, întru ce dintăi Domnie a Nóstră la Moldavia în anul întăi.

Noi **IOAN STURZA** *V.Vod.*

(L. P.)

Său trecut la condica Visteriei

Is. Iacov Veisa, Sardar

la lét 1823 Ianuar 1

Petrachi Sturza

Vel-Vistier procit

Noi Ioan Sandu Sturdza Voivoid cu mila lui 'Dumnezeu Domnu țerei Moldovei.

1) Se face scire cu aceasta carte al Domniei mele că prin jalba ce mi-au dat Iosip Leiter de aici din Iași ce au arătat că sint opt ani de când se află slujind în aceasta politie cu meșteșugul spițerescu fiind spițeria ce era deschisă în târgul de jos și că în vremea întâmplărilor acestor de oștiri ii s'au pricinuit foarte pre păgubire, până ce în urmă iau ars și spițeria arđindu-i și toate lucrurile spițeriei, rețețe scrisori și ori ce alte au avut și rămăind în ce de istov stângere asupra căruia arătări au făcut rugăminte ca spre a nu rămăne lipsit și de chivernisirea cea de toate ziua a pitrecerei, să ii se sloboadă voia prin cartea Domniei mele de a deschide altă spițerie aici în Iași pe numele seu și cu însuși a sa cheltuiala; deci cercetând Domnia me și mai întâi incredințându-ne ca numitul a slujit politiei acestei în curgere de 8 (opt) ani cu cinste și cu vrednicie și că în vremea acestei oștiri ii s'au pricinuit cu adevărat multa păgubire, nu i-am trecut cu viderea rugăminte și ca unul ce n'au incredințat că este și ispitit și de cunoscuta vrednicie în meșteșugul spițerescu cât prin aceasta carte al Domniei mele ii dăm voie și slobozenie ca să deschidă o spițerie a sa aici în oraș la locul ce va găsi și se va socoti mai cu îndemanare și pentru alișverișul seu și pentru trebuința târgului, în care spițerie volnic să fie a lucra și a ține tot feliul de doftorii după rânduiala spițerilor sărguindu-se și îngrijindu-se ca să aibă pururea doftorii bune curate și cu toată îndestulare spre mulțumirea obstiei a orașului și spre mai multă îndemnare rivnei seale pentru sporirea folosului și a

1) Chrisovul farmaciei Ion Engel din Iași.

înlesnirii obște în această trebuință a doftoriilor, hotărâm Domnia mea ca spițeria să nu fie suparată și scutită cu totul de bani ajutorinței și de toate alte ori ce dări și angări vor fi asupra altor dugheni, așisderea și una calfă ce va ave la spițerie și de ce oameni strânși fără bir și fără nici un amestec în pământul acesta pentru slujba spițeriei se fie scutit de biruri și de toate alte ori ce dări și havalele vor fi asupra locuitorilor țerei. Poruncim dar Domnia mea Dumitale vel Agă și tuturor altora ce se cuvine să se urmeze de cătră toți întocmai și desăvârșit după carte acēsta a Domniei mele carele s'au întărit cu a noastră Domnească iscălitură și pecete.

1823 februar 7

Noi **IOAN STURZA** Voivod

Petrache Sturza

Vel-Vistier procit

S'a trecut în condică
Costache Veisa, paharnic

Io Ioan Sturza V.Vod., cu mila lui Dumnezeu Domnul Țării Moldovei.

*) Să face știre cu acest Hrisov a Domniei mele pentru Iacob Garocinschi Spițeriu, carile prin jalba ci au dat către Domnia mea, au făcut cerire și rugăminte ca să i să dei voe prin Domnesc Hrisovul nostru, di a dischide cu a sa cheltuială o spițerie în Târgu Pietri dela țănutul Neamțului, spre obștească înlesnire Târgoveților în trebuința doftoriilor. Deci după jaloba sa încredințându ni Domnie mea că în târgul acista urmează greutate și ni înlesnire în trebuința doftoriilor și că numitul după încredințare ce sau luat de la Dumnealui Arhiatros a curții, este cunoscut și ispitit în meșteșugul Spițăresc. Nu iam trecut cu vedere rugăminté, ci iată prin acest al nostru Domnesc Hrisov, îi dăm voe și toată slobozenia di a dischide cu a sa cheltueală o Spițerie în Târg arătat al Pietrii, în cari să aibă a lucra și a ține tot felul di doftorii îngrijindusă ca doftoriile să fie pururea, bune, curati, cu îndestulare, și alcătuite cu toată rânduiala ace cunoscută a meșteșugului Spițării-

*) Hrisovul farmaciei Vorel din Piatra Neamțu.

cesc, făcând și vânzare lor cu prețurili celi mai ușoare, și mai măsurate ce se poate, spre înlesnire Târgoveților de toată stare în trebuința ci vor ave de doftorie.

Iar pi lângă aceasta Hotărâm ca și dugheana Spițării să fie scutită de bani ajutorinții, și di toate alti ori ci dări și an-gărâli nesupărându-să de către nimene întru nimic și cât de puțin, diosebit o calfă și trei oameni ci va ave din oamenii străini în Spițării, să fie scutiți de birul Visteriei, și di toati dările și havalelile ne supărândușă întru nimic și cât de puțin de către nimine.

Poruncim dar, Domnia-me Dv dregătorii ai ținutului, și tuturor altor zapcii, să se urmeze di către toți întocmai după hotărârea Hrisovului acestue a Domnii meli, și în câtă vreme Iacob Spițăriu va ține Spițărilea sa în orânduiala căzută, cu doftorii bune, curate, și di ajuns spre îndestulare târgoveților după trebuință, nimene altul să nu fie volnic a dischide altă Spițările în târgul acesta, rămăind a fi lucrătoare numai Spițările numitului. Iar pe luminații Domnii frații noștrii cari din pronie cerească să vor orânduî întru ocârmuire țării acestie în urma noastră, Poftim nu numai să nu strămute această miluire, ci mai vârtos să o a adaoge, și să o sporească intru a Domniilor sale vecinică pomenire.

Scrisusau Hrisovul acesta la scaonul Domniei mele in orașul Iașii, intru ce întâi în al treile an a Domniei noastre la Moldavia.

la lét 1825 Maiu 26

Io **IOAN STURZA** V.Vod

(Sigiliul cel mare al Țării)

Sau trecut la condica Visteriei

Iacob Ischia, Sărdar.

Vel-Vistier procit

Cu mila lui Dumnezeu, Io Ioan Sandu Sturza V.Vod. Dom-nul țăret Moldaviet.

Să faci știri prin acest Hrisov a Domnii mele pentru Gheorghii Vasilicovki Spițâr, carile prin jaloba ci au dat cătră Domnia-me, am făcut cerire și rugăminte ca să i să dei voe prin Domnescu Hrisovul nostru di a dișchidi cu a sa cheltuială o Spițările în

Târgul Fălticenilor, spre obșteasca înlesnirea târgoveților în trebuința Doftoriilor. Deci după jaloba sa încredințându-ne Domniea-me, că în târgul acesta urmează greutate și ne înlesnire în trebuința doftoriilor, și că numitul după încredințarea ce sa-și luat dila D-lui Arhiatros asupra este cunoscut și ispitit în meșteșugul spițăresc, nu iam trecut cu vedere rugăminte, ci iată prin acest al nostru Domnesc Hrisov, îi dăm voe și toată slobozenia di a dischidi cu a sa cheltuială o Spițărie în târgul arătat al Fălticenilor, în cari să aibă a lucra și a ține tot felul de doftorii, îngrijindusă ca doftoriile să fie pururea bune, curati cu îndestulare și alcătuite cu toată rânduiala aci cunoscută a meșteșugului Spițăresc, tăcând și vânzarea lor, cu prețurile celi mai ușoare și mai măsurati ce să poati spre înlesnirea târgoveților de toată stare în trebuința ce vor avea de doftorii.

Iar pi lângă aceasta hătărâm ca și dugheana Spițăriei să fie scutită de bani ajutorinți și di toati alti ori ce dări și angarii, nesupărându-să de către nimene întru nimic și cât de puțin. Deosăbit o calfă și trei oameni ci va ave din oameni străini în Spițăria sa, pentru trebuința și slujba spițării, să fie scutiți de birul Vistierii și di toati dările și havelele, nesupărându-să întru nimic și cât di puțin de către nimene, Poruncim dar Domnia me, Dv. dregătorii ai ținutului, și tuturor altor zapci, să să urmeze di către toți întocmai după hotărârea hrisovului acestue a Domniei mele, și în câtă vremi numitul Gheorghii Spițăr, va ține spițăria sa, în rânduiala căzută cu doftorii bune, curati și din ajuns, spre îndestularea târgoveților, după trebuință, nimini altul să nu fie volnic a deschide altă Spițărie în târgul acesta, rămâind a fi lucrătoare numai spițăria numitului.

Sau scris Hrișovul acesta la scaunul Domniei mele în orașul Eșii întru cea dintâi Domnia noastră la Moldavia, în anul al patrule.

La lét 1825 August 30.

Io **IOAN SANDU STURZA** *V. Vod.*

(Sigiliul Domnesc)

Vel-Vistier prociit.

S'au trecut în cendica Hrisoavilor

Iacev Veisa, Sărdar.

Cu mila lui Dumnezeu, Noi Ioan Sandu Sturza Voivod Țării Moldavei.

1) Se face stire cu acest Hrisov a Domniei mele că de a pururea privind Domnia mea, fericire și înlesnirea cea mai de mulțămirea opștie întru tôte, mai vartos îmulțire celor ce sunt sistimaticişte și îndreptătire viețuirii și sănătătei nôstre, am luat amintea la jaloba ce ne au dat *Iacob Verojenschi* cu aratare ca fiind el destoinic întru ținerea și deschideria unei Spițerii aici în Jasi pe langă cele ce sunt acum cu toată *îndestularea si în cea mai bună ființă și curate*, nu numai ca nu va da vre-un cusur de insêrcinaria sa aceasta ce și deapururea le va avea mai ettine de cât la alte Spițerii, încredintândo aceasta cu bună cugetaria a sa și lucratoarea dovadă, și legătura ce face prin jalobă. După a căruia jalobă socotind Domnia mea ca o cerere ca aceasta a numitului nu numa că nu poate fi de vre o sminteală ci mai vartos din protivă spre folosul obstesc, pentru că cu cât vor fi mai multe Spițerii, cu atata și înlesnirea in indemnarea mai multă vă a fi obștie, bine am voit asupra acestui lucru, și iată că în acest Hrisov al Domniei Mele se da voe si slobozenie numitului *Iacob Verojenschi* ca se pôtă a deschide aici în Jași asa Spițerie in care se aiba a ține și a lucra tot telul de doctorii, îngrijindu-se pururea ca doctoriile se fie bune, curate, cu îndestulare, și alcătuite cu tota orânduiala cea cunoscută a meșteșugului Spițeriei și vanzarea lor după fagaduința cu prețuri mai ușurate de cât la alte spițerii și cu tota deplinatatea, în cat nu numai a nu da vre o sminteala, ci mai vartos a fi de tota mulțămirea tuturor de obști. Iar pe langă aceasta hotărâm ca și Spițeria sa avand același privilegiu cel au cele lante spițerii ale orasului, se fie scutita de banii ajutorinții și de toate alte ori ce dari și angrii. Precum și : una : calfă, i trii slugi ai spițerii fiind din oameni străini și fara vre-un amestec de vre'o dare în pământul acesta se fie scutiti de birul Vistieriei și de toate alte dari și havalele ce vor fi asupra locuitorilor țării, intru nimica și cat de puțin să nu fie suparați, poroncim dar Domnia mea

1) Chrisovul Farmaciei Dr. Racovitza, Iassy.

Dumnisale Vel Agă, și tuturor altor cui se cuvine se aveți a urma in tocma după hotarara Hrisovului acestuia al Domniei mele, Iar pre luminații Domnii frați ai noștri care din Pronia cerească se vor orânduî in urma noastra oblăduitorii pământului acestuia, poftim nu numai se nu stramute această de mai sus hotarare și așazare spre obstescul tolos, ci mai vârtos se intareasca, și se instatorniceasca pentru a Domniilor sale laudă și pururea fericita pomenire. Sau scris Hrisovul acesta in orasul Iasi la scaunul Domniei mele in-tru cea dintai Domnie a noștra la Moldaviu in anul al IV-la la let . . .

1826 Marti 11

IÓN SANDU STURZA V. Vod

Vișlernic Procit

(L. P.)

Cu mila lui Dumnezeu, Io Ioan Sandu Sturdza V.-Vod, Domnul Țării Moldaviei.

Orânduî fiind oblăduitorilor Domni de a păi pentru su-puși oblăduireil or pururea părintească îngrijire, de a sărgui spre ocrotirea lor, de ale apăra dreptățile, și in sfârșit de a înlesni și însuși intru ale petreciri și ale sănătăți, nu neam apărat nici noi in câte prilejuri ni s'aũ dat până acum de a arăta in faptă plecare râvni noastre spre cea de obștea folosință, și acea in parte cătră firește care după dreptățile lor cele cunoscute, in cât aũ putut fi aceasta prin putința noastră.

Luând dar aminte și pentru una din Spițăriile orașului Eșii ci din invecchime aũ fost a *Sărdarulul Alexandru Venier*, iar in urmă pân la răzvrătirea întâmplată aicea la anul 1820, aũ fost a lui *Costake Desilă*, că in întâmplările răzvrătiri băjănărinduse și numitul *Costake Desilă*, aũ rămas intru nelucrare și până acum, iar acum întorcândușă numitul la urma sa, prin jaloba ce aũ dat către Domnia mea, aũ făcut rugăciunea ca să aibă voe aș deschide iarăși Spițăria sa, mai vârtos că toati uneltile celi spre acest meșteșug lucrătoare, le are de atuncea depline, care unelte ca unile ce prețuesc câtăva somă de bani, dacă vor fi intru nelucrare și oprite, i să pricinuește păgubirea și sărăciea cea de istov, in vreme când întâmplările aceste iaũ

adus simțitoare strancinare stări sale, mai ales aflândușă și cu casă gre însărcinat.

Domniea mea incredințându-ne de adevărul arătărilor sale, precum și că numitul *Costake Desila* sau purtat cu râvnă și ne pregetată osârdie întru a mulțami obștia politiei cu lucrarea doftoriilor, văzând și legătura sa, și închizășiuirea ci prin jaloba sa arată că și de acum înainte cu aceeași sălință și osârdie să va purta, numai puțin îndatorândușă încă și cu prețul doftoriilor de a urma mai jos de cât la alți, iar doftoriile le va ave totdeauna bine lucrati, proaspiti și curate, Nu eam trecut cu vederea rugăciunea ci nea făcut, ci socotind încă că a unui așa meșteșug înmulțarea nu numai vre-o stinghireală poate pricinui obștiei, ci din împotriva multă înlesnire și mulțămire tuturor. Iată prin acest Hrisov a Domniei mele, îi dăm toată voe și slobozânie de aș deschide Spițăria sa iarăși aicea în tirg, cu toată buna orânduială și ținirea în buna starea a doftoriilor curati și bine lucrati, după cum său zis și proaspăte avândule tot deauna, Iar din cele vechi nici de cum nimică, ca unul ci acest lucru iaste foarte gingaș, și privești la scumpătate vieții și sănătăți norodului. Iar după aceasta întărim și privileghiul ci lau avut această Spițărie, și hotărâm ca să fie scutită și apărată de bani ajutorinții și de toati alti dări și havaleli, ne supărândușă întru nimic și cât de puțin. Precum și trei călți ci va avea în dugheană, să nu fie supărați de către nimine cu cerirea de vre o dare său havaleli spre a pute căuta de slujbile și trebuințele Spițării, păzindusă acest privileghiū întocma cum să urmează și la alte Spițării. Spre aceasta dar său dat acest al nostru Domnesc Hrisov, întărit cu a noastră Doamnească iscălitură și pecete, poruncind Dumisali Vel-agă, și tuturor altor Zăpcii, să aveți a urma întocma după hotărârea hrisovului acestuea a Domniei mele. Pofitim și pe luminați Domni frații noștri, cari în urma noastră din pronia Dumnezăiască să vor orândui oblăduitorii pământului acestuia, nu numai să nu strămuti această cuprindere de așezare și privileghiū, ci mai vârtos să întărească și să înstatornicească pentru a Domniilor sale laudă tericită.

Sau scris hrisovul acesta la Scaonul Domniei mele, în orașul¹

Eșii, în anul al patrulea a acei dintăi Domniei noastră la Moldavia.

la lét. 1826. Martie 17.

Io **IOAN SANDU STURZA** *V.Vod*

(Sigiliul Domnesc)

Vel-Vistier Prociț

Sau trecut la Condica Vistieriei de Hrisoave

Prea Înălțate Doamne,

Fiindcă spre obștesc folos a micei noastre politii, ceri trebuința ca să avem o spițarie mai de ispravă în care să se afle toate feliurile de doftorii, care spițarie ni este întărită și prin Luminat Hrisov atât de la procatoxii Domni, precum și însuși de la Înălțimea Voastră, și pentru că spițeriu acest cel avem acum, nu și urmeazi, a și păzi doftoriile sale, atât de a și ține în spițaria sa doftorii bune și prospete trebuincioase și folositoare pentru oricare întâmplătoare feliuri de bóle, și pe lângă aceasta și cu alte neplăcute urmări să portă, care toate aceste nu pot fi suferite atât obștiei noastre cât și însuși Doftorului *Neculai Lafari* ci acum de curând cu obștească leată sau alcătuit (de acărue ispravă, și că are desăvârșită știință și iscusință la meșteșugul Doftoricesc, însuși Arhi-iatrosul Curței Gospod, Înălțimea Voastră are deplină știință) nu să află mulțămît cu doftoriile ce ține spițerul acesta. Pentru aceasta ne rugăm Înălțimei Vostre ca să fie Luminată poroncă către Arhi-iatrosul Curței Înălțimei Vostre spre a alege un spițer cu deplină știință la meșteșugul spițariei carele să aibă și tot feliul de doftorii bune și folositoare, și să fie ne lipsit din spițarie în toată vreme și în tot ceasul zi și noapte, și să ni să trimeată aice ca să să așeză cărue să i se deie și Luminată poroncă către Drăgătorii ținutului acestui ca să se ieși și Hrisovul Spițariei ce este la mâna spițarului ci este acum și să steie la acel ce va rândui, și vecinică pomenire ve rămâne Înălțimei Voastre.

A Înălțimei Voastre prea plecate slugi:

(ss) **Iordachi Manu**, *agă*; **Miclescu**, *ban*; **Neculai Greceanu** *agă*; **N. Sturdza**, **Enacachi Lambrino**, *spat.*; **G. Jamandi**, *comis*; **Gh. Oprișanu**, *pal.*

D-lui Arhi-iatrosul Curței Gospod va pune în lucrare cele cuprinsă în jaloaba aceasta, făcându-ni-se cunoscut și noă.

1826 Iulie 17

(ss) **Enachi. Ban**

Prea Înălțate Doamne,

După luminat Buiurdiul Înălțimei Tale ce saū dat la jolaba boerilor locuitori din ȋrgul Bărladului cu vii nemulțămire asupra spișerului din acelaș ȋrg, și cu cerire ca să li se aleagă alt spișer de către mine, următor fiind luminatei Porunci, am socotit cu bună chibzuință și am găsit de vrednic și destoinic acestuī folositoriu lucr, pe D-luī Spișerul *Craos*, având bună știință de himică și desevărsit meșter întru amestecare și plămuire doctoriilor, care pot încredința că va fi și spre folosul celor ce pătinesc de bóle, și cu mulțămire tuturor de obște pentru bunele sale purtări; având indestulă practică a face cure la bóle întâmplătore. Pentru care nu lipsesc a înștiința; iar ce desevărsit hotărâre, rămâne la Înalta înțelepciune a Înălțimei Tale.

1826 Iulie 20.

A înălțimei Tale pre plecata slugă :

Toma Noe, Spișer Gospod.

TITLU GOSPOD. NO. 34.

Văzindusă de către Domnia Me tânguirea orășenilor Bărlădeni asupra numitului spișerū; asemenea încredințindu ne și pentru alegere de vrednic a spișerului *Craos*, hotărâm să se așeze cu totă statornicia în locul celui ce aū fost. dator fiind a sta cu totă privighere și silința a nu da cât de puțin cusur la tóte cele ce atárnă către a sa îndatorire.

Poroncim D-tale, Vel-Vistier, ca prin Drăgătorii ținutului să se e și Hrisovul ce aū avut acel spișer scos și să se de acestuī rânduit pe numele seū. Precum hotărâm și întărim să se urmezi.

(L. P. Gospod.)

1826 Iuli 22.

Vel-Logofăt procit.

*Cu mila lui Dumnezeu Io Ioan Sandu Sturza V.Vod, Domnul
Țării Moldaviei.*

Să faci știri cu această carte a Domniei mele că prin jaloba ci au dat către Domnia me Filipu Naiman Spițăr și Hirurg de la Spitalul din Eși a Sfântului Spiridon, au făcut arătare că el di multă vreme să află slujind acestui Spital cu multă sălință și osărdie, și osăbit afară de Spital cătră toată obștia saū arătat cu îndestulă priință prin meșteșugul său, după cari și căsătorindusă aice au câștigat și moșie și alti acareturi aice în pământul acesta, rugândușă ca să ni milostivim asupra sa, și după cum alții cari au slujit sânt miluiți și ajutați, să-l cupridem și pe numitul cu oareș care împărtășire din Domneștile noastre mile, spre cunoștința trudnicilor sale osteneți și priincioase slujbe. A căruia jalobă ascultândușă cu luare de samă, am socotit de cuviință a i să faci și numitului cuviincioasa cuprindere de miluire, și ca unul ci și statotnicindusă în pământul acesta, să poată socoti între pământeni, nu iam trecut cu vedere rugăciunea lui, ci după cercetare ce s'au făcut aflândușă arătările lui adivărate, milostivindune asupra sa, iată i s'au dat această carte a Domniei meli, prin care hotărâm ca numitul socotindusă între privilegeți pământului, să aibă toată apărare și ocrotire dispre toati dările și havalele de apurare.

Osebit și la slujbile însumaturî a Visteriei să aibă a scuti toată suma ci va ave, adică oi-de plata goștini, stupi i (rupt) de plata desătini, și vinul de plata vădrăritului, pe cari acest bucati fiind drepti a sali, și vinul din adivăratii viile sale, nimărui să nu dea nimică, precum și zeci liude oameni străini ciș va pute găsi și aduce di acum înainte de piste hotar, fără nici un amestic de vre o dare cu lăcuitarî țării, ne fiind din cei strămutați de la un loc la altul, nici din cei fugiți la baltă, adeveriți fiind și prin mărturisirea Domniilor sali dregătorilor di margini că sunt străini cu adivărat și fără nici un amestic, făcându-i și Visteriei cunoscuți, avândui așezați pi parte sa di moșie ce o ari zestri în ținutul Romanului în moșiea Iocșăști, îi va scuti întru un an de zili di toati dările și havalele, iar după trecire aceluî unui an de zile, așezândușă și

ei cu osăbită dare între scriptele Visterii, câți opt lei de nume pe fiește cari an, cari bani jumătate săi dei la sfântul Gheorghii și jumătate la Sf. Dimitri, din preună cu răsurile lor câți cincisprezece parali la leu, plătind acești bani numai vor rămâne de aciea în deapurarea apărare și scutire dispre întâmplătoarele havalele i alti ori ce angării vor fi asupra altor lăcuitori birnici a țării, spre a pute căuta de slujbile și trebuințele casii numitului. Drept aceea poruncim Dv. Dregătorii, precum și slujbașilor goștinari, de sămnice și vadrari i tuturor altor zapcii, ci veți fi orânduți cu ori-ce slujbi și poronci de împlinire, de către toți să se urmeze întocmai, precum mai sus prin carte aceasta a Domni mele să hotăraști.

(Semnătura originală a Domnului)

(Sigiliul Domnesc)

S'a trecut la condică

1826 Septembrie 16

Vel Vistier Procit

Prea Înălțate Doamne,

Jăluesc milostiv (rupt) Înălțimei Voastre că eu mă aflu venit aice în pământul Moldovei în curgere peste patru ani de zile de piste hotar Neamțului, întru care mă adiverează și documenturile ce am, ca să mă pot hrăni cu știința meștesugului meu spițării, am supărat iarăși cu jalobă pre Înălțimea cerire me ca să fiu în tirgul Fălticeniei, precum am și făcut multă cheltuială, peste 15000 lei, și nici un folos nu am cunoscut de cât o întregă și de istov sărăcie. Pentru aceasta iarăși mă rog Înălțimei Voastre, să vă milostiviți asupra străinătăței mele, ca din luminată poroncă să mi se deie o luminată carte gospod de am putea face spițarie în târgul Botoșanii sau aice în orașul Eșii în târgul de gios ca să mi pot cunoaște alișveriș de tolos și am întimpina hrana vieței. De aceasta iarăși și de multe ori, mă rog Înălțimei Voastre ca să fiu pus la cale, și mare pomenire va rămâne Înălțimei Voastre.

La mila Înălțimei Voastre plecat și supusă sluga

Gheorghii Vasilecoschii

din tirgul Fălticeniei, ținutul Sucevei

Doctorul Curței Gospod va pune la cale după cuviință.

Sturdza, Vel-Logofăt.

1827 Febr. 21
No. 82

Prea Înălțate Doamne,

Aratarea jăluitarului este adivarată, că pe o nădejde a interesului său cu meșteșugul spițării, sau fost așazat în târgu Fălțiceni, cheltuind simțitoare sumă de bani cu întemeerea spițării. — Pentru cerire ce face de a să așaza în orașul Eșii cu spițării, mi să poronceste prin luminat Buiuldiu să'l pui la cale—la aceasta cercetând, l'am aflat cu bune purtări, vrednic întru această știință, și să îndatorește a ține doftori, alesă, bune și mai cu estinătate de cât alții, având și toată gătire fără cusur, și rămâne la Inalta înțălepciune Înălțimei Tale a hotără.

1827 Februar 23.

A Înălțimei Tale plecată slugă
Toma Noe, doftor Curței Gospod.

Noi Ioan Sandu Sturdza V.V Cu mila lui D-zeu Domn țării Moldaviei.

Incredințându-ne din cercetarea cuprinsă prin această înștiințare asupra cerirei numitului spițer de a fi slobod de a se așeza și el cu spițarie în orașul Eșii, că să află cu bune purtări și deplin întru știință la această lucrare, precum și în trebuința neimpedcând a fi și această spițarie, ci mai ales pentru mai bun folos și podoaba orașului. Drept aceea hotărâm de a fi slobod jăluitarul să aibă spițarie în orașul Eșii, datoriu însă fiind și el de a să purta cu lăudate urmări și a păzi ecstrucțiile date pentru îmbunătățirea doftoriilor fără cel mai mic cusur. Pentru care poruncim D-tale Vel Vist. ca să i se însărească această slobozire și prin Domnescul Nostru Hrisov.

1827 Februarie 25.

Alecu Sturza, Aga, procit.

(L. P. gospod)

Pre Înălțate Doamne,

Prin luminatul Buiuldiu poroncindu-misă ca să cercetez aratare și cerire jăluitarului ci voește a dischide spițarie la târgul Dorohoiului, și mai întâi făcându'i cuviincioasa ispitire, vrând a mă incredința de este vrednic în știința ce să cuvine a ave un spițer, l'am aflat deplin întru toată știința, și pe lângă care după adiverința ce mi-au înfășoșat de la târgoveții Dorohoeni

din 13 zile a trecutei luni Iunie, nu numai să văzut că este primit de țirgoveți a deschide spițarie, dar este și cerșut după neapărată trebuință ce le urmează, și fiind că să îndatorește a ține spițerie cu a sa cheltuială, cu toată îndestulare și îmbunătățire și curățanie doctoriilor și cu prețul ce să politicește; De toată cuviința este spre agiutorul și folosul lăcuitorilor Dorohoeni de a fi și acolo spițarie precum sunt și la alte țirguri, care să se întăriască prin Luminat Hrisov a Inălțimei Tale cu aceeași milostivire și bunătate precum și alte spițării aș scutiți oameni trebuincioși; Iar ce desevarșit hotărâre rămâne la Inalta înțălepciune și bunătate a Inălțimei Tale.

1827 Iulie 3.

Prea plecată slugă, Doftor Curței Gospod.

Toma Noe

Noi Ión Sandu Sturza V.Vod Cu mila lui D-zeu Domn țărei Moldaviei.

Incredințindune Domnie Me din Anaforaua aceasta că este trebuință a să rândui spițarie în țirgul Dorohoiului, și că și jăluitorul este vrednic spre aceasta, poroncim d-tale Vel. Vist. ca să i să facă și Hrisovul Domniei Mele pe obicei.

(L. P.)
Gospod

1827 Iulie 8

Sturza. Agă, prociit.

Cu mila lui Dumnezeu Ión Sandu Sturza, Voivod, Domn țărei Moldaviei.

1) Se face știri cu acest hrisov al Domniei mele pentru Ión Pădure, spițer, că prin jaloba ce aș dat către Domnia mea, aș făcut cerere și rugăminte ca să i se dee voe, de a deschide cu a sa cheltuială aicea în Iași a sa spițerie spre obșteasca înlesnire și mai multă ușurință a locuitorilor în trebuința doctoriilor, ca unul ce în meșteșugul acesta ar avea deplină știință. Deci după jaloba sa incredințindu-ne, din cercetările și ispitele ce i s'aș făcut, că numitul are bună știință în lucrarea doctoriilor, iar apoi căutând și neapărată trebuință ce urmează de a fi cu cât se poate mai multe spițerii aicea, am socotit de cuviință și după cererea și rugămintea numitului.

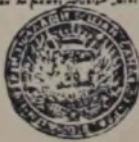
1) Chrisovul farmaciei I. Werner, Iași.

Aşa dar netrecându-i cu vederea rugămintea ce ne-au făcut, iată prin acest hrisov îi dăm toată voe și slobozenie de a deschide cu a sa cheltuială o spițerie a sa aicia în Iași, în care să aibă a lucra și a ține tot felul de doftorii, ingrijindu-se că doftoriile să fie pururea bune, curate, cu îndestulare și alcătuite cu toată rinduială acea cunoscută în meșteșugul spițeresc, și lucrătorii ce-i va avea în spițerie să fie iscusiți și cu sciință spre alcătuirea doftoriilor, ca nu din nesciința lor, sau neluare de seamă la rețete, să se pricinuiască vre-o greșală cât de mică măcar, făcînd și vinzarea lor cu prețurile cele mai ușoare și mai măsurate, în cît se poate, spre înlesnirea celor ce vor avea trebuință de doftorii, de toată starea.

Iar pe lângă aceasta hotărâm ca și dugheana spițeriei să fie scutită de banii ajutorinței și de toate dări și angarali, nesu-

[Handwritten signature in Cyrillic script]

[Faded handwritten text, likely a transcription or continuation of the document's content]



[Handwritten signature or date at the bottom right]

părăndu-l de către nimeni întru nimica și cât de puțin Osebit, o calfă, și 3 oameni ce-i avea fiind oameni streini, pentru trebuința și slujba spițeriei să fie scutiți de binele Visteriei și de toate dările și havalelele, nesupărăndu-se întru nimic și cât de puțin de către nimene.

Poruncim drept aceea, tuturor cui se cuvine, a se urma în tocmai după hotărârea acestui domnesc al nostru Hrisov întărit cu însuși Domnească iscălitură și pecetea noastră.

Poftim și pe luminații Domni, frații noștri, cari din pronia lui Dumnezeu, în urma noastră se vor orându, ocârmuitorii țării acestea, nu numai să nu strămute această cuprindere de așezare și miluire, ci mai vârtos să întărească și să îi satornicească pentru a Domniilor zile pururea largi și fericire.

S'aũ scris hrisovul acesta la scaunul Domniei mele în orașul Iași, întru cea dintâi Domnia noastră la Moldavia, în anul al 6-lea.

IOAN SANDU STURZA

la leatu 1827, August 10 zile

Toma Noia doctor în Medițină și Hirurgie a Înălțimei Sale Prințipelui Ioan Sandu Sturdza și Protomedic al întregului Prințipat al Moldaviei, etc. etc.

Din diploma înfășoșată nouă de către D. Anton Abrahamfi incredințindu-ne că numitul au absolvit științele farmaciei în Regeasca și Impărăteasca Universitate a Vienei și după cum dovedesc feliuritele atestate au făcut și practică întru aceasta, Noi, după puterea nouă însușită și înțelegerea verbală avută cu Înălțimea Sa Prințipele ocârmuitor a Moldaviei, cu mulțămire dăm voe D-sale Anton Abrahamfi de a intra în tovărășie cu D-lui Iosef Leiter (care în puterea Hrisovului Inaltului Prințipe are voe a deschide spițerie în mahalaua numită Târgul de Gios acest oraș) și împreună cu D. Leiter a prelucra medicamente și a le vinde slobod potrivit taxei de noi întărite.

Datu saũ în Curtea Prea Înălțatului Domn, astă-zî în ⁶/₁₈ Noembriu 1827.

Cu mila lui Dumnezeu, noi Ioan Sandu Sturza Voivod și Domn țarei Moldaviei.

1) Se face știre cu acest hrisov a Domniei mele, ca prin jaluba cinst. Domnii sale Ioan Lochmann spițer de aici din Iași au făcut aretare, că numitul peste 35 ani deschizând și lucrând a sa spițarie aici în orașu, au avut spre acesta hrisove gospode și cărții, ateta pentru slobozania ei cata și pentru o-rescare cuprinderi de miluiri și privilegii, cea luminați Domnii de mai înainte din vreme în vreme au hărăzit și pentru spițarie, și în persóna sa, care acestu hrisove și carti domnesti, la intemplarea focului în trecutul anu 1827 Iulie 19 arđenduisse casa și spițaria sa, iau ars și aceste împreună cu alte hărții scrisori și lucruri, remaindũ acum fără nici o dovadă la mână sau documente, pentru miluirea cea au castigat de mai înainte. Si au facut rugaminte ca se ni milostivimũ asupra sa, și privindũ atetu la intemplarile arătate, care vederat au pricinuit la cei mai mulți struncinari și pagubiri catu și la asadia cea cunoscuta a jertviriloru cea jaluitoriul cu necontinire au aratatũ ca bunã renduialã în totã vremea, iearã mai alesũ în selnișile și greșile vremi a trecutei rescole lucrândũ în spițaria sa doftoriile cu luarea aminte și în tocmai după rețete, spre a nu pricinui cea mai micã greșalã și aducand cătrã obstia o multumire se bine voiascã Domnia mea a inoi și a intãri aceleși domnești hărăziri, făcãnduisse și din partea nostrã cevaș adaogiri, spre mai multã mângãirea sa.

Drept aceia Domnia mea avandũ plecare, ca unele cu aceste plăcute purtãri și lucrari a fi cunoscute după cercetarea ce amũ făcut, incredințãndune de adevãrat arãtãrilor sale și că numitul au avut acestũ fel de miluiri domnești stiut fiind a sa spițarie am gãsitũ după totũ cuvẽntul și đreapta cerire și rugãmintea sa. Pentru aceia iatã și noi asemenea hotarimũ, ca mai întei, numitul sa fie slobod a ave a sa spițarie aici în Iași, lucrândũ doftoriile cu luarea a minte curate și totũ de una prospete, avẽnd si lucrãtori în dugheanã oamenii invețãți și pricepuți, ca nu cum va din neluare aminte, sã se facã

1) Hrisovul farmaciei Anton Lochmann. Iași.

vreo greșală, din care se poate intempla primejdie și vinzându doftoriile cu prețu măsurat după cum și la celalante spițarii. Și spițaria sa aceasta inpreuna cu trei calfe și cu patru omeni ce va avea lucrători în dugheană să fie în tote aparăți și scutiți de bani ajutorinței și de ori cea alte dări i havalele, și angarii ce voru fi asupra acelorū dugheni și omeni nesupărându-se într-o nimică și catu de puțină despre nimine. Osebit și una crășmă ce va avea numitul drept a sa bine aice în Iași, iaresi se fie scutita și aparată de bani ajutorinței și de tote alti ori ci dări i havalele ce voru fi asupra asemenea binale acestu într-o nimicu și ca de purerea să nū se supere. Asemine și la vremea slujbei vadrăritului să aibă a scuti de bani vadrăritului totu vinul ce va ieși din adevarate viile sali pentru care se nu se superii de catră slujbași niși cu o cerere de plată, asemine și trei țeci lucrători oameni streini, care se nu fie cu vreun amesticu de vreo dare cu locuitori țerei aceștia, se aibă a scuti de toate dările și havalele ce vor fi asupra altoru asemine aceste într-o nimicu și catu de puțină se nu se superē, facându-se aceste privilegii și miluiri pentru oreși cari ajutori și inlesnire a spițariei aceștia si însuși casei și a familii sali, pentru care poruncind tuturora cui se va cuvine a se urma întocmai după cum mai sus prin acestu hrisov întăritu cu însuși a noastră Domniască iscălitura și pecetie se hotărești, poftindū și pe luminați domni frați noștri care din Pronia lui Dumneșeu în urma noastră se vor orânduși ocărmuitori pământului acestuia, nu numai să nu strămure saū se micșureze această cuprindere, ci mai vârtosa se întărească pentru a domniilor sale parere laudată și fericita pomnire.

Saū scrisu la scaunul Domnii mele din orașul Iași pentru cea dintei Domnia noastră la Moldavia în anul al șasele.

1828 Ianuarie în 30 zile

IOAN SANDU STURZA Voivod (L. S. D.) **Petrachi Sturdza**
Vel Visternic prociit

De la poliția orasului București

Traducere din limba Rusă

¹⁾ Pe temeiul cererei medicului-șef al spitalelor militare, domnului consilier de stat C. Lolodowitz, farmacistul din Essen,

1) Chrisovul Farmaciei Schuster, București.

domnul Mihael Eckhardt a fost admis în serviciul armatei ruse, și a declarat poliției că el a transmis direcțiunea propriei sale farmacii ajutorului său, farmacistului Franz Prausin; drept care poliția certifică.

Anu 1829 luna iunie în 1 zi.

Polițaiu: **Locot.-colonel Purișkewitz**

(L. S.)

No. 640.

Secretar : Cofsiu

640
 *
 Нископотому истребленъ Лекарю Дочъ
 Мехи Вокзела Точиваненъ и Гавра
 Дочъ Колосовука Леодобруа, Замени
 Арноста Мухомовъ Филарета, и прочая
 Великаго Князя и Супружества
 Императоръ и Императрица
 Государственнаго Медика
 Коллежскаго Регистратора
 Мехоука въ Анатомическаго
 Театра въ С.-Петербургѣ, Императоръ
 Академическаго Медика
 Коллежскаго Регистратора
 Мехоука въ С.-Петербургѣ
 1829 года
 Подписанъ Мехоука



Губернаторъ Кавказа

Traducere din limba rusă

MĂRTURIE.

Spîterul oraşului Bucureşti D. Mihail Dohtor poftit de înalta stăpînire ca să se înfiinţeze trebuincioasa cătăţime de dohtorii bolnavilor scoşi în cel de afară lăzăret al Duceştilor în vremea ciumii celei pe anul 1828 şi 1829, *nu numai au călcat toate primejdiile vieţii ca să împlinescă a sa datorie*, dar încă la cererea cantori ostăşescului vremelnicesc Spital de trebuincioasele lăzi şi alte tacîmuri de spiţarie n'au încetat de ale înfiinţa cantori, şi în urmă văzînd că era peste putinţă să se cumpere asemenea lucruri în curîndă vreme, le-au zertfit în folosul haznali armii Rusesti, a cărora preţ se urcă peste două mii lei. Asemenea zertfă a pomenitului D. Mihail Dohtor, dator mă găsesc să o spui cunostiinţi nacealstoi mele, şi spre incredinţare iam dat lui mărturie aceasta supt iscălitură şi punerea pecetii mele.

Bucuresti Maiu 9 1830

In original iscălit.

Trimisul la vremelnicescul în Bucuresti ostăşesc Spital din.....
Polk de Pibotă mai mare Stab Lecăr.

Hageman

Că această copie este adevărată întru toate cu originalul ei, Cañtelaria Generalicescului rusienesc în principatele Moldavii şi Valahii consulat o adeverează.

Coleski Sovetnic Catov.

Bucuresti Octombree 1833.

ADMINISTRAȚIA
 VICE-PREȘEDINTELUI
 DIVANULUI
 PRINCIPATULUI MOLDOVEI

Secția I
 8 Mai 1834
 No. 3218
 Iași

Domnului Provizor Tornberg de la
 Spitalul militar din Iași.

La cererea dată de Dv. D-lui Președinte Plenipotent relativ de a se permite Dv. a deschide în Iași farmacie liberă, atunci când veți fi eliberat din actualul Dvoastre serviciu, eu am supus Escelenții Sale că cererea cu care v'ați adresat mie și opiniunea medicilor Iașului de a vi se interzice deschiderea unei asemenea farmacii au fost comunicate de mine spre cercetare și

hotărâre Obșteștii Adunării a Divanului Princip. Moldovei de la care însă nu s'a primit de către mine nici o dispoziție. Escelenta Sa Dl General Leitenant Chiselev luând în considerație opinia mea că pricinile împedicătore exprimate de medic nu merita nici o atențiune și că din contra se recunoște posibil și chiar folositor de a vi se permite deschiderea farmaciei în Iași prin rezoluțiun ea sa a bine-voit a hotărâ a vi se permite deschiderea farm. aici, când veți primi eliberarea de la serviciu. Făcând cunoscut Obșteștii Adunării despre acesta permisie a Dlui Președinte Plenipotent, i-am propus (Obșteștii Adunării) să iee dispozițiuni cu privire la această permisie dată Dv de a deschide în Iași, farm. liberă, când veți fi eliberat de la serviciu, eliberându-vă și Dv act despre această permisie.

Despre aceasta găesc trebuincios a vă înștiința.

General Major (ss) nede scifrabil

Către Cinstit D-lui Provizorul Spitalurilor Oștinești din Eși, Tornberg.

Prin pre... ce s'a primit de la excelenția sa D. *Vite* prezădent din 8 a curgătorei, supt No. 3219, să însemnează deslegare ce ex. sa D-l deplin inputernicitul prezădent după o jabolă a D-tale voe aș făcut că să cunoaște de folos a se da D-tale voe de a deschide aice in Eși volnică spițarie pentru cuvântu că înmulțarea spițăriilor ar da lăcuiitorilor mai multă îndemânare în primirea doftoriilor, iar pe de altă parte va putea ași mai micșura prețurile doftoriilor, și că pentru aceasta să se și dee D-tale asemenea voe, când D-ta vei primi slobozire din îndatorirea slujbei ce acum cuprinzi pe lângă spitaluri.

Si dar avënd a se păzi si urmări potrivit întocmai cu deslegarea pomenită—adunarea aceasta după jurnalul ce aș închiet in această pricină la 14 a acestei luni face D-tale cunoscut aceste de mai sus și tot odată îți adaugă ca îndată ce vei primi de la a D-tale stăpânire atestat pentru slobozire din slujbă în care te gasești, să te înfațosezi cu acela spre a și se da din partea adunării aceștiea cuviinciosul document pentru pozlovire a deschide spițarie.

(Urmează 7 iscalituri)

No. 67
1831 Maiu 19 zile

Epitropia Casei Doftorilor, către cin-
stita comisiia doftorească.

Departamentul ministeriu pricinilor din launtru prin adresa din 18 a următoarei luni cu N. 2529 alătorează acestii epitropii prodlojenia excelenției Sale Dumnealui *Vite* prezădent supt N. 987 hotărâtoare de a avea slobodă voe D-lui Tornberg ca să deschida spițarie aici în oraș.

Epitropia alăturând acei comisii asemenea copie de pe prodlojenie cere mai întâi respuns pentru ce comisia împotriva instruxiilor ce i s'au dat de către epitropie, ca nici cu ocărmuirea, nici cu nimenea altul să nu se corespondarisească de cit prin singur canalul epitropiei, au înștiințat pe excelenția sa de a dreptul ca să nui se dea voe D-sale Tornberg ca să deschiză spițarie Iar apoi după porunca excelenției sale arătată mai sus se face cunoscut acei comisii că de cătră epitropie s'au dat această voe D sale Tornberg, și se îndatorește pe ace comisie ca îndată ce numitul va alcătui spițaria să se facă toate lucrările acele cuprinse prin instruxiile ei și să înștiințeze pe epitropie de aducerea întocma întru împlinire.

Gr. Sturza *Vel-Logofăt*

Neculai Roset *Visternic*

1832 Mart 31

No. 24. Iassi.

EPITROPIA CASEI DOFTORILOR

1) In urma podlojeniei excelenței sale Domnului *Vite* presedent din 7 a următoarei luni Mart cu No, 987 comunicarisită acestei epitropii prin Departamentul Ministeriei pricinilor din launtru spt. Nr. 2529, se dea voe D-lui Tornberg de a deschide spițarie aice în orașul Eși cu îndatorire ca numitul să păzească întru sfințenie tote acele instruxiții ce Comisia doftoricească îi va îndemna.

Dim. Can. Logofăt.

1832 Mart in 31

Costandin Suțu. Vornic

1) Chrisovul farmaciei Dr. Răteanu, Iași.

Compoziția face Dozajul

Compoziția face Dozajul
1) Compoziția face Dozajul
2) Compoziția face Dozajul
3) Compoziția face Dozajul
4) Compoziția face Dozajul
5) Compoziția face Dozajul
6) Compoziția face Dozajul
7) Compoziția face Dozajul
8) Compoziția face Dozajul
9) Compoziția face Dozajul
10) Compoziția face Dozajul
11) Compoziția face Dozajul
12) Compoziția face Dozajul
13) Compoziția face Dozajul
14) Compoziția face Dozajul
15) Compoziția face Dozajul
16) Compoziția face Dozajul
17) Compoziția face Dozajul
18) Compoziția face Dozajul
19) Compoziția face Dozajul
20) Compoziția face Dozajul
21) Compoziția face Dozajul
22) Compoziția face Dozajul
23) Compoziția face Dozajul
24) Compoziția face Dozajul
25) Compoziția face Dozajul
26) Compoziția face Dozajul
27) Compoziția face Dozajul
28) Compoziția face Dozajul
29) Compoziția face Dozajul
30) Compoziția face Dozajul
31) Compoziția face Dozajul
32) Compoziția face Dozajul
33) Compoziția face Dozajul
34) Compoziția face Dozajul
35) Compoziția face Dozajul
36) Compoziția face Dozajul
37) Compoziția face Dozajul
38) Compoziția face Dozajul
39) Compoziția face Dozajul
40) Compoziția face Dozajul
41) Compoziția face Dozajul
42) Compoziția face Dozajul
43) Compoziția face Dozajul
44) Compoziția face Dozajul
45) Compoziția face Dozajul
46) Compoziția face Dozajul
47) Compoziția face Dozajul
48) Compoziția face Dozajul
49) Compoziția face Dozajul
50) Compoziția face Dozajul
51) Compoziția face Dozajul
52) Compoziția face Dozajul
53) Compoziția face Dozajul
54) Compoziția face Dozajul
55) Compoziția face Dozajul
56) Compoziția face Dozajul
57) Compoziția face Dozajul
58) Compoziția face Dozajul
59) Compoziția face Dozajul
60) Compoziția face Dozajul
61) Compoziția face Dozajul
62) Compoziția face Dozajul
63) Compoziția face Dozajul
64) Compoziția face Dozajul
65) Compoziția face Dozajul
66) Compoziția face Dozajul
67) Compoziția face Dozajul
68) Compoziția face Dozajul
69) Compoziția face Dozajul
70) Compoziția face Dozajul
71) Compoziția face Dozajul
72) Compoziția face Dozajul
73) Compoziția face Dozajul
74) Compoziția face Dozajul
75) Compoziția face Dozajul
76) Compoziția face Dozajul
77) Compoziția face Dozajul
78) Compoziția face Dozajul
79) Compoziția face Dozajul
80) Compoziția face Dozajul
81) Compoziția face Dozajul
82) Compoziția face Dozajul
83) Compoziția face Dozajul
84) Compoziția face Dozajul
85) Compoziția face Dozajul
86) Compoziția face Dozajul
87) Compoziția face Dozajul
88) Compoziția face Dozajul
89) Compoziția face Dozajul
90) Compoziția face Dozajul
91) Compoziția face Dozajul
92) Compoziția face Dozajul
93) Compoziția face Dozajul
94) Compoziția face Dozajul
95) Compoziția face Dozajul
96) Compoziția face Dozajul
97) Compoziția face Dozajul
98) Compoziția face Dozajul
99) Compoziția face Dozajul
100) Compoziția face Dozajul

N 29

1) Chrisovul Farmaciei Dr. Răteanu, Iași

UN CERTIFICAT 2)

Le S-r Michel Doktor, pharmacien de Bukarest, chargé de fournir les médicaments nécessaires au traitement des malades à l'hôpital de Kolza, depuis l'an 1821, a mis a l'exécution de

2) Reproduș in tocmăi cu greșelile din original.

ses devoirs à cet égard, partout le temps durant le quel je me suis trouvé être médecin en chef de cet hôpital, la plus grande exactitude, et un desintéressement qu'il m'est impossible de passer sous silence ;

Le S-r Michel Doktor ayant toujours tourni ces médicaments pour la moitié des prix ordinaires, ce qui dans l'espace de treize années, donne a l'hôpital un profit d'environ $\frac{66}{100}$ Piastres.

Les circonstances très difficiles qui ont pesé sur ce pays ; la révolution de 1821, les suites de cette révolution, la peste, qui a régné à plusieurs reprises, enfin le Cholera morbus, n'ont rien changé dans sa conduite. Il en a agi de même par rapport aux hôpitaux St. Pantelimon et Philantropia lorsque, par suit des événements, ces hôpitaux furent provisoirement réunis a celui de Kolza.

En toi de quoi, et au moment de quitter le service de l'hôpital, je me fais un devoir de donner au pharmacien mentionné le présent certificat.

Bukarest

le 3 Août 1832

(L. S)

le Dr Arsake

Intocmirea Comisii Dohtoricesti, îndatoririle sale și orânduiala ce are asupra Spișerilor din politia Bucuresti 1833.

FORMAREA COMISIEI DOHTORICESTI

§ 1. Se arată îndatoririle Dohtorilor în număr de 5, la cele cinci Comisii ale orașului, și modul cum 'și vor îndeplini serviciu către bolnavi săraci.

§ 2. Această comisie pe lângă cele lalte îndatoriri va fi însărcinată a cerceta și Diplomele Dohtorilor, și a Herurgilor, (rupt), precum și a moașelor ce vor veni, și nici unul dintrâși nu va fi volnic ași întrebuița meștegul Dohtoricesc sau Herurgicesc până mai întâi nu va infățișa la această Comisie Diplomele ce va avea, care găsiinduse intru toate după orânduială, se va face jurnal, și iscăliindusă de Dohtorii Comisii, se va păstra originalu la cancelaria sa, iar acei Dohtori, îi va

da îndată copie adevărită pe temeiul căruia apoi să fie slobod aşi întrebuinţa meşteşugul.

§ 3. Intocmai şi asemenea vor urma şi cu Spişeri, ca aceia numai ce vor înfaţişa diplome pe numele lor, cum că întru adevăr au petrecut cursul învăţături după orânduială la vreuna din Academii, să fie volnici a ţinea Spişărie într'acest prinţipat.

§ 4. La întâmplare când cine-va va voi să deschiză Spişărie nouă, aceşti cinci Dohtori ai Comisii, sânt datori să meargă a cerceta dohtoriile ce sunt bune, precum şi dacă Spişăria este îmbunătăţită cu dohtorii trebuincioase şi îndestulătoare, dupe care în urmă încheind jurnalul, îi va da voe a deschide, iar la din împotriva îl va popri.

§ 5. Asemenea netăgăduită datorie vor avea ca cel puţin o dată pe lună, şi fără veste, să meargă pe la toate Spitalurile politii ca să cerceteze cu de amănuntul starea bolnavilor, căutarea ce li se face atât despre curăţenie, cât şi despre hrană, precum şi dohtoriile ce li se dau, şi apoi de starea în care se vor afla să raportească la Marea Dvornicie din lăuntru.

§ 6. De o potrivă urmare vor întrebuinţa şi către orfanotrofia ce se va orânduî :

§ 7. Către acestea de două ori pe an la vremea hotărâtă, Dohtorii aceştii Comisii, împreună şi cu unul din Spişeri ce se va alege de mai cu ştiinţă şi ipolipsis, vor merge să vizitarisească cu osebită băgare de seama toate Spişăriile cele din politie, spre a se încredinţa de sunt dohtoriile în stare bună şi de are fieşti care Spişărie trebuincioasele dohtorii, iar împotriva dovedindu-se vre una cu dohtorii vechi, să se pecetluiască şi îndată să facă raport către Dvornicia cea mare care după a 2-a cercetare va poronci ca să se lepede dohtoriile cele vechi, şi spre pedeapsa acelu Spişer, să plătească lei 500 în folosul Spitalurilor.

§ 8. Va priveghea ca fieşti care Spişărie să fie îndestulată cu toate acele dohtorii câte se arată în farmacopia Austriacă, şi la tot anul să le preinoiască, scoţind extracturile, elicsuri, siropuri, şi altele asemenea, din câte burieni sau flori sunt supuse la stricăciune.

§ 9. Asemenea va îngriji ca Spițerii să vândă dohtoriile întocmai dupe tacsă vreme de acum.

§ 10. Spițerul acela ce nu va urma cu vânzarea după taxa hotărâtă, dovedindul, săl arate stăpâniri spre a se osândi a plăti lei 500 în folosul Spitalurilor, fiind către aceasta datorî Spițerii a însemna din dosul rețetilor prețul dohtoriilor.

§ 11. Plata dohtoriilor se va răspunde de către cumpărător până la o para, întocmai după tacsă, iar întâmplându-se să treacă un an, și nu se va plăti Spițerului, pentru câtă vreme va trece peste an, săi umble bani cu dobândă legiuită, iar când se va arăta la vre o judecată, să i se dea tot ajutorul spre ași primii tot dreptul pe deplin.

§ 12. De se va dovedi vre un Spițer că au dat dohtoriile ne potrivite cu rețeta, ori la felurime sau la măsuri, spre pedeapsă să i-să închiză Spițeria, ne fiind volnic însuși de a mai avea această meserie aici.

§ 13. La veri ce ceas din zii sau noapte se va arăta cinevaș la spițărie cu rățetă, îndată Spițeru să-l îndestuleze cu dohtoria cea cerută.

§ 14. Spițăriile în politia Bucureștilor să hotărască a fi în No. de 20, iar când va muri vre un spițer, de va avea vre un clironom al său care să fi învățat la vre o Academie meșteșugul Spițării, va fi dator îndată după moartea tatălui seu să-și arate diploma la comisia Dohtoricească și găsindu-să întocmai după coprirea în paragraful al 3 art. 2 lea, să aibă voie a ținea Spițărie, sau de nu, văduva sau clironomul seu se vor învoi a da Spițăria altuia, care va infățișa diploma cunoscută de bună, și aceluia i se va da voie după formalitațile zise tot la partea al 3-lea al art. 2-lea, iar când nici una nici alta nu se va urma, atunci cea Spițărie va înceta cu totul, scoțându-se din numărul Spițăriilor.

Grigore Caribolu, Costandin Estiotu, D. Topliceanu.

Vechiul Secret. al Stat. Archiva Statului dos: Nr. 1986/1880.1883.

A SON ALTESSE

Sérénissime le Prince Régnant de Valachie

Le comité médical lui-même avait vers la fin de l'année passée manifesté le désir d'engager les Pharmaciens d'ici à reconnaître pour des préposés ceux qui seraient les plus dignes d'entr'eux ; ce désir a été la cause qu'ils se sont uniment décidés à suivre l'exemple du bon ordre introduit dans toutes les capitales de l'Europe civilisée et à former un corps des Pharmaciens.

Les sus-dits ne manquèrent pas de nommer à cette fin les vénérables individus, savoir : lessieurs *Michel Stegée* et *Jean Zinnern*, et d'en informer l'honorable comité médical par une pétition accompagnée d'un appendice des lois nécessaires à une telle corporation, pétition tendant à faire reconnaître et autoriser les sus-dits aux fins que les Pharmaciens puissent par cela même se mettre en état d'exécuter strictement les ordres qui pourront par le haut Gouvernement leur être donnés de tems à autre.

Comme après un laps considérable de tems ils ont à plusieurs reprises demandé à l'honorable comité médical s'il y avait quelque réponse définitive à cet égard, de la reconnaissance de leurs préposés, et qu'on a toujours répondu que le gouvernement n'eut encore rien décidé à cet égard, les sous-signés se trouvent dans la nécessité de s'adresser à Son Altesse Sérénissime en La suppliant de vouloir bien ordonner à qui de compétence pour que fin soit donné à cette affaire.

Pénétrés du plus profond respect ils ont l'honneur de se dire avec une soumission entière.

de Son Altesse le Prince Régnant

Les très-humbles et très-obéissants serviteurs

Bucharest le 27/15 Juin 1835

(Urmează semnăturile)

No. 1152.

No. 257.

Primit Iunie 15.

Primit, nu pentru căci Doctorul okrugului au osândit rețetile, la această cercetare urina să între chear Comitetul, ci numai pentru cuvântul ne înfățișerii Documenturilor Doctorale.

Prea Înălțate Doamne,

DEPARTAMENTUL PRICINILOR DIN LĂUNTRU

Potrivit cu rezoluția Înălțimii Voastre, pusă la jalba cu No. 4677, a lui *Ioan Craos* Spițerul din orașu Ploești, prin care jălueste, că împotriva documenturilor ce are pentru slujbile sale, comitetul carantinilor prin ocârmuirea județului l'ar fi poprit de a mai întrebuița meșteșugul Doctoricesc, acest Departament are cinste a încunoștiința Înălțimei Voastre înprejurarea acestii pricini.

Numitul Spițer, fără a fi Doftor, și fără a avea la mână diplomă doveditoare acestui meșteșug, întrebuițând de sineși meșteșugul Doftoricesc împotriva bunelor orândueli, după jalba ce au fost dat prin Magistratul orașului Ploești, un șetraru Panait Mărunțeanu de acolo, cerând a să cerceta rețetile numitului spițer ce le au întrebuițat în căutarea boalii fiului seu la patima de reumatica, s'au și dat în cercetarea Doftorului de ocrug, carele mergând și însuși spre cunoscința boalii pătimașului, au dat înscris sub a sa iscălitură, că Doftoriile slobozite prin rețetile numitului spițer, urma a se întrebuița numai la boala lumească, ear nu la reumatizmos, așa dar urmarea spițerului cunoscânduo vătămătoare, la sănătatea obștii, s'au mărginit prin poruncă formală din partea Comitetului carantinilor, ca să urmeze numai meșteșugul spițării, ear nu și cel Doftoricesc, ca unul ce după legile Doftoricești nimeni nu să îngădueste a întrebuița meșteșugul Doftorii, fără numai cel care este împărtășit cu diplomă academicească. Acestea fiind înprejurările pricini pentru care jeluitoru sau poprit de a

mai urma acest meșteșug, plecat să supune la cunoștința
Înălțimii voastre.

Marele Vornic din lăuntru, Mihail Ghica.

No. 3651

Șeful secșii I, Ioan Manu

Anul 1835 Iunie 14

București

Vechiul Secretariat al Statului

dos: No. 150 851/1836 Archiva Statului

SECRETARIATUL STATULUI

Anul 1835

Iunie 14

București

No. 4036

Cinstitei mari Vorniciei a trebilor
din lăuntru.

Supuindu-să la cunoștința Mării sale lui Vodă, raportul
cu No. 3651, ce cinstita marea Vornicie iau adresarisit atin-
gător de jalba lui *Ioan Craos* spițerul din orașul Ploești, pen-
tru poprirea ce i s'au făcut de a mai întrebuița meșteșugul
dohtoricesc, Înălțimea sa luând în băgare de seamă împreju-
rările acesteii pricinii, prin rezoluția ce am pus, primește ur-
marea făcută intru aceasta, însă nu pentru căci dohtorul ocru-
gului au osândit rețetile numitului *Craos*, urmând a intra în
această cercetare chiar Comitetul carantinilor, ci numai pen-
tru cuvântul ne înfățișerii documenturilor dohtorale, de care
nu lipsește Secretariatul Statului a încunoștința pe cinstita
mare Dvornicie.

Vechiul Secretariat al Statului

dos: N. 150,851,1836. Archiva Statului

HRISOV

¹⁾ După rugăciunea ce a făcut prin jalbă la această Comisie
D. *Frederih Baitler*, Spițer cu diplomă, cerind a i să cerceta
Spițăria ce este gata, Comisia, pe temeiul paragrafului III ar-
ticolul 53 al regulamentului organic, a și cercetat pomenita
Spițărie la 17 Ghenarie 1837 față cu toate mădularile ei; și
fincă a găsit-o intru toate după orinduială, a și dat legiuita

¹⁾ Hrisovul farmaciei Sadfeld, București

voe spre a vinde, și spre dovadă a dat jeluitorului acest înscris iscălit de toate mădularile aceștii comisii și întărite cu pecetia ei.

N. Gusi, C. Alexandridis, I. Rasti, A. Carazisu, B. Phormion.
Bucuresci No. 112 (L. S)

Ita prezenta magdala gura gâhar la aratare ho-
milia D. Gerdzicil Sacerdoti laiczi us Diakoni, expunând astă
gura laiczi reclar caia, familia ac urmosti gura
gordzici III. gordini 53. sk. p. kaminasthi gordini, a
si gordini nominiu laiczi la 17. 27. 1837. gura us
ar gordini 11; si gordini a coloni gordini gordini D.
ar gordini, a si Dani gordini cor gordini gordini
D. gordini a Dani gordini aratare solugi ilustrii de gordini
m. d. gordini gordini nominiu. si gordini us urcaia ei.

L. Gausler. C. Alexandridis. I. Rasti
A. Carazisu B. Phormion

JURNAL

Astăzi la 25 Ghenarie, anul 1837, în obșteasca adunare a comitetului Carantinelor, unde au fost chemați de față dumnealor Dohtorii vâpselilor, cari alcătuesc Comisia Dohtoricească, și șapte din Spițeri anume: Luis Drecsler, Pavel Cluș, Ioan Tiner, Iosif Raimondi, Friderih Enenter, Karol Schulerus, Andreas Gref; D Marele Vornic din Lăuntru, Prezidentu Comitetului, au propus ca de a înceta pe viitorime plingerile dumnealor Spițerilor asupra Daksi (Tacsii) dohtoriilor și regulilor Spițeresti, pentru de a fi cunoscute publicului, o dată ca pentru tot de una ar fi de trebuință să mărginească această pricină, după care într-o glăsiure cu toți dezbătând mai întâi

instrucțiunile întocmite asupra îndatoririlor Spițeresti, ce Comisia Dohtoricească pe lângă raportu ei cu No. 4 din anul 1835 le au supus la Departamentu trebilor din Lăuntru, precum și jalba dumnealor Spițerilor îndreptată de Cinst. Departament, pe lângă oțnoșenia cu No. 8763, s'au găsit de cuviință cele mai jos însemnate și anume :

1) Niminea din Spițeri nu va fi volnic a deschide Spițărie în această țară, sau a întrebuinta acest meșteșug, până nu va înfățișa mai întâi la Comisia Dohtoricească Diploma doveditoare, că au petrecut cursul învățături și al praxsii la vre una din Academiile statornicite în Europa.

2lea). Fieș-care spițărie să fie îndestulata cu toate acele Dohtorii câte să arată în Farmacopiia Anstriacească, și pe tot anul să preînoiască toate dohtoriile, scoțind ecstructurile, siropuri și alte asemenea câte sunt supuse stricăciuni.

3lea). Spițerii să vândă dohtoriile întocmai după tacsă Vienei cea de acum, cu un adaos de douăzeci și cincii la sută, până când Comisia Dohtoricească pentru stiința spițerilor și a cumpărătorilor va alcătui o nouă tacsă, potrivită cu prețurile ce să cuvine aice în țară, întocmai preț în sfanți, care tacsă se va tipări în limba Rumânească, și va sluji ca un temei de prețul dohtoriilor, ear pentru Spitaluri, sau așezământuri publice, rămâne a se urma vânzarea dohtoriilor cu un preț mai potrivit după o bună învoire.

4lea). Spițerul ce nu va urma cu vânzarea după tacsă hotărâtă, se va osândi a plăti lei cincii sute pe seama Spitalurilor, și pentru mai bună orânduială fieș care Spițer va fi dator a însemna din josul rețetei, prețul dohtoriilor, și numele Spițerului.

5lea). Plata dohtoriilor se va răspunde de cumpărători până la o para întocmai după taxă, ear întâmplându-se să treacă un an deplin fără a se plăti Spițerului, pentru câtă vreme va trece peste an, să-i umble bani cu dobânda lor legiuită.

6lea). Spițerul care se va dovedi că au dat dohtoriile ne potrivite, ori la felurime, sau la măsură, se va osândi la o pedepsă potrivită gradului și firea greșeali sale.

7lea). La veri ce ceas din zi și din noapte, se va arăta

cineva cu rețetă, la o spițarie, Spițerul îndată să deschiză, și să dea dohtoriile cerute.

8lea). Spițăriile în politia București să hotărască a fi în număr de douăzeci, complectuirea însă acestui număr, rămâne la socotința și chibzuirea Comisii Dohtoricești, să urmeze după trebuința politii.

9lea). Când va muri vre un Spițer, de va avea vre un clironom al său care să fi învățat la vre o Academie meseria Spițerească, să fie dator îndată după moartea tatălui său, săși arăte diploma, la Comisia Dohtoricească, și găsindușă după cum să cuprinde în punctul riu, să aibă voe a ținea Spițăria, sau de nu, întâmplându-se a nu avea nici un clironom învățat și cu diplomă de Spițer, văduva să fie datoare, ori să așeze într'o vreme hotărâtă în Spițărie un provisor cu diploma, sau săși vinză Spițăria la altu, ear când nici una nici alta nu vor urma, atunci acea Spițărie va înceta cu totu.

10lea). Spițeri să nu fie volnici a slobozi vre o dohtorie fără rețeta vre unui dohtor sau hirurg, având a unelti într'această, fără meseria dohtoricească, afară numai de acele dohtorii care vor fi slobode după taxa ce Comisia dohtoricească va încredința la fieș-care Spițer supt pecetia sa, dacă vre un Spițer se va dovedi că au întrebuițat dohtorii spre cură, se va supune la un ștraf dela zece până la două zeci galbeni în socoteala Spitalurilor pentru I ia oară.

11lea). Fieș-ce rețetă nu poate fi primită de către Spițeri de cât numai trei zile după ce s'au scris, socotindusă din zioa care sau iscălit.

12lea). Este cu totul poprit a slobozi arsenicul, sublimatu sau alte materialuri cunoscute de otrăvitoare, de cât numai la persoane cunoscute și știute că întrebuițează asemenea otrăvuri la meșteșugul lor, pentru aceasta spițeri vor fi datori a ținea un registru șnuruit de către Poliție, în care cumpărătorii vor însemna numai de cât, numele lor, porecla, lăcuința, anul, luna, ziua, cătățimea și trebuința pentru care au luat acele otrăvuri; cât pentru cei ce nu știu să scrie, dar sunt cunoscuți de către Spițeri, pentru uni ca aceia Spițerul este volnic a însemna însuși cele mai sus arătate.

13lea). Străini și necunoscuți nu vor putea dobândi pomenitele otrăvuri, de cât numai supt iscălitura unui locuitor cunoscut.

14lea). Toate otrăvurile sau materialurile otrăvitoare se vor păstra la locuri ferite și închise, și cheia va fi ținută pururea de către Spițeru (stăpân).

15lea) Cel ce nu va urma întocmai, se va osândi, după pravilile creminalicești, Comisia Dohtoricească, așezământul acesta avândul ca o pravilă, este datoare să îngrijească a se păzi întocmai, până când se va putea pune în lucrare art. din aneusul alăturat pe lângă regulament, puindusă dar în lucrare; toate cele de mai nainte jelbi din partea Spițerilor urmate către Departamentu din Lăuntru, rămân desființate, dacă o dată singuri arătați Spițeri ce au înfățișat și pe cei lalți. au ramas mulțumiți pe această punere la cale.

Ear pentru cea ce să atinge în jalba Spițerilor, ca să li să întocmească o corporație cu trebuinciosul Staroste, fiind și această propoziție primită, Comitetul și Comisia Dohtoricească, însărcinată ca să alcătuiască un asemenea act, lau și adus la împlinire, pe care Departamentu trebilor din lăuntru l'au îndreptat în original pe lângă oțnoșenia cu No. 1654 și anume:

CORPORAȚIA SPIȚERILOR DIN BUCURESCI

Pentru buna orânduială s'au hotărât a se întocmi o corporație de Spițeri de aice din Bucuresti, dupe cum mai jos să arată.

1) Toți Spițeri formalicesc o corporație.

2) Intr'această corporație să vor alege cu sorț trei mădulari, un Prezident, doi ajutori, care vor alcătui o stărostie, și se vor prenoi din trei ani, în trei ani, fără drept de vârstă, sau vechime.

INDATORIRILE STĂROSTII

1-ii) Stărostia îndată ce se va întocmi, va încunoștiința aceasta Dohtoriceștii Comisii.

2-lea) Va fi datoare a pune în lucrare cât de curând ori

ce cerere i se va face despre partea stăpâniri ori a Dohtori-ceştii Comisii.

3-lea) Va ținea condică însemnătoare de numele stăpânilor, a călflor i a ucenicilor, când fieși care au început, sau a eșit din acest meșteșug, drept stăpân sau supus.

4-lea) Când unul sau toți Spițeri, vor fi chemați la stărostie, sunt datorii a se supune, ear cel ce se va împotrivi, se va osândi cu un ștraf.

5-lea) Stărostia va îngriji de a se ținea unirea și buna orânduială între stăpâni, calfe și slugi, de ași implini datoriiile unul către altul, de ai împăca la prigonirile, or când aceasta nu va fi cu putință, va îndrepta prigonitoarele părți unde să cuvine.

6-lea) Stărostia va cerceta pe cei ce vor intra ucenici la vre un spițer, dacă au cuviincioasele științe, și le va slobozi atestaturi de destoinicie, dacă meritarisesc; fără aceste atestaturi nu vor fi primiți de nici un spițer cel ce va urma împotrivă, va fi supus unui ștraf.

7-lea). La moartea unui spițer, Stărostia va fi datoare să ajute pe văduvă, i sârmani copii, prin toate mijloacele.

8-lea). Ca să se depărteze ori-ce greșală la facerea Dohtoriilor, trebuie ca toate rețetele care aū să se facă, Spițerul să le iscălească și să le pue numele aducătorului rețeti, și celui ce face dohtoriile, să însemneze prețul acei dohtorii, și numele lor.

9-lea) Cheltuiala caștelarii Stărostii se va face de către toate mādularile corporații cu analoghie, și din ștrafurile ce se vor aduna de aceia Starostie va fi datoare la isprăvitul fiești căruia an, să arate socoteală deslușită pentru cheltuiialile ei. Adunarea Comitetului cercetând, și găsinduo unită cu orânduialile Spițerești, o și îmbunătățează întru toate după găsirea cu cale a comisii Dohtoricești, ca o întocmire ce însuși Spițeri de a lor bună voe au ceruto.

Coprinderea dar acestui jurnal, prin D. Marele Vornic, se va supune la a Mării Sale lui Vodă întărire, și apoi Departamentul din lăuntru o va publica prin toaia buletinului, spre obștească cunoștință, iar Dohtoriceasca Comisie va avea in-

grijire ca cei ce se vor abate din aceste îndatoriri, săi supue prin raport cunoștinți Departamentului din năuntru.

*Marele Vornic. M. Ghica. Obștescul inspector, Maurus.
Grigorie Caribolu, K. Estiolu, D. Topliceanu.*

Intocmai după original.

Șeful Secției I, *K. Filipescu*

Vechiul secret. al Stat. Adm. Archiva Statului

dos No. 41/1077/1837.

Primit 3 Aprilie

trecut No. 128

No. 673.

Inălțimei sale Domn și stăpânitor a
toată țara Rumânească, Alexandru Di-
mitrie Ghica V.V.

DEPARTAMENTUL TREBILOR DIN LĂUNTRU

Raport

Acest departament are cinste plecat a înfățișa Inălțimei Voastre în copie, pe lângă aceasta, jurnalul încheiat la 25 a trecutului Ghenarie din anul următor, de sfatul Comitetului carantinilor, atingător de îndatoririle ce au să păzească pe viitorime Spișerii, și plecat să roagă ca luândusă în băgare de seamă, să bine voiți a da înaltă poruncă de urmare.

Șeful Departamentului, *Mih: Ghica.*

Secretaru sectii I, *K. Filipescu.*

Anul 1837
luna Aprilie 2.
No. 1765

Vechiul Secret. al Stat. Adm. Archiva Statului
dos : No. 41/1077/1837

Noi Alexandru Dimitrie Ghica V.V.

Domnul țarei Rumânești

CĂTRE DEPARTAMENTUL DIN LĂUNTRU

Luând Domnia mea în băgare de seamă jurnalul încheiat la 25 Ghenarie a anului următor, de către sfatul Comitetului Carantinilor, și care ni s'au înfățișat pe lângă raportul acelu Departament, atingător de orânduialele ce au să păzească pe viitorime Spișerii, și găsiind cuviincioasă chibzuirea Comite-
tului, o întărim și Domnia-mea, și poruncim ca D. Șef al

CINSTITULUI MAGHISTRAT AL ACESTUI ORAȘ PLOEȘTI

Prin acest înscris al meu cel dau cinstitului Maghistrat, fac cunoscut, fiind-că de la o vreme în coace în coprintul acestui oraș să înființase două Spițării, una a mea și alta a D. *Moisiu Craos* și din pricină că nu puteam a ne chivernisi doi Spițeri, ne aflam și unul și altul întru nemulțumire, or acum D. *Moisiu Craos*, hotărând a se depărta de aici, și a trece peste Dunăre în Turchia, a merge unde își are scoposul, silit am fost de am cumpărat Spițăria D-lui, pe seamă, numai și numai a se desființa, a fi numai o Spițărie a se putea chivernisi, și pentru ca să nu fie cinevași la îndoială că eu voi vinde sau că vânz mai scumpe Doftoriile dupe cum să politipsesc în politica Bucureștilor, mă leg cu cinstitul Maghistrat a păzi ponturile de jos arătate, însă :

1-*iu*. Pe toată vremea mă leg că Spițăria mea va fi deschisă ziua și noaptea, priimind cu dragoste creștinească pe veri ce om, mic și mare, fără osebite la trebuințele ce vor avea.

2-*lea*. Am să vânz toate doftoriile potrivit cu taxa Austriacească, întocmai după cum vând Spițerii din București, ne abătândumă din tacsă cu mai mult preț nici măcar un banu; ori când la din înpotrivă se vor dovedi rățetile încărcate cu mai mult prețu la doftorii peste legiuita taxă, atuncea singur mă leg a da ștrafu la cinstitul Maghistrat, câte un galben în-părătesc.

3-*lea*. Pentru toți bolnavii ce se vor afla după vremi în Spitalul ce lau hărăzit pe seama orașului, pentru folosul de obște, D lui Paharnicu Gheorghe Boldescu, înzestrândul din al dumisale avut, mă leg ca în trebuința acestui Spital, pe toată vremea, să dau doftoriile ce vor face trebuință după rățetile Doftorului, mai jos la sută două zeci și cinci de lei după tarifa Austriacească, și pentru că voi păzi întocmai cele în sus coprinse, am iscălit însum cu mâna mea.

Teofil Eikel

1838 Maiu 13

Spițer cu diplomă.

întocmai după cea originală.

Secretar, *Androne Murgulescu*

Vechiul Secret. al Stat. Archiva Statului.

dos. No. 2565/840.

Facsimilul semnăturilor farmaciștilor din Capitală din 1838.

Michael Duma *Lucas Duma* *P. Klenck*
St. Klenck
A. J. J. J. J.
H. J. J. J. J.
Carl Klenck
Schubert
Hindrich Klenck
Georg J. J. J. J.
H. J. J. J. J.
Carl Klenck

HRISOV

După formalnica voe ce au câștigat prin cercetarea Comitetului de Sănătate, potrivit cu cunoștința meritelor ce însușește D-lui *Andrei de Alt*, a deschide spițerie în Prințipatul Moldovei, regularisânduși statornicire în târgul Hușii cu toată buna primire și alcătuitorilor târgoveți au cerut a se milui cu drepturile hărăzite de așezăminturi și pe acest temei Comitetul Sănătăței, intrând cu prestotavlenia din 16 Avgust 1837, No. 531.

Domnia Năstră cu părintească îngrijire ce avem pentru sporierea a tot felul de industrii de lipse și de inflorirea blajinei noastre patrii, luându în băgare de seamă această mijlocire a Comitetului, întărim D-sale de Alt privilegiul țitarist în reglement la capul III anecea lit. r. Secția II articol XCVI adică de a fi scutite spițeria ce ar ține împreună și toți lucrătorii de doftorii dintrânsa de toate dările atârinate asupra celorlante trepte de dajnici, cu această însă că și Spițeria fără dipărtare să urmeze pe temeiul acestui articol a da doftorii fără plată la oameni săraci.

Drept aceia în temeiul legiuirei țitarisite se imputernicește pe D-lui de Alt, prin acest al nostru Domnesc Hrisov, a ave dreptate de a ținea o spițerie potrivit cu rostuirea reglementului,

spre care sfârșit sau întărit și cu a noastră domnească iscălitură și pecete.

Scrisusaă la scaunul domniei noastre în Orașul Eșii, la al 4-lea an. Una mie opt sute trei zeci și opt, luna Maiu 29 zile.

MIHAIL GRIGORE STURZA V.V.

Secretarul Comitetul Sănătăței
George Cozmița, Sărdariu

No. 737. S'au trecut în Registratura Comitetului.
Registrator, *Petrache Krușovanul*

CONTRACT ¹⁾

Traducere din limba germană

Intre domnul Ignatz Mäuszel de o parte, și domnul Friedrich Eitel, farmacist examinat și fost provizor în această ramură, a intervenit în anul și ziua mai jos indicate contractul de față, stabilindu-se următoarele :

Ii) Domnul Ignatz Mäuszel, ca proprietar de farmacie, se obligă a lua de tovarăș pe domnul Friedrich Eitel pentru serviciile credincioase ce i a adus timp de mai mulți ani.

IIlea) Domnul Friedrich Eitel va primi $\frac{1}{3}$, adică una treime din venituri conform socotelii ce se va încheia la sfârșitul anului, după ce se vor scădea toate cheltuelile.

IIIlea) Pentru toată osteneala sa, domnul Friedrich Eitel va primi de la domnul Ignatz Mäuszel, după moartea acestuia, întreaga farmacie cu tot ce-i aparține, fără vre-o plată, și anume :

IVlea) Cu condițiile următoare : Surorii d-lui Ignatz Mäuszel, anume Genoveva, născută Mäuszel, măritată și azi văduva Barthl, domnul Friedrich Eitel va plăti suma de 300, zi : trei sute, galbeni ; iar nepoatei sale Johanna, născută Barthl și măritată Radvansky, va plăti suma de 100, zi : una sută, galbeni ; în total dar 400, zi : patru sute galbeni, plătabil de către domnul Friedrich Eitel. În schimb

Vlea) Domnul Friedrich Eitel promite a depune tot zelul

1) Din cuprinsul acestui contract reese simplitatea modului de cesiune a farmaciilor în epoca de la 1838.

și toată sirguința, lucrind fără preget pentru mărirea atace-
rilor; în acelaș timp se obligă a îngriji conștiincios pe domnul
Ignatz Mäuszel, în starea lui bolnăvicioasă, a nu'l supăra, ci
din contra să se silească a face cât mai plăcute ultimele zile
ale d-lui Ignatz Mäuszel.

Ultimul punct: Acest contract a fost incheiat între ambele
părți după lungă chibzuință și fără nici o pripă. Pentru nes-
chimbarea celor hotărîte între ambele părți, el a fost semnat
cu semnăturile proprii ale contractanților precum și cu cele ale
martorilor, legalizate de către Agenția imperialo-regească aus-
triacă. Pentru siguranța ambelor părți s'a scris două exemplare
cu acelaș conținut, cari au fost date în păstrare, unul în mi-
nile d-lui Ignatz Mäuszel, celalt în minile d lui Friedrich Eitel.

Scris în București în anul Mintuirei una mie opt sute trei
zeci și opt, două zeci și cinci Iunie.

Ignatz Mäuszel

Friedrich Eitel

Contractanți

Louis Drexler farmacist, martor. *Frantz Thüringer* comerciant, martor.
August Friedrich, comerciant, martor. *Karl Szekely* «Physicus» al județelor
Argeș și Muscel, martor. *Samuel Gabel*, martor. *Friedrich Ennyeter*, farmacist,
martor. *Andreas Gref*, farmacist, martor.

Se confirmă pe cale oficială ca semnăturile de mai sus ale ambilor con-
tractanți, domnii Ignatz Mäuszel și Friedrich Eitel, supuși austriaci și far-
maciști, sunt autentice. București în 25 Iunie 1838.

Agentul imperialo-regesc

(L. S.)

Simon

Mării Sale Marelui Ban și Cavaler a feluri de ordine, Mihail
Ghika, șeful cinstitudii Departament din Iăuntru.

Plecată jalbă

Porunca Cinstitei mari Vornicii din anul 1838 cu No. 139,
ce ni s'au făcut cunoscut de cinstita dohtoricească Comisie,
înțelegându noi, cu plecaciune facem cunoscut că cu mirare
ni s'au părut un acest fel de răspuns, în vreme ce este vedit
că înalta stăpânire de la întocmirea regulamentului, au avut

și are cea mai pătrunzătoare luare aminte asupra a tot felul de măsuri sănătoase; De aceia și acum nu lipsim a face cunoscut următoarele cuvinte ce avem.

1iū). Ca noi datoriiile ce avem a lua, nu sunt pe alt-fel de mărfuri, ci pe doctorii, din care cei ce le-au întrebuițat s'au folosit cu îndelungimea vieții, deplina sănătate, și prin urmare cu sănătatea, și toate cele lalte agonisiri pentru viața și buna fericire a lor.

2lea). Că stăpânirea trebuie încă a mulțumi nouă, că am dat și pe datorie mijloacele îndelungării vieții, căci firește de nu dam doftorii la vremi primejdioase vieții fără plată pe șim, sânt înverdate stârșiturile vătămătoare ce ar fi izvorât.

3lea) Noi nici o dată nu ne putem asemăna fiarălor sălbatice, a nu ajuta omenirea, cind vedem din coprinderea rețeti că bolnavul este în cumpăt, și bani n'are să plătească.

4lea) Pe Spițeri la articolul din regulamentul Spițeresc, îi supune cercetării comisii Doktoricești și a le vizita de două ori pe an spițăriile să vază de sunt în bună stare, apoi de vreme ce comisia urmează aceasta, nu trebuie ca să ea măsuri și pentru împlinirea drepturilor noastre ?

5lea) De am fi dat mărfuri pentru lux și alte trebuințe, ar fi putut zice cinstita mare Vornicie a ne îndrepta in canalurile judecătorești pentru împlinirea datoriiilor noastre; dar noi am dat doftorii pentru paza sănătăți. De aceea precum din acele doftorii a izvorât paza sănătăți, care este atribut al administrații, asemenea tot administrația trebuie a ne împlini plata mijloacelor păzii sănătății; în stârșit noi cu adâncă mâhnire și amenințați de stingerea caselor noastre, grăbim a face cunoscut cinstitei Vornicii că aproape este de a nu mai putea ținea Spițăriile deschise, căci alăturatele aci liste dovedesc suma de lei 140.000 ce avem a primii dela unii alții, și din care sumă de bani, lesne poate înțelege și cinstita Vornicie că un Spițer când va avea închisă o atâta sumă de bani, apoi ce putere îi mai rămâne ca să poată ținea Spițăria ?

Ca să ne îndreptăm cererile de scoaterea datoriiilor prin stanții judecătorești, este cu neputință, pentru cuvintele următoare :

1-iu) Că unii sânt cu datorii de lei zece, și treptelnicește până la lei 100, unii ca aceia trebuie câte unul a ne înfățișa la Tribunal, Poliții, unde vreme îndelungată trebuie până a ne înfățișa la cu câte unul la fieti-care înfățișare, să dăm câte un stanț căprarului protecșii noastre, pentru fiești care venire a sa în judecată, când să întâmplă a veni pentru unul de două și trei ori, și așa dela cel ce vom avea de a lua zece lei, trebuie prin judecată nu numai capitalul săl pierdem, ci și din pungile noastre să mai dăm.

Pe unde vor fi sume mai mari, face trebuință să plătim taxă pentru înfățișare în parte cu fiești-care, cheltueli cu jelbi către autoritățile unde ne vom înfățișa, și birja mergerii dragomanului nostru; De aceia ne rugăm Mării-Voastre ca să nu treceți cu vederea facerile de bine ce am făcut cu bolnavii ce nau avut a ne plăti când au luat doștoriile, i stingerea ce ni se amerință de vom sta prin mijloace judecătorești a cere împlinirea drepturilor noastre, și să bine voiți ca precum în Europa plângerile Spișerilor să precum prin administrative autorități, asemenea și aici, ne rugăm fierbinte Mării Voastre, pentru câți vor avea leafă dela stăpânire sau endemnizație de scutelnici, să li se sefestrerisească suma de bani ce avem a lua, de cinstita Vornicie, și noi printr' aceasta ne chezășuim unul pentru altul la ori ce pagubi vor arăta datornicii noștrii că li s'au pricinuit cu sechestrul, de vor dovedi că nu ni sânt datori, precum și pentru cei ce n'au leafă să ni se dea cinovnic cu cheltuiala noastră imputernicit pentru scoaterea datoriilor.

Aceste fiind toate cuvintele noastre, lăsăm soarta fericirii noastre (de ni se va scoate datoriile) la milostivirea Mării Voastre, căruia cu cel mai adânc respect sântem

plecate slugi

Mich. Doctor, Paul Kluche, Vilhelm E. Gaudi, Friederich Eitel, Louis Drexler, I. M. Raymondi, Fried. Baitler, Andreas Greff, Frantz Roth, Carl Adolf Steege, Andreas Schnel, Carl Schulerus, Carl Kladni, I. Zinern, Carl Zürner, Johan Greff, M. Hening, Johan Weszelinovitș.

Vechiul Secret. al Stat. Archiva Statului.

dos. No. 4212/139.

PORUNCĂ LA AGIE

Spîșerii din Capitală, prin jalbă către acest Departament, arată că au a primi o mulțime de datorii în sume mai mici dupe la feluri de lăcuiitorii din această capitală, și care în total alcătuește o sumă de lei o sută patru zeci de mii, a căroră ne împlinire amenințează dărăpănarea Spîșeriilor, făcând cerere tot de o dată ca prin stăruiala administrații, potrivit cu firea acelor datorii, și felul pricini din care au izvorât, să se grăbească împlinirea lor.

Departamentul luând în băgare de seamă cuvintele ce propun numiți Spîșeri asupra împedărilor ce cearcă cu îndelungarea împlinirii acelor datorii, dărăpănarea ce li să amerință, și care urmând a aduce cea mai simțitoare zăticneală sănătăți publice cu încetarea Spîșăriilor, silește pe stăpânire a lua din vreme cele mai de aproape întâmpinătoare măsuri, grăbește a trimite acei cinstite Agii, alăturata copie după jalba numiților Spîșeri, ca pătrunzându-se de cuvintele întrânsa însemnate, și de trebuința ce este de o grabnică și întreagă îndestulare.

După ce mai întâi va cere de la numiții Spîșeri liste de acele datorii, să dea cuviincioasele porunci comisiilor de vâpseli ca fiești-care după acele liste să se adreseze către feșile datoare din despărțirea sa, făcându-le cunoscut trebuința ce este a răfui în grab acele datorii și stăruirea stăpâniri întru aceasta, ca prin acele mijloace de stăruitoare îndemnare, să se istovească toate acele datorii.

1839 Dechemvrie

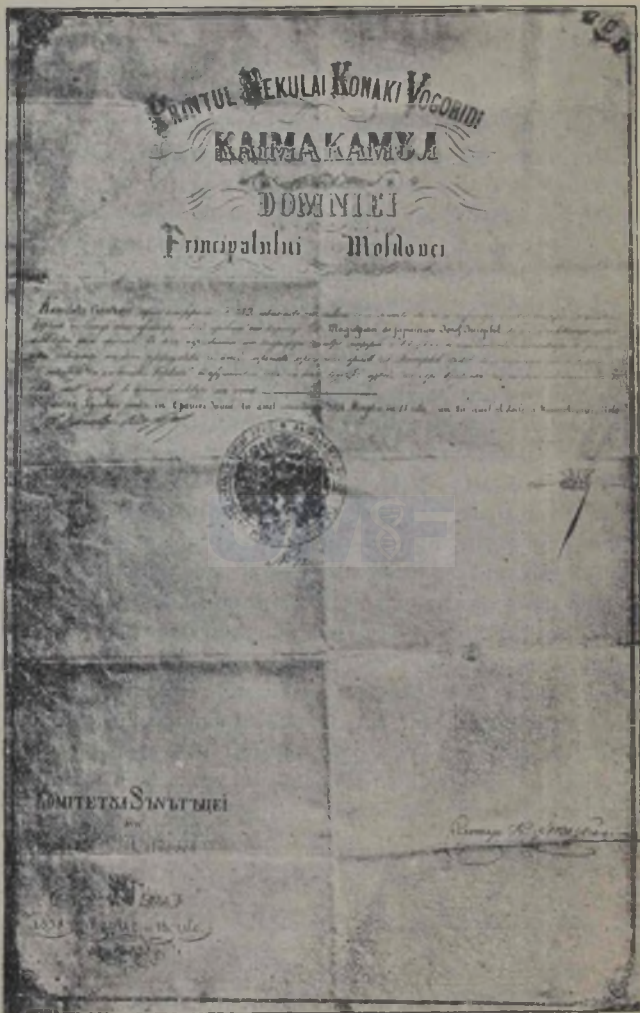
M. Ghica

Secsia I

No. 7609 Dekemvrie 30

Vechiul Secret. al Stat.

dos: N. 4212/1839.



1) Chrisovul farmaciei M. Frenkel, Bêrlad.

COMITETUL CARANTINILOR

Secția al 2-lea
Anul 1838
luna August 1.
N. 2586.
București

CINSTITULUI DEPARTAMENT DIN LĂUNTRU

Mateăș Boroscoi, **Spîțerul și Himicul diplomat**, prin jalbă au arătat Comitetului dorința ce are, și cererea orășanilor a deschide o spițarie în orașu Buzeu.

Comitetul cunoscând trebuința ce au lăcuiitorii de acolo, că ei la trebuință trimit după dohtorii pe la București și Focșani, ne mai fiind altă spițarie într'acel oraș, au socotit de cuviință ca să îmbunătățească cererea și drept aceia cu cinste este rugat cinstitu Departament ca să binevoiască a slobozii și din partea o poruncă la ocărmuirea locală spre îmbunătățirea cereri.

Gr. Caribol, D. Topliceanu

PORUNCA LA BUZEU

Comitetul carantinelor prin oțnoșenia cu No. 2586 face cunoscut că Mateăș Boroscoi, **Spîțerul și Himicul diplomat**, prin jalbă au arătat dorința ce are și cererea orășanilor a deschide Spițerie într'acel oraș, mai adăogând că cunoscând și comitetu trebuința ce au lăcuiitorii de acoloa, căci trimit după dohtorii pe la București și Focșani, ne mai fiind altă spițarie acoloa.

Socotește de cuviință a i să îmbunătăți cererea. Drept aceia, potrivit cu socotința comitetului, să scrie acei ocărmuiri ca arătându-se numitul Spițer acoloa, să-i îmbunătățească a sa cerere a deschide Spițarie într'acel oraș.

Ioan Manu

1838 August 1.

Sec 1.

M. 2-lea

No. 5132

Vechiul Secretariat al Statului. Archiva Statului.

dos : No. 3105 2272/1838

Primit August 12. Nr. 1213.

CINSTITULUI DEPARTAMENT DIN LĂUNTRU.

Comisia Doctoricească.

Cinstitul Gremiu Spițăresc face arătare acestii Comisii că D. Iosif Reimondi Spițeriul de aici având să ea niște bani dela un lăcuintor, a fost silit săși capete dreptul prin mijlocirea Tribunalului; și fiind-că pe lângă capetele ce avea să ea pomenitul Spițer, pretenderisea și dobânda acelor capete potrivit cu articolul 3lea din din instrucțiunile Spițeresti și paragraful 3lea din articolul 56 din regulamentul organic, atingător de alcătuirea treburilor doctoricești. Judecătoria n'a vrut să dea nici un fel de ascultare la a sa dreaptă pretenție, supt cuvânt că nu cunoaște o asemenea legiuire; după cum va înțelege cinstitul departament din alăturata copie de anafora, și fiind că Spițerii prin Gremiul lor strigă pururea împotriva acestii nedreptăți ce li se face din partea judecătorii, Comisia să roagă cinstitului Departament a înștiința prin canalul cuviincios, cinstitele Judecătorii pentru acest drept al Spițerilor, ca nu cumva și ei pricinuind această nedreptate ce li se face, să se abată din îndatoririle puse asupraele.

Carazișu, I. Rasti, N. Gusi.

1839 Avgust 11.

N. 58.

Bucuresci

Vechiul Secret. al Stat.

dos: No. 4212/1839.

No. 4840.

August 26

OTNOȘENIE LA DEPARTAMENTUL DREPTĂȚII

Un Iosif Raimondi Spițerul, având să ea niște bani dela casa răposatului Mitropolit Dionisie pentru doctoriile ce au slobozit în anul 1836, silit au tost ași căuta dreptu prin politicească judecătorie a județului Ilfov, Secsia Iiu, și pe lângă capetele ce au avut a lua, numitul spițer pretenderisind și do. bânda lor, potrivit cu art. 3 din instrucțiunile spițeresti, legiuite prin jurnalul sfatului Administrativ din anul 1857 Oct. 25, care sau întărit și prin ofisul Mării sale lui Vodă cu No. 152 și regulamentul Dohtoricesc.

Judecătoria prin hotărârea ce au dat cu No. 100, la 22 a trecutului Maiu, anul următor, l'au depărtat de acest drept, subț cuvânt că nu cunoaște o asemenea legiuire; apoi pentru că Spițeri prin gremiul lor, neconținut fac strigări împotriva acestii nedreptăți ce cearcă din partea Judecătoriiilor.

Acest Departament are cinste a alătura cinstiteii logoteți în copie pe lângă aceasta, atât regulamentul dohtoricesc cât și nstrucțiile Spițerești întocmite prin mai sus pomenitul jurnal, întărit de către Înălțimea sa.

Și tot de odată îi face pottire ale comunica tuturor judecătoriailor spre știință, la întâmplare de a se mai arăta asemenea reclamații, având drept de a primi și dobânda pe lângă capete, pe câtă vreme va trece mai mult de un an, fără a i se plăti acele dohtorii de către primitorul lor.

1839 August

Vechiul Secret. al Stat. Archiva Statului
dos. No. 4212/839.

6241 1936

primit Dek. 7.

CINSTITULUI DEPARTAMENT AL TREBILOR DIN LĂUNTRU

Magistratu Orașului Giurgiu

Fiind că d. *Ioan Șobel* Spițeru dintr'acest oraș la 1iu ale următoarei luni ș'au dat obștescul sfârșit, și neapărata trebuință ce are obștea acestui oraș de altu în loc, silește pe acest magistrat a supune în cunoștiința Cinstitului Departament, și plecat îl roagă să binevoiască a face cuviincioasa punere la cale, prin cine să cuvine, a se așeza alt spițer cu bună știință și asemănat regulilor ce povățuește *delicatețea acestui meșteșug.*

Prez. **Gheorghios Laoner**

No. 430

Costandin Miri

Anul 1839

Secretar, *Cost. Dimitrescu*

luna Dek. 3. La secția I, Masa 2-lea

Fiindcă dupe jalba ce au dat nevasta mortului s'au făcut lucrare prin oțnoșenia cu No. 7411 către comitetul carantinilor, va sta aceasta spre știință.

Dekembrie 19

Vechiul Secret. al Stat. Arhiva Statului.

K. F.

dos: 4212/1839

No. 490

Primită Aprilie

A. SON EXCELLENCE MONSIEUR MICHEL DE GHICA

Ministre des affaires interieures

Comme je suis chargé de comptes de la veuve du défunt Schobel, l'apothicaire a Giourgiu, j'ai l'honneur de présenter a Votre Excellence la liste des debiteurs qui se sont éloignés de là, la quelle je joins a cette requête; j'esperre que l'exécution en sera faite par la bien veillance de Votre Excellence; cela soulagera trop la veuve, pour pouvoir payer les dettes pasives qu'a contractees le feu son mari.

J'ai l'honneur d'être avec le plus profond respect de Votre Excellence, le tres humble et très obeisant serviteur.

Charles Roth

LISTE DE DEBITEURS

Mons: Manolachi Robesco	Lei 325.—
» Mihalachi Tilinco Politzmaister	» 218.30
» Const. Persitschan, Procuror	» 164.25
» Stefanaki Argentar.	» 50.—
» Antonaki Mavro	» 133.12
» Nicolai Petresco Pitar.	» 297.—
» Nicolai Ionesco Vamesch	» 75.—
» Costachi Bodan	» 46.—
» Vasilli Iohn Marchitan	» <u>822.—</u>

Piastrî : 2131.27

Charles Roth.

Vechiul Secret. al Stat. Archiva Statului
dos. No. 2565/1840.

Intocmai copie dupe alăturata listă să se trimită la agie, poruncinduise ca împlinind dela cei însemnați, sumele ce au rămas datori la spițăria răposatului spițer Șobel de la Giurgiu, să i le dea în primirea aci iscălitului epitrop, cu care se va înțelege asupra neajunsurilor ce se vor ivi în împlinirea acelor datorii.

Aprilie 2.

Vechiul Secret. al Stat. Archiva Statului
dos: Nr. 2565/1840

Primit Dekemvrie 12.

A SON EXCELLENCE M. DE GHICA
Grand Vornick de la Valachie

Comme après la mort de mon mari Jean Schobel pharmacien à Giourgévo, se sont trouvé plusieurs Messieurs de Giourgévo, qui doivent à la pharmacie, dont une partie se trouve à Bukarest et aux environs de Giourgévo, je me prends la liberté de m'adreser à votre Excellence de bien vouloir faire la grace a une pauvre veuve affligé et daigner avoir la bonté de donner l'ordre a l'Ispravnikat d'ici de Giourgévo de maider à pouvoir encaisser ces dettes.

Je demande mille pardon de la libertié que je me prends, mais il ne reste autre moyen a une veuve sans secours que à recourir à la magnanimité de votre Excellence.

Je reste toujours à votre Excellence avec le plus profond respect.

Giourgévo le 14/26 Décembre 1839.

Votre soumise
Dorothee Schobel

Vechiul Secret. al Stat. Archiva Statului
 dos : Nr. 4122/1839

7 Dekembrie 19.

LA VLAȘCA

Dorotea soția raposatului Ioan Șobel, fost Spițer la acel oraș, prin jalbă către acest Departament, aș făcut arătare că răposatul soțul ei, având a primi o sumă de bani de la Maghistrat și alți orășani pentru dohtoriile ce au dat, nici până acum nu i s'au răspuns pricinuindui pagube, să scrie dar acei ocârmuiri ca cerând dela jeluitoare însemnare de datoriile ce va fi având, să stăruiască a i să împlini până la un ban, atât dela Maghistrat, cât și dela ori cine va fi dator și și să-i dea supt luare de adeverință.

Ioan Manu
 1839 Dek.

Vechiul Secret. al Stat. Archiva Statului
 dos. No. 4212/1839

No. 7411.

Dekem 19.

OTNOȘENIE LA COMITETUL CARANTINILOR

Să alătură cinstitului Comitet în original pe lângă aceasta, jalba ce au dat acestui Departament Dorothea, soția răposatului Ioan Șobel fost spițer la orașu Giurgiul, și este pohtit ai lua coprinderea în băgare de seamă.

Și de vreme ce jeluitoarea să îndatorează a ținea acea spițerie cu a sa cheltuială și orânduire de spițer, împuternicit cu cuviincioasa diplomă, cinstitul Comitet va face punere la cale cu a rămânea spițeria pe seama jeluitoarei, cu îndatorire de mai sus arătată, împărtaşind și pe acesta cu știința de punerea la cale.

Ioan Manu

1839 Dekemvrie.

Vechiul Secret. al Stat. Archiva Statului
dos: Nr. 4212/1839.

No 6424

Primită 5 Dekemvrie

Prea Înălțate Doamne,

Incă din anul 1836, am fost cerut de Spițer în orașul Slătina, prin fostul D. Dohtor Navara și până într'acest următor an păzindum toate datoriile mele, mam găsit silit și de D. Dohtor Lep: ce se află acum într'acest oraș, și de orășani ca să mă deosibesc și sămi îmbunătățesc Spițăria.

Aceasta fiind primită D. Dohtor și Dlor orășanilor boeri și neguțatori, pentru care după încredințare, și cinstita ocârmuire, și cinstitul Maghistrat, prin raporturi mă au recomandat cinstitului Comitet, m'au făcut să mă innec in datorii, împrumutândumă cu bani care și acum sunt dator, și tocmai după ce mi-am îmbunătățit Spițăria, m'am văzut tot de odată depărtat, aducând alt Spițer în locum, cât și cu Spițăria închisă și pecetluită de D. ocârmuitor, fără să cunosc care vină a mea lau silit așa grăbit să urmeze această fără nici o poruncă a cinstitului Comitet, și fără să fiu judecat sau întreat măcar.

Pentru care măcar că din Domnii boeri și neguțatori ai orașului au reclamat cinstitului Comitet cerindumă pentru Dlor,

și arătând toate împrejurările, dar eu mă aflu încă depărtat, și cu marfa pecetluită de sunt acum trei luni.

De aceia cu lacrimi alerg la milostivirea înălțimei Voastre, să vă milostiviți asupra, a fi dat în cercetarea cinstului Comitet, și după vina mea, nu numai să fiu depărtat, ci și pedepsit, precum și pecetluirea Spițării pe ce temei D. ocârmuitor au urmato, pricinuindumi pagubă și (rupt), iar pentru depărtarea și nedepărtarea mea, rămâne la mila Înălțimi voastre, și prea plecata slugă supus a primii ori ce îndatorire va pune asupra cinstului Comitet cu întocmai urmare.

Prea plecat supus

Daniil Tucik

Noi Alexandru Dimitrie Ghica V.Vod, cu mila lui Dumnezeu Domn a toată țara Românească. Departamentul trebilor din năuntru, văzând coprinderea acestii jelbi, va face cuviincioasa punere la cale.

(L. S.)

1839 Dekemvrie 13

Șeful, secșii K. Petrescu

Vechiul Secret. al Stat.
dos. 4212/1839.



Cu mila lui D-zeu, noi Mihail Grig. Sturza, Voivod țării Moldovei.

4) Comitetul sănătății intrând cu anaforaua din 28 a trecutei luni Septembrie sub Nru 923 și mijlocind că așa precum spițerul din acest oraș *Ignati Degrea* are deschisa Spițeria pe temeiul privilegiatelor Diplome a științei sale și a chrisoavelor ce a avut socrul D-sale, Spițerul *Kraus*, de la foști mai nainte Domni, cari în focul de la 1827 ar fi ars și pentru că Spițeria a trecut în numile seu și avândo în buna stare, să se miluiască cu un asemenea document.

Domnia noastră cu parintească îngrijire ce avem pentru sporire a tot fel de industrie în folosul patriei, luand în bagare de seama aceasta mijlocire a comitetului, întărim Dsale *Ignati Degrea* privilegiul țitarisit în reglement la capit. III Sect. 2

1) Chrisovul Farmaciei fraților Dr. Konya, Iași.

pentru organizația părți medicale Art. XCVI Lit. Z, adică de a fi scutită Spișeria împreună cu lucrători aflători în trânsa de toate dările, cu acesta însă că și Spișeria fara departare să urmează pe temeiul acestuiași articol a da doctorii fara plată la oameni saraci.

Drept acea, în temeiul legii țitarisitei să dă D-sale Degrea prin acest al nostru domnesc hrisov avea dreptul de a ține Spișeria potrivit rostirilor reglementului, spre care sfârșit sau întărit și cu a noastră domnească iscalitura și pecete.

Scrisusau la scaunul Domniei noastre în orașul Iași la al VI an, 1839 Dec. 31.

MIHAIL VOIVOD

(L. S. D.)

Comitetul Sănătăți
No. 1236 2 Registr.

Protomedic, *nedescifrabil*

Secretar : *George Cosmița, Sărdar*

N. 307.

COMITETUL CARANTINILOR
DIN PRINȚIPATUL VALACHII
Anul 1840 luna Ghenarie 20

N. 184.

Orașul București

Primit Ghenarie 21.

CINSTITULUI DEPARTAMENT AL TREBILOR DIN LĂUNTRU.

După primirea oțnoșenii Cinstitului Departament cu Nr. 7371 pe lângă care sau alăturat în copie jalba lui Daniil Tucic, Comitetul făcând cuvincioasa băgare de seamă înprejurărilor acestii pricini, să găsește dator să alătore Cinstitului Departament aceste două copii, una după adresa a două zeci și unu orășani din Slatina urmat catre comitet, prin care cer pe numitul Tucic de spișer în acel oraș, și alta după o deosebită încredințare ce mai dă Pitaru Nicolae Racoviceanu și Nicolae Izvoranul, orășani, prin care să chezășuesc pentru bunele purtări ale numitului Spișer, cu adaogire că dacă orășani să mulțumesc al avea și pe dânsul de spișer, de vreme ce chezășitori cunosc de trebuință a fi două Spișării, Comitetul potrivit regulilor Spișeresti zice că acesta ori intrun soroc hotărât să fie

îndatorat a se împărtăși cu trebuincioasa Diplomă, în vremea care să aibă în Spițerie un provizor cu diplomă, sau prin lucrarea unui asemenea provizor, el să fie volnic așa avea spițerie într'acel oraș, supt privigherea Dohtorului și răspunderea chezașilor săi, de vreme ce orășeni în curs de patru ani au avut mulțumire de dânsul, și acum încă să mulțumesc al avea de spițer ;

Aceasta fiind părerea Comitetului potrivită cu regulile întocmite pentru Spițerii, Cinstitul Departament de se va uni cu dânsa, va bine voi a-i întoarce răspuns spre cuvincioasa urmare.

General Inspector al Carantinelor linii Dunării

Mavrus

Secretar, *Izvoareanu*

Vechiul Secret. al Stat.

dos. N. 2565/1840

No. 381

Primit Ghenarie 24

PREA CINSTITEI MARI DVORNICII DIN LĂUNTRU

Maghiistratul orașului Pitești

După multele băgări de seamă ce au făcut maghiistratu și după adresurile dohtorului Beneș ce se află într'acel oraș, dat la maghiistrat, unul din anul încetat cu No. 22, Iulie 21, și altu din acest următor No 27, sau văzut într'adevăr că la Spițeria acestui oraș să urmează neorânduială, căci silit și dator cunoscându-se acest sfat, au mers la 18 ale aceștia în complect la Spițăria orașului care se ocârmuește de D. *Frederic Aitel*, spițeru ce lăcuește în capitala Bucureștilor, spre cercetarea lui *Ferdinand Braun*, orânduital din partea numitului de mai sus, care supt numire de loțtiitor al stăpânului Spițerii lucrează facerea dohtoriilor, și căruia făcânduise întrebare de Universitatea unde a învățat meșteșugul farmacopii, și de are vre-o diplomă, au răspuns înscris și supt a sa iscălitură, că nici la Universitate n'au învățat, nici diplomă nu are, de cât au înfățișat un atestat dela un Spițer din Transilvania la care ar fi practicat. Deci pentru că un asemenea rău și ne-

cuviincios tratament al D. Aitel către oraşul acesta cu vătămare poate a sănătăţii şi a vieţii unui norod întreg, fără îndoială nu poate fi primit stăpâniri; Maghistratu grăbeşte printr'aceasta, pe de o parte a supune aceste împrejurări la cunoştiinţa prea cinstitudinii Departament, iar pe de alta a se ruga ca să binevoiască a face o punere la cale, spre îndreptarea unei asemenea neplăcute întreprinderi a stăpânului Spişterii, de a trimite la cea de aici, un om învăţat şi cu diplomă de Academie (dacă D. Aitel nu se poate îndeletnici ca să împlinească această datorie în persoană) iar către acestea pentru o mai bună regulă în viitor, este rugat prea cinstitu Departament (de se va găsi de cuviinţă), ca să se îndatoreze toţi cei care se vor arăta la spişterea acestui oraş, de lucrători de medicină, să se adreseze mai întâi la casa statului spre cercetarea documenturilor sale, pentru multe sfârşituri bine cuvântate.

Prezident, **D. Drăgoescu.**

K. Leke

Anul 1840. Ghenarie 21

No. 26

Vechiul Secret al Stat. Archiva Stat.
dos. No. 2565/1840

No. 498

PORUNCĂ LA MAGISTRATU PITEŞTI

Văzându-se coprinderea raportului acelu maghistrat cu No. 26, în pricina ne orânduvelilor ce s'au găsit la Spişterea dintr'acel oraş, i să răspunde că cu cercetarea ce arată că au făcut acei Spişterii, Maghistratul au eşit din cercul căderilor sale, de vreme ce aceasta nu este dintr'ale sale atributuri, nici poate avea vreun fel de ştiinţă asupra calităţii doctoriilor şi a regulilor ce se cuvine a păzi spişteri, ci de cunoştea vre-o abatere a acelu locţiitor de spişter, urma a face cunoscut dohtorului de ocrug ca el însuşi să fi cercetat şi să fi raportuit unde să cuvine, iar nu Maghistratu de sineşi să meargă în persoană a revizui Spişterea, şi a cerceta diploma acelu locţiitor de Spişter; cu toate acestea cât pentru îndreptarea ne orânduvelilor urmate la acea

Spîțerie. Departamentul sau înțeles cu comitetu carantinelor, iar magistratului i să scrie ca pe viitorime să se mărginească numai în lucrarea atributurilor sale, iar nu mai mult.

Ion Manu

Vechiul Secret al Stat.
dos. No. 2565 1840.

1840 Ghenar 29

No. 616—No. 207

Primit Februar 8.

CINSTITULUI DEPARTAMENT AL TREBILOR DIN NĂUNTRU

Ocîrmuirea județului Olt

Pe lângă porunca Cinst. departament de supt No. 500, primindusă în copie jalba orașanilor de aici, și înscrisul D. Pitariului Nicolae Racoviceanu i Nicolae Costandin Izvoranu, în pricina deschideri unei al 2-lea spițerii peste cea de mai înainte, de către Daniil Tucic, supt răspunderea pomeniților, ocîrmuirea prin înțelegere cu magistratu, făcând poruncita cercetare, cu plecaciune spre răspuns nu lipsește a depune în cunostința Cinst. Departament cele următoare :

Mai înainte de a se deschide și într'acest oraș spițerie formală care să află acum, după toate cuvîința și în stare a îndeplini trebuința obștii, era însărcinat D. Doftorul orașului prin contract ca însuși să stăruiască întru facerea doftoriilor și ori ce să privească pe a sa răspundere, carele la 28 Iulie anul din urmă, au dat adres supt N 16, în coprindere că pe viitorime nu mai poate fi însărcinat cu răspunsabilitatea Spițerii, ca un lucru ce nu să atinge mai mult de atribuția sa, rugîndusă ca să se aducă și aici în oraș prin știrea Cinst. Comitet Spițerie formală, supt răspunderea unui spițer cu diplomă după orânduială, când ocîrmuirea tot de o parte ca să nu cerce obștea orașului lipsă de acest articol, sau îndatorat ași mai ține însărcinarea până se va primi deslegarea, iar pe de alta au raportuit Cinst. Comitet prin N. 2569 arătându-se propunerea D. Doftorului, și spre răspuns său primit poronca cu No. 2208, făcând cunoscut că s'au orînduit spițer cu diplomă D. Frederich Baitler prin îndatoririle convenite unei spițerii,

dupe toate ormele ce rânduiește instrucțiunile Spițerești, fără să fie altul volnic a vinde doftorii într'acel oraș, iar Daniil Tucik, ce cere acum a mai deschide al 2-lea spițerie, este fără diplomă, de la carele nici odată nu să poate nădăjdui un rezultat, și destul de cuviincioasă să socotește chezașia a două persoane pentru asigurarea vieții a unui întreg public, căci mai înainte de a se deschide cea de acum spițerie aici, fiind o mare lipsă de doftorii, în aceea ce se afla atunci supt îngrijirea acestui Tucik, întrebunțași erau siliți a alerga cu rețetele pe la Craiova și Pitești, ca să-și ea doftorii spre dobândirea sănătăți.

Acum însă aflându-se ori-ce lucru trebuincios cu întregime, toți orășani de obște sunt mulțumiți, precum și maghistratu aū dat răspuns că deșchiderea celi de al douilea spițerii, nu este cu mulțumirea obștească, fiind prea îndestul cea care se află până acum.

Drept aceia ocârmuirea de câtă priincioasă cercetare aū dovedit, nu lipsește printr'acest plecat a supune în cunoștiința Cins. Departament, spre cea de cuviință punere la cale.

Ocârmuitor, K. Otetelișanu

Anul 1840 luna Februarie 5

383

Secția I. Masa II. or. Slatina

Vechiul Secret. al Statului

Dos. No. 2365/1840

No. 1206

Primit Mart. 15.

COMITETUL CARANTINILOR
DIN PRINȚIPATUL VALAHIEI

Anul 1840 luna Martie 15

No. 663.

Orașu Bucuresci

CINSTITULUI DEPARTAMENT DIN LĂUNTRU

De o dată cu primirea oțnoșenii cinstitului departament, cu No. 511, urmată după raportu Maghistratului orașului Pitești No. 26, s'au primit la comitet dela acel Maghistrat, osibit raport supt No. 29, atingător de cercetarea ce în complect la 18 ale luni lui Ghenar au făcut Spițării acelui oraș, acesta luândușă în băgare de seamă de comitet, au găsit urmarea acelui Maghistrat cu totul împotriva bunelor rândueli, și afară

din datoriile sale, căci cercetarea unei spițerii nu să poate face de cât ori de protomedicul, ori de dohtorul ocrugului, sau de alți cu știință de lucrurile spițărești, pe care îi va rândui comitetul, și rău au îndrăznit maghistratul să meargă în toată forma fără nici o slobozenie, și fără nici o cunoștință de cel mai puțin lucru de spițerie, să facă o asemenea cercetare, pentru care comitetul roagă pe cinstitul departament ca pentru această îndrăzneală ce de la sine și au luato, să se dojenească, îndatorându-l ca pe viitorime să se mărginească într'ale sale multe indatoriri, și să nu mai facă asemenea abateri împotriva întocmirilor spițerești care de obște sunt cunoscute.

Gheneral inspector al carantinilor linii Dunării.

Mavrus

Vechiul Secret. al Statului
dos. No. 2565/1840.

Secretar, *Izvoranu*

Primita 2 Iulie lét : 1840, No. 3156

Ct. K. K. AGHENȚII

Incă din lét : 1836, după trebuința ce au fost în orașu Slătina de Spițerie, am fost adus acolo de cel de atunci Dohtoru al orașului, ca să deschiz Spițărie, unde în curs de trei ani mam și aflat, întâmpinând toate Spițăreștile trebuințe dupe rățetile doctorilor.

Pentru purtarea mea, în cursul acestii vremi, este indestule dovezi prin documenturi înfățișate cinstitului Comitet, atât de la proprietari, maghistratul orașului, cât și de la Dohtori ; dar alt Spițer mijlocind a căștiga pe lângă a sa îndeletnicire și hrana vieții mele, m'am pomenit de o dată depărtat și cu spițăria pecetluită, fără nici un fel de vină, fără nici un fel de cercetare, și fără nici o poruncă a cinstitului Comitet, căci de au și orându-it cinstitul Comitet alt Spițer, dar n'au poruncit sămi pecetluiască și Spițăria.

Este acum un an aproape de când Spițăria stă pecetluită în prada mucigaiului, a șoarecilor și a unei firești stricăciuni, stând închise și nemișcate atâta vreme.

De aceia plecat mă rog, cinstitei K. K. Aghenții, să bine-

voiască a se încredința, din care pricină D. ocârmuitorul mi-au pecetluit Spițăria ne având porunca cinst. Comitet, și să se milostivească am slobozi marfa prin Magistratul Orașului cu catagrafie de câte lucruri se va găsi stricate, și pentru toate acelea sămi aflu indestularea, căci de așa fi fost și chiar vinovat după judecata, îmi primeam insum osânda, iar nu și dreapta marfa mea pe lângă care m'am stins și eu așteptându-i slobozenia; nici o pravilă socotesc că nu supune averile nepu-tincioșilor în prada puteri celor putincioși, ca adică pentru că au fost ocârmuitor D. Sărdarul Costache Otetelișanu, și pentru că singur și de la sine după vre-un fel de înrăurire a sa au vrut, sămi perz eu dreptul, nici o nădejde alt și sprijinire nu am de cât la cinst. Aghenție, căria mă rog cu lacrimi să se milostivească asupra-mi, atât pentru aceasta prescrisă împreju-rare, cât și pentru de a mă despăgubi de bani ce am să eau dela unii alți după rățetile doctorilor, care să arată anume prin alăturata însemnare, căci rog cu supunere și rugăciune către D-lor am slobozi dreptul meu, căci n'am putut alege nimic până astăzi.

prea plecat supus

Daniil Tucik

Adusă la departament de către boeri.

1840 Iunie 26

Vechiul Secret. al Stat. Archiva Statului.

dos. No. 2565/1840

Nr. 3078.

Primit Iulie 3.

COMITETUL CARANTINILOR
ȘI AL SĂNĂTĂȚEI PUBLICE
DIN PRINCIPATUL ȚĂRII
ROMĂNEȘTI

Anul 1840, luna Iulie 3.

Nr. 1883

Or. București

CINST. DEPARTAMENT DIN LĂUNTRU

După primirea oțnoșenii Cinst. Departament cu N. 3388, pe lângă care s'au alăturat în copie atât raportul Magistratu-lui orașului Ploesti cu N. 197, cât și înscrisul Spițerului de acolo Ecăl, dat către acel Magistrat, comitetul intrând în cea

mai amănuntă cercetare asupra propunerilor Magistratului în potriva Spișterului, și îndestulându-se de ființa adevărului, are cinste să facă cunoscut Cinst. Departament următoarele băgări de seamă.

1iu) Pentru ceia ce se atinge de bunele purtări ale acestui Spișter, comitetul au luat cea mai adevărată încredințare din două înscrisuri ce au înfățișat acest Spișter, supt iscăliturile luminății sale Beizadea Constandin Caragea, Marele logofăt Mihail Filipescu, Sărdar Constandin Lipănescu, Paharnicu Constandin Cuțaride, Paharnicu Iordache Suslănescu, Ioan Tătăranu și alți asemenea cei mai însemnați orășeni de acolo, în număr de 50 persoane, adevărate de ocărmuire și Judecătoria Judeșului, prin care mărturisesc cu toți într-o unire, deplina mulțumire ce au de acest Spișter, carele în vreme de două zeci și doi de ani în ver și care întâmplătoare vremi, de Ciumă și Holeră, sau purtat după toată cuviința și cu cea mai plăcută râvnă către toți de obște ce au alergat la ajutorul Spișteresc, când cei ce aduc plângere împotriva lui, nu se văd a fi alte persoane de cât numai de aceia ce nu cunosc puterea dohtoriilor și cari fiind mai puțini la număr și fără publice iscălituri precum cele înfățișate de Spișter, Comitetul zice că fără cuviință ar fi când li s'ar da ascultare cereri lor, care se vede urmată fără cuvinte destoinice și asemănată îndatoririlor Spișteresti întocmite după punerea la cale făcută și întărită de Măria-sa prea înălțatul nostru Domn.

2lea) Pentru cele ce zice Magistratul în raportul seu cu No. 197, că la leatu 1838 când Spișterul au dat contractul seu aceluși Magistrat nu era taxa în București încărcată cu lei 25 la sută, ci mai pe urmă sau suit taxa cu adaosul de lei 25, și Spișterul vinde dohtoriile după cea din urmă taxă, Comitetul și această arătare o găsește ne adevărată, căci așezământul Spișteresc se află alcătuit încă din anul 1837 Ghenar 25, întărit cu ofișul Mării-Sale prea înălțatului nostru Domn, la 7 Aprilie din anul acela supt No. 152, iar contractul dat de Spișter urmat într-o toate întocmai potrivit acestui așezământ statornicit prin jurnalul Comitetului dela vremea arătată, căria și urmând Spișterul, vinde dohtoriile așa precum să leagă printrânsul, dovadă

la aceasta că dohtorul ocrugului acelaia trimițând comitetului 17 rățete de dohtoriile ce uni din lăcuitori acelu oraș au luat dohtorii dela Spițăria numitului Ecăl, supt cuvânt că sunt încărcate la preț peste legiuita taxă, sau și trimis în cercetarea Dohtoriceștii Comisii, care prin răspunsul cu No. 24, ce au întors la Comitet zice că, cercetându-le, nu numai că nu le au găsit încărcate, ci încă cele mai multe dinrânsele prețuite mai jos de cât taxa ce din poruncă să urmează, și aici, înapoind și rețetele care se află în caștelaria Comitetului.

3lea) Pentru ceia ce zice Magistratul că acest Spițer Ecăl au cumpărat cea laltă Spițărie, numai ca să rămână singur a fi Spițer acelu oraș, și să nu mai poată avea loc alți Spițeri străini, Comitetul nu poate găsi de vinovat pe Spițer, ci pe chiar Magistrat, pentru că iau primit contractu cu aceeași coperindere care să văzu și de Comitet, și care de s'ar lua în băgare de seamă și de Cinst. Departament, va cunoaște cu înlesnire pricina care lau îndemnat pe Spițer să cumpere cea Spițerie, cu cât mai vârtos că însuși Magistratu iau primit propunerea pentru sfârșitul arătat în contract; că acesta adică Ecăl, urmând îndatoririle spițerești, rămâne în întregimea lui, fiind că cel ce cumpără o dată o Spițărie tot dea una are dreptul de a o tine în ființa ei de va voi cumpărătorul, potrivit cu care sunt și poruncile comitetului slobozite către Dohtorii ocrugului, așa dar Magistratul să socotește și mai mult vinovat pentru căci când au încheiat acest contract cu Spițerul nu au dat în cunoștința Cinst. Departament, cunoștința ce primea negreșit că urma să încunoștiințeze comitetului, ca să-i fie știut, sau da dreptul către dânsul, și prin urmare cererea și propunerea acelu Magistrat socotinduse acum cu totul împotriva formelor legiuite, Cinst. Departament este rugat cu plecăciune al mărghini în cea orânduială care acum să cunoaște întocmite pentru acel oraș, fiind că Spițerul tot dea una poate fi slobod să deschiză spițăria ce are cumpărată de la acel Craos, dacă va așeza întrânsa un provizor diplomat, și o va îndesula cu trebuincioasele dohtorii, după cum să coprinde la punctul al 2lea din așezământul Spițeresc, dupe care de urmarea ce va face, să bine-voiască a cinsti și pe comitet cu răspuns.

D. Topliceanu, N. Gusi

S. Furcă

Vechiul Secret. al Stat. Archiva Statului

Dos. No. 2565/1840.

No. 3590

Primit, Iulie 30.

COMITETUL CARANTINILOR
SI AL SĂNĂTĂȚI PUBLICE
DIN PRINCIPATUL ȚĂRII
ROMĂNEȘTI

Anul 1840, luna Iulie 29

No. 2126

CINSTIT. DEPARTAMENT DIN LĂUNTRU

De și cinstitul departament prin oțnoșenia cu No. 3658 nu să unește cu cea de a treia părere a Comitetului descrisă in a lui oțnoșenie de supt No. 1883, dar pentru că in temeiul contractului ce *Echel* Spițeru din orașu Ploești, au dat magistratului local, tot dea una are dreptul arătat prin mai sus numerarita oțnoșenie, ca singur el să fie spițer într'acel oraș, comitetul și acum de această părere fiind, găsește de greșită nu-mai urmarea magistratului cu primirea unui asemenea contract, care desființându-se, comitetul rămâne de părerea cinstit : Departament, coprinsă in mai sus arătata oțnoșemie cu No. 3658, și drept aceia spre răspuns, printr'aceasta cu cinste ii face cunoscut.

D. Topliceanu, N. Gusi

Spre știință August 1.

K. F.

Furcă

Vechiul Secret. al Stat. Archiva Stat.
dos. No. 2565/1840

No. 4076/1407.

Primit August 25

CINSTITULUI DEPARTAMENT DIN LĂUNTRU

Ocărnuirea Județului Oltu

Cunoscut este Cinstitului Departament din raportul acestii ocărnuiri supt No. 383, că și intru acest oraș se află deschisă Spițarie supt direcția orânduitalui de către cinstit. Comitet al carantinilor, Spițer diplomat anume *D. Friderik Baitler*, carele urmând ale sale îndatoriri după formele ce rânduește instrucțiunile Spițerești, până acum nu s'au ivit din partei urmată cea mai mică neorânduială asupra acestii întreprinderi.

Fiind însă că Magistratul acestui oraș, iar mai cu seamă

la aceasta că dohtorul ocrugului aceluia trimitând comitetului 17 rățete de dohtoriile ce uni din lăcuitori acelui oraș au luat dohtorii dela Spițăria numitului Ecăl, supt cuvânt că sunt încărcate la preț peste legiuita taxă, sau și trimis în cercetarea Dohtoriceștii Comisii, care prin răspunsul cu No. 24, ce au întors la Comitet zice că, cercetându-le, nu numai că nu le au găsit încărcate, ci încă cele mai multe dintrânsele prețuite mai jos de cât taxa ce din poruncă să urmează, și aici, inapoid și rețetele care se află în caștelaria Comitetului.

3lea) Pentru ceia ce zice Magistratul că acest Spițer Ecăl au cumpărat cea laltă Spițărie, numai ca să rămână singur a fi Spițer acelui oraș, și să nu mai poată avea loc alți Spițeri străini, Comitetul nu poate găsi de vinovat pe Spițer, ci pe chiar Magistrat, pentru că iau primit contractu cu aceeași coperindere care să văzu și de Comitet, și care de s'ar lua în băgare de seamă și de Cinst. Departament, va cunoaște cu înlesnire pricina care lau îndemnat pe Spițer să cumpere cea Spițerie, cu cât mai vârtos că însuși Magistratu iau primit propunerea pentru sfârșitul arătat în contract; că acesta adică Ecăl, urmând îndatoririle spițerești, rămâne în întregimea lui, fiind că cel ce cumpără o dată o Spițărie tot dea una are dreptul de a o tine în ființa ei de va voi cumpărătorul, potrivit cu care sunt și poruncile comitetului slobozite către Dohtorii ocrugului, așa dar Magistratul să socotește și mai mult vinovat pentru căci când au încheiat acest contract cu Spițerul nu a dat în cunoștința Cinst. Departament, cunoștința ce primea negreșit că urma să încunoștiințeze comitetului, ca să-i fie știut, sau da dreptul către dânsul, și prin urmare cererea și propunerea acelui Magistrat socotinduse acum cu totul împotriva formelor legiuite, Cinst. Departament este rugat cu plecăciune al mărghini în cea orânduială care acum să cunoaște întocmite pentru acel oraș, fiind că Spițerul tot dea una poate fi slobod să deschiză spițăria ce are cumpărată de la acel Craos, dacă va așeza întrânsa un provizor diplomat, și o va îndesula cu trebuincioasele dohtorii, după cum să coprinde la punctul al 2lea din așezământul Spițeresc, dupe care de urmarea ce va face, să bine-voiască a cinsti și pe comitet cu răspuns.

D. Topliceanu, N. Gusi

S. Furcă

Vechiul Secret, al Stat. Archiva Statului

Dos. No. 2565/1840.

No. 3590

Primit, Iulie 30.

COMITETUL CARANTINILOR
SI AL SANĂTAȚII PUBLICE
DIN PRINCIPATUL ȚARII
ROMĂNEȘTI

Anul 1840, luna Iulie 29

No. 2426

CINSTIT. DEPARTAMENT DIN LĂUNTRU

De și cinstitul departament prin oțnoșenia cu No. 3658 nu să unește cu cea de a treia părere a Comitetului descrisă în a lui oțnoșenie de supt No. 1883, dar pentru că în temeiul contractului ce *Echel* Spițeru din orașu Ploești, au dat magistratului local, tot dea una are dreptul arătat prin mai sus numerarita oțnoșenie, ca singur el să fie spițer într'acel oraș, comitetul și acum de această părere fiind, găsește de greșită nu-mai urmarea magistratului cu primirea unui asemenea contract, care desființându-se, comitetul rămâne de părerea cinstit : Departament, coprinsă în mai sus arătata oțnoșemie cu No. 3658, și drept aceia spre răspuns, prinr'aceasta cu cinste îi face cunoscut.

D. Topliceanu, N. Gusi

Spre știință August 1.

K. F.

Furcă

Vechiul Secret. al Stat. Archiva Stat.
dos. No. 2565/1840

No. 4076/1407.

Primit August 25

CINSTITULUI DEPARTAMENT DIN LĂUNTRU

Ocărnuirea Judeșului Oltu

Cunoscut este Cinstitului Departament din raportul acestii ocărnuiri supt No. 383, că și întru acest oraș se află deschisă Spițarie supt direcția orânduitalui de către cinstit. Comitet al carantinilor, Spițer diplomat anume *D. Friderik Baitler*, carele urmând ale sale îndatoriri după formele ce rânduește instrucțiile Spițerești, până acum nu s'au ivit din partei urmată cea mai mică neorânduială asupra acestii întreprinderi.

Fiind însă că Magistratul acestui oraș, iar mai cu seamă

Prezedentul seu, care este și Deputat al Județului, dela a sa venire aici prin teluri de uneltiri au înduplecat, pe uni din orășani ca prin reclamații să arate nemulțumire asupra acestui Spițer, și să ceară a se orânduî cel de mai nainte, Daniil Tucik, carele este cu totul depărtat de cunoștința meșteșugului, spițăresc, fiind mai vârtos fără diplomă, după cum și cinstit Comitet cunoaște, și după încredințarea ce sau luat acum, Magistratul au și rostit a cere prin formal raport desființarea celui de acum diplomat spițer.

Ocârmuirea ca una ce este îndatorată a priveghea pentru paza sănătăți publice, și către aceasta cunoscând că așezământul spițăresc este o întocmire de care să atinge starea vieții publicului, încât de s'ar încredința iarăși asupra pomenitului Tucik, nici o dată nu s'ar nădăjdui rezultat bun; Cu plecaciune supune la cunoștința Cinstitului Departament această ne cuviincoasă uneltire și dorință a magistratului, rugându-să ocârmuirea ca prin înțelegerea ce va bine voi cu Cinst. Comitet, să facă punere la cale, nu numai a nu să primi orânduirea acelui fără cunoștință de meșteșugul Spițăresc Daniil Tucik, dar încă să se mărginească și magistratul din asemenea uneltiri, rămâind cel de acum spițer ași urma ale sale datorii, ca unul ce este format după toată cuviința; și în care obștea orășanilor are mai multă încredințare, și desăvirșită mulțumire.

Ocârmuitor, **K. Oteteleșanu**

Spre ștință, Sept. 1.

Secsia I Masa 2-a

K. F.

No. 2784

Vechiul Secret. al Stat.

Or. Slatina

dos. No. 2565/1840

HRISOV No. 1097

Comitetul sănătăței cu anatoraua subt No. 770, aducându-ne la cunoștință că Târgul Vasluiului unde este însemnată șederea doctorului departamentului al 2a fiind îndestul de împopulat, precum și însuși Ținutul este lipsit de Spițerie, din care pricină nu s'ar putea în întâmplări folosi nici de agiutorul doc-

torului, în lipsa medicamenturilor, și pentru că spițerul din acest oraș Iacob Berujinschi (rupt) cu jaloba ca se i se dee dreptatea a deschide și a ținea o spițarie regulată, propozarișește a i se legiui prin un Hrisov.

Drept aceea, în privirea trebuinței cerșute, cu părinteasca îngrijire ce avem pentru sporirea a tot feliul de industrii folositore Țării, prin acest al nostru Domnesc Hrisov dăm Dumisale Iacob Berujinschi dreptatea a deschide și a ține Spițarie în târgul Vasluiului potrivit rostirei § XCVI din organicescul Regulament, de a fi adică scutit de ori-ce dare împreună cu toți lucrătorii de dohtorii din trânsa, datore fiind și Spițeria a da doctorii fără plată la ómeni săraci potrivit aceluiaș articol.

Spre care sfârșit s'au întărit cu a noastră iscălitură și pecete. Scrisusau hrisovul acesta la scaunul domniei noastre în orașul Eșii în al 6a an.

1840, Decembre 14

MIHAIL GRIGORE STURZA V. V.

Cu mila lui Dumnezeu noi Mihail Sturza V. Vod.

Domn Țării Moldavii

1) Comitetul sănătății prin anatoraua din 2 a curgătoarei luni cu N 1038, aducându-ne la cunoștință că Spițarie din Târgul Pietrii, avându dumnealui *Anton Vorel*, cumpărată dela clironoama lui Iosif Terșanschi, Rozalia Klos, încă dela anul 1831, împreună cu acturile îndrituiților mai înainte și cu Hrisovul fostului Domn Ioan Sturza din 26 Maiu 1825, pe numele celui de atunci proprietariu Iacob Berojinschi dela care au trecut la Gheorghie Vasilcovschi, și dela acesta la Iosif Terșanschi de la a căruia clironoamă, dumneaei Klos, au luato numitul, acum să roagă a să îndritui prin Hrisov in numele său. Despre care Comitetul încredințându-ne că din certificatul Doctorului Departamental din 1838 Avgust 20 N 91, din atestaturile Isprăvnicii ținutale din 1834 și 1838, No 5412 și 4265 și din mărturiile Boerilor ținutași i a neguțitorilor din 1834 Iunie 21, și 1838 Decembre 30, s'au lămurit că Spițarie o ține în bună stare cu întreaga mulțămire a obștiei și înzăs-

1) Hrisovul farmaciei Vorel, Piatra Neamțu.

trarea ei de toate medicamenturile convenite, și că meritarișește unii asemenea Hărăzări.

Pe acest temei și în cuprinderea legiuirei organicescului regulament, partea medicală, partea III articol X.C.VI, lit. Z. prin acest al nostru Domnesc Hrisov, întărim D-lui *Anton Vorel* dritul țăneri Spițării acestia din Târgul Pietri supt apărare de toate dările împreună cu toți lucrătorii de dohtorii dintr'ansa, potrivit cu Regulamentul, nedepărtat fiind însă și numitul după aceiași legiuire a da dohtorii fără plată la oameni săraci.

Scrisusau Hrisovul acesta la Scaunul Domniei noastre în orașul Eși la al șeasălea an.

MIHAIL GR. STURZA V. Vod.

1840 luna Decembrie in 17 zile.

(L. S. Țării)

No. 1110. No 765.

Balș Vel log. procit.

Comitetul Sănataței

Secretariu Comitetului

Tomia, comis.

Scrisura în limba română
 din partea
 din partea

anul 1841.

luna 1161

24

Scrisura în limba română
 cu referință la înțelesul
 lașilor la care s-a vorbit
 la un timp și în așezare
 de mai mult timp, și cu
 puse în atenție apăsătoare
 apăsătoare și apoi greutate
 analize și puse în atenție la
 12. decembrie (1841) și din
 la începutul din decembrie
 lașilor a și puse în atenție
 puse
 E. Galan

DOCTORUL
VĂPSELEI DE VERDE

1841

Luna Iunie 24

CĂTRE CINSTIT DOMNUL PREZIDENT ¹⁾ AL CINSTIT. GREMIUL
SPIȘERILOR

După legiuirile întocmite, iată se trimite la cinstit gremiul spișeresc stomahul a lui Ieromonah Mitrofan, ce a murit de moarte grabnică, ca să se facă toate trebuincioasele pregătiri pentru himiceasca analiză, fiind-că mâine la 12 ceasuri evropienești ²⁾ va veni la spișeria dumatile dohtoriceasca comisie a fi față la acea operație.

I. Rasty.

PORUNCĂ LA REDACȚIA BULETINULUI

În revizia ce au făcut D. Marele Doftor Județelor Argeșu, Vâlcea, Doljiu și Oltu, cercetând spișăriile față cu D.D. Ocârmuitorii și doftorii de ocrug, au găsit la Pitesti a D. *Aitel*, la Râmnicu Vâlci a D. *Milscolti*, în Craiova a D. *Ioan Glatz*, și a D. *Macsimilian Seiman*, în cea mai bună stare, atât pentru proaspetele doftorii cât și pentru curățenia lor și ezactitatea întru toate, asemenea și cea de la Slatina a D. *Bugoe*, s'au găsit destul de bună; drept aceia spre pilda celorlalți spișeri; așa ținea de apururea spișăriile în bună stare, și potrivit cu cererea comitetului carantinilor să scrie acei redacții, ca a-acestora cărora la revizie li sau găsit spișăriile în bună orânduială, să se publicuiască prin glasul buletinului, ca și pe viitorime să se afle tot cu asemenea îngrijire.

Ioan Manu

1841 Octombrie 6
No. 5130

Vechiul Secret. al Stat. Archiva Statului.
dos. No. 792/1841.

¹⁾ Președinte al gremiului spișeresc era pe atunci Andrei Schnell.

²⁾ Până la 1840 s'a urmat după orariul turcesc—care este înainte cu patru ore în raport cu orariul Apusului.

Nr. 2766/932

Primit Iunie 6

COMITETUL CARANTINILOR

SECSIA 2

Anul 1842

Luna Iunie 6

No. 4138

Bucuresti

CINSTITULUI DEPARTAMENT AL TREBILOR DIN LĂUNTRU

Potrivit cu jurnalul ce au încheiat Comitetul la 4 Aprilie anul 1842, dândusă voie lui *Frederich Baitler* Spițer a deschide o a două Spițarie în orașul Ploești, de și Comitetul au slobozit poruncile cuvincioase pentru această slobodă voe ce sau dat acestui Spițer este rugat și cinstitul Departament să binevoiască a porunci și din partea ocârmuirei județului și magistratului orașului ca săl cunoască de spițer într'acel oraș, spre inlesnirea orășanilor la trebuincioasele lor doctorii, și ca să nu atârne orășeni la dispozițiile numai ale unui spițer care se află într'acel oraș, unde numeroasa populație are trebuință și de o altă Spițerie, care acum să înființează. Iar de urmarea ce va face il va cinsti și pe dânsul cu răspuns spre știință.

General Inspector, **Mavrus**

G. Zvorn.

Vechiul secret. de Stat. Archiva Statului
dos. No. 778/1842.

No. 4518/1508.

Primit August 25.

CINSTITULUI DEPARTAMENT DIN LĂUNTRU

Magistratul Or. Cdmpu-lung

Intâțișetorul cu acest plecat raport D-nu *Ioan Mișcolți*, Spițer cu diplomă, viind aici, au arătat dorința a deschide o Spițerie, și fiind-că Magistratul împreună cu cei-lalți concetățeni au simțit aceasta trebuință mare, de care au fost lipsiți în toată vremea, din care pricină Doctorul Orașului era silit a aduce doctorii dela Brașov și de la Pitești pentru căutarea bolnavilor, cu care să făcea mare zăticnire, căci une ori zăbovind cu trimiterea lor peste cuviință, sau nu să însănătoșa bolnavi și rămânea ne-

trebuincioase, ori că să bolnăveau mai rău ; Așa dar Magistratul împreună cu orășani văzându-se prea întrebuițați de o spițarie, au primit din parteși cu bucurie propunerea domnului Spițer și sau așezat a o și pune în lucrare de la 1 a viitorului Septembrie, atâta numai de va fi și cu primirea cinstitului Departament.

De aceia să și trimită numitul aci ca să i să facă cuviincioasăle cercetări prin Cinstitul Comitet Doctoresc, apoi să bine voiască C. Departament a da dezlegare de urmare.

Prezidentul Magistr.: **Căpitan G. Rucăreanu**

Bratu Constandin, Nicolae Nicolau

Anul 1842 August 19

No. 281

Sec. I, Masa II.

dos: No. 787/1842. Archiv. Statului

No. 4664. 1558

Primit Sept. 2

CINST. DEPARTAMENT AL TREBILOR DIN LĂUNTRU

Magistratul Or. Câmpu lung

În urma raportului cu No. 281 atingător de învoirea ce a făcut acest Magistrat cu D. Ioan Mișcolți, ca să deschiză o spițarie ce avea de lipsă întrăcest oraș, unde se aștepta dezlelegarea Cinstitului Departament, ne am pomenit cu D-lor boeri, cu neguțătorii și cu câțiva din deputați dintr'acest oraș, că vin la Magistrat arătând că numitul Spițer s'a întors dela București fără nici o ispravă, din ce pricină nu știu ; rugându-se tot de o dată ca să îndrepteze către C. Departament și o jalbă din partele, mai adăogând rugăciunea sa, și repetând cele coprinse în raportul cu No. 281, din 19 ale următoarei lui. De aceia Magistratul pe de o parte alătură pe lângă acest plecat raport numita jalbă a dumnealor boerilor orășani, iar pe de alta roagă plecat pe Cinstitul Departament ca să binevoiască a mijloci slobozenia numitului Spițer ași deschide Spițeria, căci dupe altele el în urma învoirii cu orășani și primirei hârțiilor atât dela Magistrat către acest cinstit Departament, cât și dela Cinstita cărmuire către Cinstitul Comitet

al carantinilor a intrat omul în cheltueli, închiriinduși și casa cu prăvălia trebuincioasă pentru care a plătit chiria pe șase luni înainte, a dat arună la tâmplaru ca săi facă raftu, teighea și alte trebuincioase în Spițerie, a arvunit asemenea și la fabricantu de farfurii de aici o sumă de borcane și alte lucruri trebuincioase, care toate acestea costisesc, și ar fi cu nedreptate să le piarză omul la întâmplarea de a nu i se da slobozenia cerută.

Prezident: **Căpit. G. Rucăreanu**

1842 August 30

'Bratu Constandin, Neculae Nicolau

Secția Masa II

No. 289

Vechiul Secret. Archiv. Stat.

dos. No. 787/1842.

LA COMITETUL CARANTINILOR

Magistratul orașului Câmpu lung prin raportu cu No. 281 face cunoscut că un Ioan Mișcolți, Spițer cu diplomă, saū arătat cu dorință a de a deschide Spițarie întracel oraș, adăogând și a sa părere că o asemenea Spițarie este de neapărată trebuință a se afla într'acel oraș, pentru întrebuițarea doritorilor mai cu înlesnire de către pătimași la întimplare de boală, această împrejurare dânduo și Departamentu in cunoștința cinstitului comitet, este poftit a face pomenitului Spițer cuviincioasa cercetare, și găsindul cu calitățile cuvenite să facă cele de cuviință pentru ceia ce se atinge de deșchiderea Spițarii, împărțisind tot de o dată și pe Departament cu răspuns de punerea la cale ce va face.

N. Golesecu

1842 August 31

No. 4758

Vechiul Secret. al Stat. Archiva Statului.

dos. No. 787/1842.

No. 4731/1574

Primită Sept. 5

COMITETUL CARANTINILOR
ȘI AL SĂNĂTĂȚII PUBLICE
DIN PRINCIPATUL ȚĂRII
ROMĂNEȘTI

Anul 1842 luna Sept. 4

No. 2004

Or. București

Să se dea în cunoștința ocărmuirei
Județului spre a înștiința Magistratului.

CINSTITULUI DEPARTAMENT DIN LĂUNTRU

Spre răspuns la adresurile acelu cinstit Departament cu No. 4758 și 4793, comitetul cu cinste îi supune cunoștinți că *Ioan Mișcolți Spițeru* în adevăr are toată cuvenita știință de Farmacie, asemenea și pentru moraliceasca sa purtare, comitetul asigurându se cu vrednice chezăși, iau dat voe a deschide Spițarie în orașu Câmpulung după cererea Domnilor orășeni, supt îngrijirea Dohtorului de ocrug.

Topliceanu, N. Gusi.

Sept. 6.

Secretar, *Kapureda*

Vechiul Secret. al Statului. Archiva Statului.

dos: 787/1842

Noi Mihail Grigore Sturza V.V. Domnii al țeri Moldovei

1) Comitetul Sănătăței cu anaforaau din 15 a trecutei luni Septembrie sub No. 1068, aducându-ne la cunoștință că în tîrgul Focșani, după populația de astăzi și încredințeara ce au luat din raporturile eforiei de acolo cu No. 1560 și 1970, urmează ne aparată trebuința a se deschide încă o spițerie pe lângă aceia ce se găsești mai din-nainte, și că pentru asemenea sau arătat ahodnicu Dlui Spițeru *Ștefan Oravetz*, carele având însușirile cuviincioase și fiind trecut prin cercetarea Comisiei Doctoricești au cerut cu jaloabă a i se da voie de a deschide și de a ținea Spițerie, mijlocind că această dreptate să i se dea

1) Chrisovul farmaciei Oravetz, Focșani.

prin Chrisovu. Drept aceia Domnia noastră cu părinteasca îngrijire ce avem pentru sporirea a tot felul de industrie aducătoare de folos țerei, prin acest al nostru Domnesc hrisov dăm Domnului Ștefan Oravetz dreptate a deschide și a ținea Spițerie în târgul Focșani potrivit rostirei Art. XCVI, din organicescul reglement, de a fi adică scutită de ori-ce dare împreună cu toți lucrători de doctorie din trânsa; datore fiind și Spițeria a da doctorie fără plată la oameni săraci, potrivit aceluiaș articol. Spre care sfârșit sau întărit cu a noastră Domnească iscălitură și pecete. Scrisu-sau hrisovul acesta în orașul Iași în al 8lea an al Domniei noastre.

MIHAIL GRIGORE STURZA

Comitetul sănătăței

No. 1351

Anul 1841 Luna Octombri 30 zile

(L. S. D.)

No. 611

C. Sturza, Vel logofet

Protocolistul

Secretar

Banul *Gheorghe Cosmița*

No. 32

COMITETUL CARANTINELOR
SI AL SĂNĂTĂȚII PUBLICE
DIN PRINCIPATUL ȚĂRII
ROMĂNEȘTI

N. 2782.

Anul 1842 luna Dek. 31.

Or. București

CINSTITULUI DEPARTAMENT DIN LĂUNTRU.

Jalba lui *Iosif Șarmali*, urmată către cinstita Căimăcănie, și care în original, pe lângă adresa Cinstitului Departament cu No. 7471, s'a comunicarisit Comitetului, luându-o în băgare de seamă, cu cinste îi răspunde că stavilirea lui de nu să îndemânează a da voce de a să deschide în orașu Brăila o al 2lea Spițarie, nu este alta de cât numai ființa populației din acel oraș, alcătuită de 5877 suflete, cu care abiea să poate îndestula o spițarie, cu cât mai vârtos două, și cel mai de temei că cea de acum în ființa spițarie în acel oraș este în cea mai bună stare, mai vârtos că pentru această pricină încă din lét: 841 Ghenarie 27, supt N. 163 sau făcut cunoscut cinstitului

Departament, dar și acum nu lipsește cu cinste a răspunde, iar ceruta jalbă s'au poprit la Comitet pentru observația pricinii

D. Topliceanu, N. Gusi.

Vechiul Secretariat al Statului

dos : No. 2576

ATESTAT

Este mai mult de trei ani de când D-lui Domnul *Iosef Aitel* au înbrățișat facerea doctoriilor în spițăria orașului nostru, În tot cursul vremi arătate până astă-zi, am fost și suntem noi, subț iscăliți și tot orașu, mulțumiți de d-lui, atât despre *buna și plăcuta D-lui purtare în de obște cu toți, cum și mai vârtos pentru calitatea doctoriilor și facerea lor la vreme, și prea cu bună rânduială.* Drept aceia, spre a noastră recunoștință, ne având cu ce răspunde D-lui la cinstea și destoinicia cu care s'a purtat, îi dăm această carte doveditoare de a noastră recunoștință și multă stimă ce avem în D-lui, spe a-i sluji drept dovadă și temeiu la ori-care ocazie.

Dohț. Jud. **K. Sekel**

Pitești, Anul 1843 luna Februarie

Hristomuly, G. 'Drăgănescu, N. Socolescu, Enache Cămărășescu, Dragodan.

Proto : Gheorghie Iconomu, Graf M. Rosseti, Pitar K. Enculescu, Ractivan, Pr. Apostol Bantali, Sărdar K. Lerescu, Pitar Răducanu Bucșenescu, N. Rădescu, Ion Condeescu, E. Roland, Prot : K. Sachelarie, N. Nanu, Pr. Costache Gălășescu, Pitaru Mih., Labovaru, K. Leher, Pandeli Popescu, D. Cojescu, Pitar V. Vlădoianu, N. Popp, K. Popovici, N. Suț.

MAGISTRATUL ORAȘULUI PITEȘTI

Cu mulțumire deosibită mărturisește și Sfatul cele în față coprinse. adeverindu-le și din partei cu pecetia sa și iscăliturile mādularilor lui.

Graf M. Rosseti—M. Bogdan, Paharnic.

1843 Aprilie 20

No. 197

K. Enculescu.

Vechiul Secret. al Stat. Archiva Statului.

Dos. No. 9111/1845.

Mani Capatai op am

Hi supomisi Du odirite usptipolija. Di Spatai Lencia's Capa. Rogoila
Suzogol Domi. Di Do captip. Hi succena hi. Di o? inshypila mltiplo. Di
St. Albans, 1840.



1840. a. L. 20.

No. 197.

R. Sambles

No. 1051367

SECRETARIATUL STATULUI
PRINCIPATULUI ȚĂRII
ROMÂNESTI

Anul 1843, luna Februar 13

No. 405

București

CINSTITULUI DEPARTAMENT DIN LĂUNTRU

D-nei Marii Șarmali, prin jalba către Măria Sa Vodă supt No. 134, face arătare că având un fiu și săvârșind la învățătură meșteșugul Spițerii în Peștea, voește a deschide acum spițarie în orașul Brăila, după arătarea ce au făcut și chiar neguțători orășani de acolo că au trebuință de o spițarie, nefiindu-le una îndestul, rugându-să a i să da slobozenie de a-și putea hrăni pe ai lui părinți și frați.

Înălțimea sa privind la cererea jeluitoarei, au poruncit cele următoare :

«Pentru deschiderea unei spițării se va cere știință de la Comisia dohtoricească, de trebuință deschiderei acei spițerii, și destoinicia celui ce să zice că are cuviincioasă învățătură».

Această înaltă rezoluție nu lipsește cu cinste Secretariatul Statului a o încunoștiința celui cinstit Departament, rugându-l ca prin înțelegere cu cinstitul comitet să trimită cât mai tără zăbavă o asemenea știință de a se arăta Înălțimei sale, ca să dea cea desăvârșită poruncă de urmare.

Secretarul Statului, **Constandin Șuțu.**

Șeful Secției, *P. Popescu.*

Vechiul Secret. al Stat. Archiva Statului.

dos. No. 2576

No. 1556—519

CINSTITULUI DEPARTAMENT AL TREBILOR DIN LĂUNTRU

Magistratul orașului Brăila

La porunca cinstului Departament No. 1269, Magistratul plecat răspunde că pentru deschiderea unii al doilea Spițării, orășani simțind trebuință încă din ani trecuți, au fost ceruto către fostul Prinț, dar din a lor penorocire nu s'au făcut vre

o punere la cale, și precum orașul Brăilii din zii în zii saū mărit, nu numai că are această trebuință, dar încă și orășani vor cunoaște o nemarginită îngrijire și bunătate a stăpâniri când s'ar înființa acum.

Pentru Preșident, H. Petala, A. Kanovici

Anul 1843 Febr. 13

Secția I, M. II

No. 131

Orașul Brăila

Secretar, I. Krámbu

Să se dea în cunoștiința Comitetului Doctoricesc înalta rezoluție ce a bine-voit Măria Sa Vodă a da la jalba D-nei Mari Șarmali cu adăogire că cât pentru trebuința ce are orașul Brăila de al doilea Spițerie, fiind dovedit din cererea orășanilor și din incredințarea ce au dat magistratu acelui oraș, departamentul, atât în anul trecut și acum, cere Comisii să ia îndemănare îndată în cercetare calitățile și științele ce zice jeluitoroa că ar fi având fiul seu, și îndată va face departamentului cunoscut de il găsește destoinic pentru profesia ce voește a îmbrățișa.

Vechiul Secret. al Stat. Archiva Statului
dos. No. 2576/1843

1843 Martie 11

Nr. 1766/557

CINSTITULUI DEPARTAMENT DIN LĂUNTRU

Comisia Doctoricescă.

Luând îndestulare comisia din cele ce i să scrie prin porunca de supt Nr. 1698, are cinste a răspunde că acel Iosif Șarmali ce voește a deschide Spițarie în orașul Brăilii, are diplomă de Spițer în regulă ce au luato la Peșta, și care dovedește că au învățat această meserie ce voește a unelti, și prin urmare poate deschide Spițarie.

V. Formion, I. Rasti.

R. Alexandridi, S. Karazisu

Anul 1843.

Martie 13.

Nr. 35.

Vechiul Secret. al Statului

dos: Nr. 1576/1843.

No. 2123/653.

COMITETUL CARANTINILOR
ȘI AL SĂNĂȚATEI
PUBLICE DIN
PRINCIPATUL ȚĂRII
ROMĂNEȘTI

Anul 1843 luna Martie 30

No. 786.

Orașu București

CINSTITULUI DEPARTAMENT DIN LĂUNTRU

În urmarea adresului acelui C. Departament cu N. 1960, întemeiat pe înalta rezoluție pusă pe jalba lui Iosif Șarmali, Comitetul întovărășind pe pomenitul cu trebuincioasele instrucții, eau dat voe prin poruncă a deschide o al 2lea Spițarie în orașu Braila.

D. Topliceanu, N. Gusi.

Vechiul Secret. al Stat.

dos: N. 2576/1843.

Nr. 1057.

COMITETUL CARANTINILOR
ȘI AL SĂNĂȚATEI PUBLICE
DIN PRINCIPATUL ȚĂRII
ROMĂNEȘTI

Nr. 2034

Anul 1843 luna August 6

Orașu București

CINSTITULUI DEPARTAMENT AL TREBILOR DIN LĂUNTRU.

Hârtiea obștii boerilor și neguțătorilor din orașu Târgu-Jiu-lui, urmată către ocârmuirea acelui județ, cu cerere ca, cu ajutorul cel prin trânsa propun, să se dea voe D. Rainhar ca să deschiză o spițarie în acel oraș, alăturată comitetului pe lângă adresul acelui cinstit Departament cu No. 5006, luându-se în băgare de seamă, pe de o parte i se înapoiază prezisa hârtie, iar pe de alta cu cinste i să răspunde că comitetul au cunoscut de ne apărată trebuință, ca pentru sprijinirea sănătăți obștei, pe lângă complectuirea județelor cu doctorii, să se complectuiască și capitalele acestora cu câte o spițerie, și pe acest temeiu s'au îndemnat și D. Rainhar ca să deschiză

spițarie la acel oraș, cunoscândușă mai vârtos că este înzestrat cu toate calitățile pravilnice despre profesia de spițer și despre a sa bună purtare, precum și buna voință a Dlor orășani către dânsul îl va îndemna cu atât mai mult a o îmbunătăți, iar pentru asigurarea ținerii dohtoriilor la a sa spițarie în bună stare, proaspete, și întocmai precum păzirea buneii orânduiei cere, sânt și pentru aceasta deosebite privigheri acordate, pentru căci pe lângă ne încetata îngrijire a Comitetului, apoi și dohtorii de Județe, prin art. 5 din instrucțiunile dohtoricești, sunt însărcinați ca cel puțin de două ori pe an să revizuiască spițăriile aflate în coprinsul județului lor, și de starea în care le vor găsi, să raportuiască la comitet.

N. Gusi

Să se dea în cunoștiința cărmuirii de Gorjiu, atât cererea orășanilor, cât și recomandațiile Comitetului, cu adăogire că de vreme ce propunerea este obștească din partea orășanilor și foarte folositoare, o încuviințează și acest departament; ocârmuirea dar se va înțelege cu maghistratul local pentru închirierea trebuincioasei case pe acel curs de vreme, răspunzându-i D-lui acea sumă de lei 3000 ce figurând în al seu buget pentru plata Dohtoriilor a remas ne răspunși, tot de o dată va îngriji atât cărmuirea cât și maghistratu a se asigura din partea celui spițer, că dupe trecerea acestui termen de ani trei, va urma cu ținerea acei spițării, pentru tot de una fără a mai pretinde, dela orașu acela nici o suvenție.

August 4

Subt iscălitul mă făgăduesc printr'acest înscris al meu cel dau cinstitului maghistrat al acestui oraș Târgu-Jiului, că cunosc de datorie și dreptul meu a ține spițerie într'acest oraș, formată și încuviințată asemănat întru toate instrucțiilor date de către cinstitul comitet sanitar, din capitala București, atingătoare de datoriile și drepturile spițerilor recunoscuți și inputerniciți a ținea spițarie în vre unul din orașele de căpătenie ale acestui Principat, și potrivit duhului porunci cinstitului Departament din lăuntru cu No. 5360, care mi s'au citit în (rupt) cinstitului Maghistrat, ca adecă mulțumitori D. D-lor

orășani și recunoscători cinstului Departament, pentru buna voință ce au arătat dăruindum pentru curs de trei ani toate încăperile trebuincioase, atât spre odihna familiei mele, cât și spre ținerea spițerii, dupe trecerea acestor trei ani, num va mai rămâne nici un cuvânt a mai pretinda asemenea suvenție, și mă voi prea îngriji singur, cu de a sinem, pentru toate trebuințele, și îmi voi păstra în viitor neclintit dreptul și sfânta datorie, a ținea tot de una singur spițarie cu chipul mai sus arătat într'acest oraș.

Iar despre încredințarea acestiea următor din partem întocmai și neclintită, dau acest înscris cu a insum iscălitură.

Iosif Reinhar, *Spițer*.
Vechiul Secret al Stat.
dos. 933|1843.

1843 Noembrie 10.
Târgu-Jiului

întocmai după copie
Zălreanu

N. 835.

CINSTULUI DEPARTAMENT DIN LĂUNTRU.

Supt iscălitul, născut pământean de aici săvârșind știința Spițării la Academia din Pesta, precum singură diploma mea dovedește, la destoinicia perfecții acestii profesii, și doritor de a petrece cu compatrioți miei, socotindui tot de o dată de a se putea fâli către alte nații streine, că din vreme în vreme, români or să ajungă la acel grad de țivilizație după cum au fost și străbuni noștri Romani, așa sosind aici în capitală, am fost supus la un ecsamen de cinstita Comisie Doctoricească, care nici unui al-tuia din streini Spițeri nu li s'au făcut acest ecsamen, și care sau încredințat atât de diploma ce-mi este dată la mână, cât și de chear ecsamenul ce l'am propus înaintea D-lor Domnilor Dohtori.

Așa dar, fără a fi mai mult năpăstuit de soartă, prigonit fiind de ori ce nenorocire prin alte țări streine, până ce am parvenit la doritul meu scop, plecat rog pe cinstitu Departament ca să binevoiască de a porunci cui să cuvine ca să fiu slobod a deschide al doilea Spițarie la orașul Pitești, după chiar încredințarea D-lor orășanilor că ar avea trebuință și de a doua Spi-

țarie, ne putând numai aceia care acum se află de a le putea întâmpina trebuințele cerute la vreme de mulțimea lăcuitorilor ce se află în acel oraș, și ca pământean ce sunt nădăjduesc că voi fi preferat mai mult de ori care streini ce se folosesc în patria noastră cu această profesie.

Vechiul Secret. al Stat.
dos. No. 911/1845.

Al cinstitului Departament
prea plecat
Stefan Băbic
Spițerul.

CINSTITULUI DEPARTAMENT DIN LĂUNTRU

plecată albă

Plecat supui în cunoștința cinstitei mari Vornicii că după ce am petrecut cursul învățăturilor la Peștea, dobândind diplomă de Spițer, am venit aici în țară unde și tratemeu sã afla Spițer, și prin împrumutare de bani am deschis, de sânt șase ani acum, la Pitești Spițerie, purtândumã cu cea mai bună orânduială, precum dovedește alăturatul atestat, fiind spițăria în toată convenita calitate, precum de aceasta poate și Marele Dohtor să încredințeze, căci în destule ori mi-au vizitat Spițăria.

Aici până în ziua de astăzi, din pricina prea puținului număr de oameni ce să află în orașul Pitesti, n'am putut până acum a mă plăti de toată datoria ce am făcut când am deschis Spițăria, ci port încă greutatea dobânzi banilor; acum aflu că un Stefan Băbic voește a deșchide al doilea Spițărie tot într'acel oraș. De aceia alerg plecat la milostivirea cinstitului Departament a lua în băgare de seamă că populația acelu oraș Pitești nu este în stare a ținea al 2-lea Spițărie, și care aceasta o va dovedio însuși orășani că nici o dată gloată de rețete la Spițărie nu au văzut în cât să se ivească trebuință de a se deschide și al doilea Spițărie, căci precum zic, abia hrana vieții o scoț, sezând mai toată ziua fără lucru; osebit de acestea crează cinstitul Departament că nu doară cu acest din nou doritor a deșchide altă Spițărie prevede vre-un folos cu înființarea celui de al doilea Spițării, căci și el cunoaște că nu poate scoate nici hrana vieții, ci numai nădăjduia că va putea amã face să mă depărtez eu.

Spre a putea dar cunoaște Cinstitul Departament de este cu dreptate plângerile mele, de a nu să da voe a se deschide al doilea Spițarie, să bine voiască a face întrebare cinstitului comitet al Carantinilor, a da știința, ca unul ce cunoaște legiurile Spițeresti, de să poate deschide și a 2-a Spițerie la un așa mic oraș.

plecat și supus

Iosef Eitel

Spițer

Vechiul Secret al Stat. Archiva Statului.

dos: 911/1845

No. 3013/1135

CINSTITULUI DEPARTAMENT AL TREBILOR DIN LĂUNTRU

Ocdrmuirea Judefului Argeș

Cârmuirea, în urmarea îndatoriri pusă prin porunca aceluia cinstit Departament cu No 2925, în privința cereri ce face *D. Stefan Babic* pentru înființarea celui de al doilea Spițerii într'acest oraș Pitești, vestind pe Dumnealor boeri i Deputați mahalalelor și neguțătorii prin Magistratul acestui oraș, în prezuvia căruia adunându-se, li sau și arătat cererea ce face pomenitul Spițer, cu întrebare de primesc înființarea și acelei de al doilea Spițarie cari într'o glăsuire au cerut a se înființa încheind pentru acestea toată majoritatea aflată de față, jurnalul ce în original să trimitte pe lângă acest plecat raport, cinstitului Departament, rugându-l să bine voiască a inbunătăți cererea orășanilor fiind prea dreaptă și cu primirea a toatei obștii, cunoscându-se această neapărată trebuință și de chear supt iscălitul.

Cârmuitor, **I. M. Manu**

Ajutor, *I. Zamfirescu*

1845 Iunie 21

Vechiul Secret. al Stat. Archiva Statului

dos. No. 911/1845

N. 4019/1592

COMITETUL CARANTINILOR
ȘI AL SĂNĂTĂȚII PUBLICE

Anul 1847, luna August 14

N. 2336

Orașul București

CINSTITULUI DEPARTAMENT DIN LĂUNTRU.

Răspuns, primit este și de acest Departament găsirea cu cale a acelu cinstit Comitet, și va face îndată cele de trebuință pentru deschiderea aceștii de al doilea Spițerie. ¹⁾

Aug. 20

Prințipul ce sau păzit până acum asupra înființării Spițăriilor prin orașele acestui Prințipat și după cum să urmează și în toate Evropieneștile Staturi este acesta, ca pentru un număr de *cinci mii familii* să fie înființată o singură numai Spițerie, fiind îndestul ca să întâmpine trebuințele lor; pricina dar de sau zăbovit până acum darea

științii cerută de cinstitu Departament prin oțnoșenia cu Nr. 4357, atingătoare de deschiderea unei alte Spițării la orașu Pitești, au fost că pomenitul să îndeletnicea a dovedi numărul familiilor hălăduitoare astăzi în județul Argeș. Acum însă de vreme ce cinstitul Departament prin cea de al zlea oțnoșenie cu Nr. 4694, face cunoscut Comitetului că în pomenitu oraș și Curtea de Argeș, să află hălăduind peste zece mii familii, pe temeiul acesta Comitetul zice că slobod este a se mai deschide și o al doilea Spițarie în orașu Pitești, al căruia proprietar poate a se numii cerutu de hălăduitorii acestui oraș, Ștefan Babic Spițerul, fiind împărtășit cu diplomă și cele lalte calități convenite unui Spițer, și dacă aceasta va fi primit și cinstitului Departament, va binevoi a împărtăși pe Comitet cu răspuns spre a face trebuincioasa lucrare pentru deschiderea acestei Spițării, și darea convenitelor instrucții Spițerului de îndatoririle ce are să păzească.

D. Topliceanu, N. Gusi

Șeful Canțelarii

N. Babik

Vechiul Secret. al Stat Archiva Statului
dos: Nr. 911 1845¹⁾ Rezoluția Departamentului din lăuntru.

Se incuviințează
Sturza

Trecut la No. 1176 în 16 Iunie 1847

Prea Înălțate Doamne,

Spîțerul Ión Laur avînd înființată formalnică spițerie în Tg. Frumos vreme de șiese spre țece ani trecuți, acesta au cerut prin jalba a i se întări acest drit prin hărăzirea unui Luminat Hrisov; prin urmare avîndu-se în privire că numitul spițer, în (rupt) acestor ani aũ dat destule doveđi de ținerea spițeriei sale în bună stare, precum încredințează mulțumirea obștiei și protocoțele închiete de revisiile făcute de cătră fisicul departamental.

În acest temeiu și în cuprinderea articoluĩ CII și CIII din capitul al 3-ea secția a 2 a organizației părții medicale din reglement, Comitetul sănătăței, cu toată supunerea aducînd la cunoscința Înălțimei Vostre asemenea împrejurare, vĕ rógă să bine-voiți ai incuviința miluirea numituluĩ cu luminatul Înălțimei Vostre hrisov întăritoriu a acestuĩ drit ai spițeriei sale din pomenitul tĕrg.

Mădulăřile comitetuluĩ sănătăței :

No. 862

1847 Iunie 2 ȃile, Iași

a Înălțimei Vostre plecate slugi
(ss) Unul nedescifrabil

D. Sturza

Dr. Cuciuran.

Secretar S. Albinef.

Cu mila lui Dumnezeu, Mihail Grigore Sturza Voevod, Domn țerei Moldovei.

¹⁾ Comitetul sănătăței cu anaforaua din 2 Iunie anul 1847 subt No. 862, aducăndu-ne la cunoscința că spițerul Ioan Laur avînd înființată formalnică spițerie în Tg. Frumos vreme de șiese spre țece ani trecuți, în vremea căřora a dat îndestule doveđi de ținerea ei în bună stare, precum adeveresc protocoțele nchiete de reviziile anuelnice, făcute de cătră fisicul departa-

1) Chrisovul farmaciei Dembinski, Tg.-Frumos.

mental și mulțumirea obștiei, au mijlocit ca pe acest temeiu și a bunelor sale purtări să i se întărească acest drit pentru totdeauna de către Noi.

Domnia Noastră, după părinteasca îngrijire ce avem pentru sporirea a tot felul de Industrie aducătoare de folos țerei, luând în băgare de sama mijlocirea și încredințarea Comitetului, prin acest al Nostru Domnesc Hrisov dăm și întărim d-sale Ión Laur dritul ținerei aratatei spișerii din Tg.Frumos potrivit articolul XCVI litera Z. Secția II a organizației părții medicală din Capul III-lea a regulamentului organic, pentru de a fi scutită spișeria de ori-ce altă dare, dimpreună cu lucrătorii de doctorii dintrânsa, cu aceia de a ține și el purure în stare bună, spre care sfârșit întărim cu a Noastră iscălitură și pecete.

Scrisu-s'au Hrisovul acesta în orașul Iașii în al patru spre decelea an al Domniei Noastre.

(Sigilul)

D. Sturza, prociit

CONTRACT

Se face cunoscut că spișăria mea ce o am avut intracest oraș Slatina cu dreptul ei ce, și eu l'am răscumpărat de la Dumnealui Frederich Baitler, am vânduto și eu d-lui Iosif Gardo în Galbeni împărătești 400 # (patru sute), din care bani am și primit acum 200 # (două sute) iar 100 # (una sută) este dator amii răspunde după două săptămîni, iar galbeni 100 să mii răspunză în soroc de un an de zile fără dobândă, după deosebitele înscrisuri ce D-lui miau dat; așa dar D-lui de astăzi se leagă ca și datoriele ce le am să se silească a mi le răfui, a căror sumă se dovedește prin lista și spre știința iam dat aceasta subt a mea iscălitură

Ion Bucai, spișer.

1848 Febr. 15.

Slatina

Polcovnic: *Hrup*, am fost față,

G Polichron, am fost față.

COMITETUL SĂNĂTĂȚEI ÎN PRINCIPATUL MOLDOVEI

D-sale spișerului *George Vasilcovski*

Jalba D-tale din 17 Octombrie trecut, ce ai dat Prea Înălțatului Domn, cu rugăminte de a ți se învoi dritul spișeriei

din politia Mihăileni, în locul acei ce a avut-o mortul Iulius Şraer, cu Inaltul apostil din 23a curgătoarei, recomandându-se comitetului spre convenita punere la cale; — şi el având în privire că târgul acela este lipsit de asemenea spişerie şi vieşui-torii acolo întâmpină greutăţi în aducerea doctoriilor de pe la alte locuri.

Invoesce pe temeiul acesta înfiinţarea ei şi tot odată pune D-tale înainte a deschide şi a ţine o spişerie complectă şi în-formăluită potrivit legilor medicale statornicite în deobşte pen-tru toţi spişerii din Principat, fără a face cea mai mică abatere.

După a căria pregătire vei însciinţa pe D-nu Fisicul şi Is-prăvnicia ţinutală spre a'i face convenita revizie, ca prin urmare să poţi începe expeduirea doctoriilor.

Balş. *Vel-Logofet,*

D. Sturza

1848 Decembre 16

p. secretar, *Serdar Vasilievici*

(*Rezoluţia Domnului*)

Spişăria poate fie şi afară, în vreme ce în cuprinsul Spitalului s'ar putea adaoga încăperi pentru un mai mult număr de bolnavi, şi s'ar paraliza căutarea bolnavilor la un loc; recoman-dăm această pricină la comisia tehnică ca împreună cu D. Hift: să meargă la faţa locului şi să chibzuiască faţă şi părţile.

Inălţimei sale Domn stăpânitor a toată ţara Românească Barbu Dimitrie Ştirbei.

DEPARTAMENTUL CREDINŢEI

Raport.

Cinstita eforie a spitalurilor îndreptând alăturatul raport cu Nr. 1591, cu deosebit jurnal ce am încheiat la 3 ale curgă-toarei luni, prin care chibzueşte a se da voe D-lui Pavel Cluş, spişerul ca să clădească cu a sa cheltuială o spişărie la poarta Spitalului Colţea după alăturatul plan şi dovezi, care bina are să rămâie acaret al Spitalului după o curgere de 12 ani; De-

partamentul plecat îl supune la cunoștința și Inalta Mării-Voastre hotărâri.

Șeful Departamentului, **Ioan Bibescu**

Anul 1850
luna Iulie 14
No. 4698.

Șeful mesii, *G. Genaj.*

(rezoluție)

Departamentu credinții alătură raportul Eforii Spitalurilor, prin care chibzuește să dea voe D. Pavel Cluș Spițerul ca să clădească cu a sa cheltuială o spițărie la poarta spitalului Colția după arătatul plan, care zidire are a rămânea a spitalului după o curgere de 12 ani, cu această îndatorire a da doctoriile trebuincioase la acest spital cu scăzământ de 50⁰/₀ din prețul hotărât după taxele Vienii.

Vechiul Secret. de Stat. Archiva Statului

Dos. No. 434 2990/1850

JURNAL

Astăzi la 3 Iulie anul 1850 adunându-ne mădularile Eforii spitalurilor, la a 24 seantă, și luând în băgare de seamă reclamația D-lui Pavel Cluș Spițerul, unde propune că primește să clădească o spițărie la poarta spitalului Colțea, cu două caturi, de cinci stânjini în lățime și de șapte în lungime, după un plan ce i se va da de Eforie, cu soliditatea cerută și cu îndatorire d'a o ținea doi spre zece ani în stăpânire, mutânduși chiar spițăria sa cu prerogativa ce o are într'această capitală, și în urmă să rămâie acea clădire acaret al Spitalului, însă doctoriile într'acest curs de vreme trebuincioase pe seama spitalului să se ea de la această spițărie tot cu scăzământul de 50⁰/₀ din prețul hotărât după taxa Vieni, precum se urmează și acum, Eforia văzând că într'adevăr această propunere este în folosul spitalului.

1) Că aflându-se spițărie în ocolul spitalului s'ar întâmpina fără zăbavă și cu înlesnire darea doctoriilor la orice vreme de întâmplare.

2) Că spitalul dobândește o asemenea trebuincioasă clădire și îmbunătățire fără a cheltui cevași din fondurile lui.

3) Că aceasta privește și la iconomia spitalului, căci înfiin-

țându-se, o să se inpuțineze numărul rânđașilor de acum, ce sunt însărcinați cu transportarea doctoriilor, este de părere a se primii, și la prezisul soroc să aibă a o lăsa întru toate în bună stare, fără a mai fi în drept numitul antreprinor a pre-tinde cevași.

Și fiind că precum mai sus să arată numitul o să se mute într'ac ste încăperi, păstrânduși dreptul spițării ce are în capitală, se va cunoaște supus și la toate revizuirile și consecvențiile la care sunt supuse și cele lalte spițării din capitală, pentru buna calitate a doctoriilor care să socotește o chezășuire pentru spital, iar la întâmplare de încetare din viață a numitului înaintea ecspirații acestui termen, se va urma luarea doctoriilor ne precurmat până la sfârșitul termenului de la cel care va dobândi acest drept, însă de va fi tot cu aceleași îndatoriri la care este supusă și spițăria numitului.

Acest jurnal împreună cu planul și deviza prin raport să se supue la înalta cunoștință și aprobație a Mării sale.

(Urmează iscăliturile Eforilor)

pentru întocmai copie, după original.

Vechiul Secret. al Stat. Archiva Statului *K. Valsam* :
dos. No. 434/2990/1850.

Înălțimii Sale Domn stăpînitor a toată țara Românească Barbu Dimitrie Știrbei. V.V.

EFORIA SPITALURILOR
Raport

Eforia plecat supune la cunoșciința Înălțimii Voastre, jurnalul ce au încheiat de la 3 ale următoarei la a 24 seantă, asupra propunerii ce au făcut d-lui Pavel Cluș spițeru, pentru clădirea unii spițării la spitalul Colții, cu cheltuiala de la sineși, precum și drepturile ce au cerut în folosu, tot de odată alăturînd și planul acestii clădiri împreună cu divizia lui, ca să bine voiți a da luminată poruncă de urmare.

Suțu, Scarlat Gr. Ghica, Arsăchi

Secretar, *Predescu*

Anul 1850
luna Iulie 11
No. 1591

Vechiul Secret. al Stat. Archiva Statului
dos : Nr. 434 2990/1850

NC. 482. Primită 29 Sept. 1850
trecută la No. 345

Această canțelarie a Eforii Spitalurilor, plecat roagă pe canțelaria cinstitului secretariat al Statului, ca să bine voiască d'a înapoia planul, îndreptat cu raportul subt No. 1591 în privința facerii unii spițării la spitalul Colțea, care acum, după înalta poruncă ce s'au dat asupra lucrării acestii spițării, și încunoștiințată prin adresa cinstitului secretariat subt No. 3775, este neapărat trebuincios al avea în vedere comisia tehnică.

Secretar, *Predescu*

să i se trimiță cerutu plan

Anul 1850 luna Septembrie 29

Vechiul Secret. al Stat. Archiva Statului.

dos. No. 4342/990/1850

SOCOTEALA CHELTUELILOR

Pentru clădirea caselor în trebuința Farmacii pe locul Spitalului Colții, după alăturatul plan.

	Lei
1) 160,000 cărămidă mia câte 50 lei	8000
2) 50,000 oca de var, câte 80 lei	4400
3) 5,500 căruțe de nisip 3 lei 20 par	1925
4) 32 bucăți de grinzi de 3 și 4 stânjini	332
5) 180 bucăți de alte feluri de lemne 4 lei	720
6) 900 de scânduri de tot felul	1300
7) 60 stânjini cubice de zidărie cu 90 lei	5400
8) 60 » de dulgherie câte 30 »	1800
9) 37 » invălitura străși cu fer	1016
10) Cheltuiala pentru scara cu lemn de ștejar	600
11) Galeria la scară	120
12) 13 bucăți de uși la amândouă caturi	1430
13) 13 » » ferestre cu fiarăle lor	1560
14) Geamuri și vâpsitu ușilor și ferestrelor	740
15) Cuie 10,000 și altă herărie trebuincioasă	300
16) 6 sobe și vatra cuhnii	600
Suma	30231

Adică treizeci mii două sute trei zeci și unu lei.

Pavel Cluș

întocmai cu originalul

Predescu

*Not Grigori Alexandru Ghica V. V. cu mila lui Dumnezeu
Domnul Țărei Moldovei.*

Comitetul Sanataței prin anaforaoa din 12 a trecutei luni sub No. 776, aducendune la științe că obștea poliției Galați precum și Eforia de a colo încă din anul 1843 în mai multe randuri au mijlocit la el, ca pe langă două spițerii ce sunt așezate aproape de port sa se mai deschidă una în târgul nou — care se întinde cu piața în departare de acel vechiu spre înlesnirea populației, în cumpararea doftorieelor, stăruind ca se da dreptul acesta D-sale Iacob Baicum; că asemenea cereri repetate de cateve ori nu sau putut lua de temeiu: 1) pentru că o a 3 spițerie nu'și poate avea existența în Galați și nici nu ar aduce vre un folos publicului, 2) pentru ca D-l Baicum este lipsit de însușirile cerute pentru un spițer prin art. C II din capu III a asezementului organic, si tot o date ca D-sa *spițer tolerat din naintea* introducerei regulamentului, perzend asemenea drept prin venđarea spițeriei ce avea în Galați, a eșit din clasa spițerilor. — Că la anul 1846 obștea mai reinoidn a sa jeluire, tot atunci s'au întâișat și D-l Spițerul Ion Georghios, proprietarul spițeriei vendute de Baicum, cu propunere că spre a întâmpina trebuința poporenilor Gălățeni, să i se dea voe a face o spițerie filiala în târgul nou, care dacă acest drept s'ar da altei fețe, atunci toate spițeriile de acolo ar ajunge în ce mai proasta stare, și în loc de folos ar aduce vetamare publicului. Că comitetul, spre a liniști pe galațeni, cu porunca din același anu Sept. 30 sub No. 1241, au îngaduit propunerea D-lui Georghios, dar obștea nemulțumita au pretendat a se statornici Spițerie formală pe numele D-lui Baicum. — O așa pretenție a ei atingătoare de o persoana ce nu'și are vrednicia dictata de legi, nu s'au putut lua în privire, pentru ca în acest feliu, fie care spițeriu s'ar indemna a'și vinde spițeria ca să dobandească din nou alt privilegiu. Iar cat pentru celalat caz, spre a nu i mai ramanea cuvent de vre-o tânguire prin decretul seu din anul 1847 Sept. 25 No. 1472, au îndatorit pe D-l Gorghios, a pregăti și a ține în loc de spițerie filială, una complectă, de catre care sau și pus în lucrare, precum fiscul ținutului Galați ne au înștiințat prin raportul No.

22 din 12 Aprilie 1848. — Că rezultatul acesta nu au produs alt nimic de cât o simțitoare cheltuială proprietarului, în cât a fost silit a reclama că spițeria din nou înființată nu poate exista în timpul de față, care tânguire repetându-se de Fisicul și Doctorul Spitalului civil și militar, au dovedit că nu aduce vre-un folos publicului, de cât numai stinjinare D-lui Gorghios, fiind ca acela (publicul) au obicinuit a lua doctorii de la spițeriile înființate mai înainte, pe care temeu au scris numitului ca să o închidă pană când trebuința obștei ar cere deschiderea ei, făcând tot o date cunoscut în privirea pagubirei ce au simțit că privilegiul de mai înainte să ramane nestrămutat. În sfârșit Komitetul în urma rugămintei ce au făcut D-l Gorghios că macar în viitor să se despăgubească de ceia a cheltuit, au mijlocit a i se întări acest drept și de catre noi.

Domnia noastră—după parinteasca îngrijire ce avem pentru sporirea tot felul de industrii aducătoare de folos țarei, luând în bagare de samă încredințarea Komitetului *prin acest al nostru Domnesc brisof* dam și întarim D-lui Gorghios dreptul acei a III spițerii în târgul nou al poliției Galați, ca să o deschidă și să o ție îndate ce komitetul îi va porunci, potrivit Art. XCVI Litera Z Secția II a organizării părții medicale din capul III a regulamentului organic, pentru a fi scutită de ori ce dare dimpreună cu lucrătorii de doctorii din trânsa, cu acea de a ține și el pururea în stare bună, spre care sfârșit întarim cu a noastră iscălitură și pecete.

Scrisusau Crisovul acesta în orașul Iași în al II an al Domniei noastre.

GRIGORI ALEXANDRU GHICA

Anu 1850

No. 824.

REFERATU ACCESORILOR MEMBRILOR CURȚI APELATIVE

Hotărârea Curți Apelative de Comerț cu N. 3 din 11 Noembrie 1849 rostită în prigonirea ce a avut Agnes Kladni cu sindicatul falitului Andrei Șnel Spițeru, pentru o creanță de galbeni trei sute. Văzându-se de către subiscăliți unită cu a-

cea a Judecatorii de întâia cercetare, și rămasă desăvârșită pentru ne dare de apelație.

Părerea noastră este, în unire cu a Departamentului Dreptăți din raportu N. 915, a se întări de Măria sa Domnul, potrivit art. 1 dela partea 2 din legiuirea anului 1847.

1850 Iunie 10

Asesori, *Stolnicu Arghiropolu,*
K. N. Brăiloiu

Vechiul Secretariat al Statului. Archiva Statului.

dos : No. 186,2304 | 1850

No. 764.

1850 Iunie 13.

Noi Barbul Dimitrie Stirbei.

CĂTRE DEPARTAMENTUL DREPTĂȚI

Asupra pricini de Judecată comercială mijlocită între D-nei Agnes Kladni supusă K. K. și sindicatul falitului Andrei Șnel spișer, pentru cererea ce face cea dintâi de a se îndatora cel de al doilea ca săi înapoeze galbeni 300 pe care răposatul seu soț, Karl Cladni, îi lăsase în păstrare la numitul falit.

Văzând raportul acelui Departament cu N. 915. Văzând hotărârea Curții Apelative de Comerț cu N. 32 din 11 Noembrie al anului 1849.

Luând în băgare de seamă că această hotărâre a rămas desăvârșită pentru ne dare de apelație.

Noi, pe teineiu art. 260 din regulamentul organic și art. 1 de la partea 2-a din legiuirea anului 1847.

Întărim mai sus zisa hotărâre, și poruncim a se face urmare întocmai.

D-lui Șeful Departamentului Dreptăți va aduce la îndeplinire această a noastră poruncă.

Vechiul Secret. de Stat. Arhiva Statului.

Dos. No. 168,2304 | 1850.

Se va întări ¹⁾

Prea înălțate Doamne,

DEPARTAMENTUL DREPTAȚEI

Raport

Pricina de judecată comercială mijlocită înaintea D-nei Agnes Cladni, supusă K. K., și sindicatul falimentului Andrei Șnel Spițeru, pentru cererea ce face cea dintii de a se îndatora cel de al doilea ca să-i înapoeze galbeni 300, pe care răposatul ei soț, Karl Cladni, îi lăsase în păstrare la numitul falit, cercetându-se de judecătoria comercială de aici, și de cinstita Curte apelativă de Comerț, s'au dat hotărâre de către cea din urmă, la 11 Noembrie din anul 1849 sub Nr. 32, prin care pentru cuvintele întrânsa coprînse. unindu-să întru toate cu hotărârea tribunalului, hotărăște ca Dnei jeluitoarea Agnes să se despăgubească din averea zisului falit Andrei Șnel Spițeru, atât de toți acei 300 galbeni în urma creditorilor celor privilegiați, după coprinderea art. 289 și 311 din condica Comercială, adică a creditorilor ipotecați și a soții falitului pentru drepturile sale zestrare, și cu precădere numai înaintea creditorilor celor de rând, cât și de patru galbeni tacsă răspunsă de dânsa la tribunal, iar pentru cea răspunsă la acea Curte, lasă a rămânea în sarcina sa, ca una ce fără cuvânt s'a pornit cu apelație în potriua hotărâri tribunalului.

Această hotărâre a cinstitei Curți apelative de Comerț, dată cu conglăsuirea tuturor mădularelor, fiind unită cu aceia a tribunalului și fără apelație împotrivăi, căci de când să vede că s'au primit copia de hotărâre de cinstita Agenție și până acum au trecut patru luni, și vreo apelație nu s'au primit.

Departamentul în urmarea art. 260 din Regulamentul or-

¹⁾ Rezoluția Domnitorului

ganic și articolul riu dela partea 2lea din legiuirea anului 1847, o supune plecat la luminata înălțimei voastre întărire.

Șeful Departamentului **Costandin Suțu**

Șeful mesei, *G. Vasile*

Nr. 915

Anul 1850 Martie 29

Secția IIIa, Masa I

Vechiul Secret. al Stat. Archiva Statului
dos. No. 168/2304/1850.

Primit 13 Aprilie No. 1577/No. 617

Inălțimei Sale Domn Stăpânitor a toată țara Românească Barbu Dimitrie Stirbei.

DEPARTAMENTUL DIN NĂUNTRU

Conform înaltei M. Voastre rezoluții pusă asupra jelbi văduvei, spițeresei Agnes Kladni, de aci, prin care cerea a nu se îngădui Frantz ¹⁾ Spițerul a deschide spițărie în potrivă de a sa, fiind că isar fi aducând pagubă dintr'aceasta, Departamentul a îndreptat în cercetarea comisii Doctoricești, ca să facă cele de cuviință după regulile întocmite și atingătoare de atributurile Spițerești și doctorești și săi raporteze, de la care s'au primit acum răspuns supt No. 34, că cercetând împrejurarea de care reclamă numita, nu a găsit nici o regularizare întru aceasta, căci spițeri până astăzi sunt slobozi așa așeza apotecile lor pe unde va vrea fie care, și prin urmare Comisia nu poate da nici o părere la reclamația acestii spițărese.

Departamentul supune plecat Înălțimi Voastre acest răspuns al prezisei Comisii, și vă roagă plecat să hotărâți regularizarea acestii împrejurări, precum veți bine chibzui.

p. șeful Departamentului, *D. Fill.*

Șeful Secției, *Steriad.*

No. 3406

1851 Aprilie 12

Sec. I, Masa II.

Vechiul Secret. al Stat. Archiva Statului,
dos. No. 241/3315/1851.

1) Probabil Franc.

Copie dupe adresa Generaliceştii Inspectorii a Carantinilor, No. 221/851 Aprilie 16, către Departamentul din Năuntru.

Cinstita K. K. Agenţie, prin nota ce a îndreptat suptiscălitului supt Nr. 2377, recomandă jalba ce a primit dela D-nei Agnes Kladni, văduva spiţăreasă ceşi are localu spiţăriei sale pe podul Beilicului lângă gura pieţei, coprinzătoare jeluirea D-nei că D l Franc Spiţeru, ce ţine spiţărie mai la vale de numita, voeşte aşi muta localul spiţării chiar împotriva spiţăriei jeluitoarei, cerând Aghenţiei mijlocirea sub iscălitului, de a nu să îngădui D. Frank Spiţeru a se aşeza cu spiţăria în poziţia aceia, ca să nu-i aducă inpedicare negoţului şi interesului văduvi spiţărese. Asupra căria înprejurare supt iscălitul întorcând băgarea sa de seamă, găseşte cu nedreptate şi împotriva moralului de a se da voe să se aşeze acum din nou o spiţărie lângă alta, ce de mai mulţi ani îşi are a ei existenţă tot întracelaşi loc, mai ales când să prevede că asemenea apropiere de spiţării va fi spre paguba şi a unui şi a altui proprietar, osebit de ura şi intrigile ce se va isvorâ între dânşi, poate şi alte rele rezultate; pentru aceste cuvinte şi pentru aceia că spiţăriele trebuie neapărat să fie împărţite prin localităţi mai depărtate una de alta şi înprăstiate în mai multe părţi ale oraşului, ca să poată lăcuiitorii mai cu înlesnire aşi lua medicamentele trebuincioase, după cum o asemenea punere la cale este făcută prin toate staturile civilizate, fiind mai vârtos acele măsuri privitoare chiar a fi pentru folosul spiţerilor, sub iscălitul este de părere ca să nu se îngădue numitul Franţ, de a se muta cu spiţăria în localul din împotriva spiţării jeluitoarei, ci să rămâie în locul unde el o are acum, sau voinde a se strămuta, să se aşeze în altă parte cu depărtare de ori care altă spiţărie.

Această socotinţă supt iscălitu cu cinste se grăbeşte a o împărtaşii C. Departament, cu rugăciune ca de o va gasi cuvincioasă şi se va uni cu dânsa, să binevoiască a porunci îndeplinirea ei, cinstind şi pe dânsul cu răspuns, despre rezultat, ca săl comunice C. K. K. Agenţiei după cererea cei face.

Intocmai copie.

Şef, Steriad.

Vechiul Secret. al Statulului. Archiva Statului.

Dos. Nr. 241/3315/1851.

DEPARTAMENTUL TREBILOR
DIN NĂUNTRU
AL PRINCIPATULUI ȚARII
ROMÂNESTI
No. 3666
Luna Octombrie 18
Anul 1851

«Ni să pare că sunt reguli și numărul Spițăriilor mărginite și așezate în osebite ocoluri ale Capitalei spre îndemănare»¹⁾»

C. Secretariat al Statului

În urma raportului ce a avut cinste Departamentul a supune M. Sale prea înălțatului nostru Domn, cu No. 3406, atingător de răspunsu ce a dat Comisia Doctoricească în privința cererii ce a făcut către M. Sa, văduva spițereasa Agnes Kladni, de a nu se îngădui Franț Spițerul să deschiză spițărie viza-vi de a sa, pentru cuvintele că 'iar pricinui pagubă, a primit acum departamentul adresa C. Generalicești Inspector a Caranținilor linii Dunări, N. 221, prin care Ecs. sa General Mavru, încuviințează cererea numitei spițărese, după care scoțându-se copie, cu cinste se alătură pe lângă aceasta C. Secretariat și este rugat să bine voiască ca când va întâiși prezisu raport M. Sale, săi supue și această părere a Ecs. Sale spre a da înalta poruncă de urmare.

p. Șeful Departamentului, *D. Fil :*

Șeful secșii, *Steriad.*

No. 1653

1851 April 30

LA DEPARTAMENTUL DIN NĂUNTRU

Înfățișindusă M. S. lui Vodă coprinderea adresei acelu C. Departament N 3666, asupra cereri ce au făcut Agnes Kladni văduva Spițăreasa, de a nu să îngădui un Franț Spițerul ca să deschiză o spițărie vizavi de a sa, I. S. a bine voit a pune pe acea adresă următoarea rezoluție.

«Ni să pare că sunt reguli și numărul Spițăriilor mărginite și așezate în osebite ocoluri ale Capitalei spre îndemănare».

Aceasta cu cinste să comunică acelu C. Departament spre cele de cuviință.

Vechiul Secret. de Stat. Archiva Statului.

dos: No 241|3315|1851.

1) Rezoluția Domnitorului.

CINSTITULUI GREMIU AL SPIȚERILOR

Comisia Doktoricească adunând pe berbieri ce a învățat mica chirurgie, și prin urmare pot aplica vizicatoriile și clistirele, ce nu se îndemânează caltele spițeresci a le pune, alătură lista pe lângă aceasta de numele acelor berbieri cu deslușire care d'intrînșii este mai cu apropiere de fie care spițer, ca la trebuință să știe fie-care spițer să se slujească cu dênși.

N. Gussi, A. Carașisul, J. Rasty, G. Bacaloglu.

București 10 Iunie 1852

No. 611

Circulare.

STATUTELE GREMIULUI SPIȚERESC DIN MOLDOVA

§ I. Gremiul Spițeresc a Moldovei se alcătuește din toți șefii de Spițerii—fie proprietari, posesori sau provizori a unei Spițerii așezate în țară—cari se unescu într'o corporație, spre a dobândi următoarele rezultaturi :

- 1) Rădicarea ramului spițeresc a Moldovei în privirea științifică și morală.
- 2) Mai nemerita și potrivita aplicație a măsurilor prescrise de ocârmuire.
- 3) Sfătuirea despre interesele comune a spițerilor și mutuală preveghere a purtărilor lor.
- 4) Țănerea bunei orândueli și disciplină în relațiile șefilor de Spițerii cu subalterni lor.
- 5) Ajutorul reciproc la nenorociri și alte întâmplări, ce pot jigni poziția spițerilor în țară.

§ II. Ca toate așezămintele sanitare a Moldovei, așa și Gremiul Spițeresc atârnă de la Comitetul Sănătăți, căruia îi va împărtași regulat și neintârziat protocolul tuturor lucrărilor sale, iscălit de toți membri ce au fost față la tractație.

§ III. Prezident al Gremiului și organ al ocârmuirii este Protomedicul. El va putea orându-i în locul său pe un membru al Comisiei Doctorești, ca delegat al ocârmuirii.

§ IV. Fie care Șef a unei Spițerii, fie proprietarul ei, po-

sesor sau provizor, este datoriu a se încorpora neîntârziat Gremiului, prin înscrierea în registru membrilor și plata taxiei.

§ V. Membri Gremiului vor alege din sânul lor, din trei în trei ani, un Vice prezident și un Asesor.

Vice prezidentul va fi legiuitul reprezentant a Spișterilor țării înaintea Comitetului sănătăței și va sprijini dreptățile lor hotărîte de legi.

Asesorul va ținea contabilitatea, protocoalele și corespondențea. Acești funcționari vor alcătui biuroul gremiului și vor expedia trebile curente, care nu vor avea trebuință de vre-o deliberațiune prealabilă a membrilor.

§ VI. Toți membri gremiului, atât cei din Capitală, cât și cei ai districtelor, se vor împărtași la alegerea funcționarilor prin buletine pecetluite, ce se vor trimete biuroului până în ziua alegerii, având a se vesti aceasta spișterilor cu o lună înainte de către spișterul cel mai vechiu al Capitalei, și după înființarea gremiului de către birou.

§ VII. Până la alegerea Vice prezidentului, cel mai vechiu din spișteri Capitalei și, după alegerea sa, cel mai vechiu din Spișteri ce vor fi față la seanța, vor ținea locul Vice prezidentului absent. Asesorul își va însuși locotatorul sau pe răspunderea sa dintre membri gremiului, facandul cunoscut și Comitetului, care va putea respinge, de va socoti de cuviință.

§ VIII. Funcționari ce alcătuesc biuroul gremiului se vor alege tot de a una din numărul spișterilor Capitalei, neputând primi spișteri districtelor o asemenea sarcină fără însemnată sdruncinare.

§ IX. Indată după alegere gremiul va presenta pe acești funcționari Comitetului sanitar spre întărire. Întâmplându-se a nu se primi vre unul de Comitet, gremiul va păși de îndată la o altă alegere; funcțiunile vor începe din ziua intrării, iar după împlinirea termenului de trei ani, funcționari vor putea fi realeși.

§ X. Adunările gremiale vor fi ordinare sau extraordinare.

I) Adunările ordinare vor avea loc :

a) La sfârșitul fie-carei luni, pentru spișteri din Capitală și pentru acei din districte ce sar prileji în Capitală ;

b) La 15 Ianuarie și la 15 Iulie, cand atunci afară de Spițeri Capitalei se pote nadajdui venirea a mai multor spițeri din țanuturi, avand a se trata la aceste adunari mai cu deosebire interesul obstescu a Spițeriilor Moldovene.

II) Adunările extraordinare vor urma după deosebite convocatii din partea biroului si vor pute privi, sau numai pe spițeri Capitalei si pe cei din districturi, carii din întâmplare s'ar afla atunci în Iași, sau pe toți spițeri Moldovei, cand va fi nevoie de a trata neîntârziet interesuri obstesti si înpotente ale spițerilor.

§ XI. Obiectele deliberatiilor gremiale vor fi :

a) Punerea în lucrare a poroncilor, ce vor primi de la Comitet ;

b) Inbunatațirile în ramul Spițerescu, care se vor socote de nevoie de catre spițeri sau s'ar defera sfatuirei gremiului de catre ocarmuire. Aseminea proecte de inbunatațiri însă vor fi iscalite de majoritatea spiterilor Capitalei, cand se vor atinge de un interes local a acestora, si de majoritatea tuturor spițerilor țarei, cand vor privi la un interes obstesc.

§ XII. Tot ce se atinge de relatiile șefilor de Spițarie între danși si cu subalterni lor, de dispozițiile disciplinare, fara jicnirea însă a acelor statornicite de organicescul Regulament si de Comitet, în ce se atinge de ramul spițărescu.

Gremiul va ținea o condică snuruita și pecetluita de Comitet și de gremiu, în care se vor trece toți spițerii, subiecti și elevi cu însemnarea diplomelor sau altor certificate, a intrării în proprietatea, posesia sau carmuirea spițăriei, a intrării subiectilor în condiție, a primirei elevilor la învățatura, a examenelor depuse și a rezultatului lor, precum și a conduitei în privirea acestei de pe urmă ; biroul nu va putea trece în condică nici o observație în favorul sau defavorul unei persoane de cât după deliberația Gremiului.

§ XIII. La toate contestațiunile ce s'ar ivi între Spițeri, sau în relatiile lor cu Subiectii și cu Elevi, precum și la neoranduelile ce s'ar descoperi din partea unui spițer, Gremiul se va interpune ca arbitrii și va chema pe înpricinați, carii vor fi datori de a se înfățosea fără înpotrivire și neintarziat, cautand a mijloci înpacarea înpricinațiilor sau prieteneasca în-

dreptare a neoranduelelor descoperite. Gremiul va avea dreptul de a face și mustrarile cuvincioase spișerilor și subalternilor, însă numai acele hotarite după majoritatea glasurilor, care mustrară se vor însemna neaparat și în lista conduitei. Ear înpricinașilor ramane dreptul de a se adresa la instanșele competentă, precum și Gremiul nu mai puțin va avea dreptul și datoria de a arăta Comiteturului neoranduelele Spișerilor sau a subalternilor, ce în zadar va fi încercat de a le îndrepta.

§. XIV. Obiecte a deliberașiei Gremiului mai sunt toate întrebările știinșifice, ce ar avea o directă aplicașie la exercișiu artei farmaceutice, precum : descoperiri făcute în țară de vre un membru al gremiului, metode noi și mai princioase s. a. Ear pentru a înlesni Spișerilor propășitoarea întindere a știinșei lor, o parte a venitului gremiului (care se va însemna mai jos), va sluji la achizișiunea uvrageilor celor mai noi, spre alcătuirea unei bibliotecă farmaceutice, precum și la achizișiunea de instrumente și aparate folositoare, și pentru a ține vre-o cîte-va din jurnalele farmaceutice cele mai bune, care bibliotecă și jurnaluri vor fi ori când la dispoșia atât a membrilor gremiului cât și a Subiecșilor și Elevilor, după o rânduală ce o va statornici gremiul.

§. XV. Unul din obiectele deliberașiei Gremiului va mai fi și întrebunșarea venitului gremiului, a căruia isvoare se va arăta mai jos.

§. XVI. În sfârșit se înseamnă aci, ca obiect a deliberașiei gremiale, și ajutorul ce urmează a se da confrăților său subiecșilor scăpățai său jucașii în vre-o altă nenorocire precum și familielor acestora. Dacă cu vremea s'ar mări veniturile gremiului, el se va sirgui a așeza un fond deosebit pentru ajutarea său chiar pentru pentru pensionarea de asemenea spișeri său de vaduve și copii lor.

§. XVII. Afară de spișeri proprietari sau cărmuitori a unei spișeri, toti subiecși cari au săvirșit cursul învățaturii și au dobândit diplome, vor putea asista la seanșele gremiale, când se vor desbata niște întrebări știinșifice. Uni ca acești fiind cunoscușii ca mai înzestrașii cu știinșă vor fi chemății la asemenea seanșe chiar de datorie.

Ear când se vor trata interesele materiale a gremiului, subiecți nu vor putea asista la seanță, precum nici la tracția pricinilor între Membri.

§ XVIII. Spre a dovedi subiecților că și interesele lor se vor lua în privire de către Membri Gremiului, ei vor avea dreptate de a alege, din numărul subiecților Magiștri, un reprezentant al lor pe lângă Gremiu, care va putea asista la toate ședințele Gremiale, atară la acele, unde Gremiul va trata ca arbitru o pricină atingătoare de cinste sau vre o altă contestație între Spițeri.

§ XIX. Fiind-că afară din Capitală nu se găsește nici într'o rezedenție ținutulă un număr de Spițeri destul de mare, ca să se poată alcătui prin districturi unul sau mai multe Gremii filiale, ear fiind-că pentru înlesnirea aducerii întru împlinire atât a poruncilor Ocârmuirii Gremiale cât și a orânduvelilor, numai puțin pentru înlesnirea corespondenței și a privigherei, tot se cuvine de a statornici și prin ținuturi niște puncturi centrale de la care se poată aștepta pomenita înlesnire. Apoi se însemnează aci târgurile : Botoșani, Galați, Bârladu și Roman ca rezedentele Spițerilor, Agenți a Gremiului Central, în care târguri, înmulțându-se populația și prin urmare și numărul Spițărilor, urmează a se înființa Gremii filiale într'o viitorime ce nu se poate hotări acuma. Ear sfera de activitate a acestor Agenți se va statornici prin deosebite dispoziții.

§ XX. Veniturile Gremiale provin :

a) Dintr'o taxie, care fie-care Spițeriu, Cârmuitor de Spițarie, are a plăti la primirea sa în Gremiu.

Aceasta taxie este : 1) pentru Spițeri Capitalei și a târgurilor Botoșani, Galați, Bârlad, Roman, Fălticeni, Tecuci și Focșani de ștece galbeni.

2) Pentru spițeri de Vaslui, Huși, Bacau, Ocna, Neamțu și Piatra șese galbeni.

3) Pentru spițeri a celor lalte localități a Moldovei trei galbeni. De câte ori va trece proprietatea sau posesia unei spițerii de la o persoană la alta, se va plăti această taxie din nou.

b) Dintr'o contribuție anuală, plătitoare în curgerea lunii Ianuarie, și care este :

Pentru spițeri de locurile	I	3 galbeni
» » » »	II	2 galbeni
» » » »	III	1 galben

Ear posesori vor plăti aceste contribuțiuni din venitul spițeriei. Deosebit de acestea vor plăti :

Provizori unei spițări pe an câte	2 galbeni
Subiecti Magistri » » »	1 galben
Subiecti fără diplomă » » »	$\frac{1}{2}$ galben
Elevi la intrarea lor la învățatură	2 galbeni
» » punerea lor ca subiecti	4 galbeni

§ XXI. Din darurile sau legaturile spițerilor sau altor fețe.

§ XXII. Din globiri, la care se vor îndatori spițeri cari nu vor fi următori statutelor de față. Aceste globiri sunt următoarele : (osebit de acele disciplinare, care se vor putea dicta spițerilor de către majoritatea gremiului în seanțele generale):

1) Spițerul care nu va plăti taxia intrării, sau acea anuală, în curgerea unei luni, va plăti câte o $\frac{1}{2}$ galben de fie-care săptămână de întârziere.

2) Membri așezați în Capitalie, care nu vor veni la trei seanțe de rând (afară de întâmplare de boală, constatată prin mărturie de doi doctori), vor plăti plata un galben.

3) Membri de prin districturi care nu vor veni în seanțele generale a gremiului doi ani de rând, fără de a supune deliberațiunei gremiului întâmpinări valabile vor plăti

acei din localitățile	I,	10 galbeni
» » »	II,	4 »
» » »	III,	2 »

4) Membri care nu vor veni la o seanță, la care vor fi chemați înadins de catre biroul gremial ca înpricinații, vor plăti cinci galbeni; ca marturi, un galben, (tară jignirea întampinarilor legale)

5) Subiecti care nu se vor înfațișea dupa chemarea biuroului, fiind înpricinați, vor plăti doi galbeni, fiind marturi un galben

§ XXIII. De se vor împotrivi fețele străfuite a plăti aceste

globiri, sau altele ne cuprinse în statutele de față, ce s'ar dicta de catre gremiu prin majoritatea glasurilor, apoi gremiul va pofti pe comitetul sanatați de a mijloci împlinirea globirilor prin locul competent.

§ XXIV. Funcționari gremiului nu primescu nici o leafă.

Fără pricini bine cuvantate, despre primirea carora va hotari majoritatea glasurilor, membri aleși nu vor putea refuza sarcina ce li se impune.

§ XXV. Cheltuelile canțelariei se vor plati din casa gremială.

§ XXVI. Casa gremială va sta la Vice Prezidentul. Ea va avea două închietori cu deosebite chei, din care una va sta la Vice Prezidentul și alta la asesor. Amandoi amploiați vor fi deopotrivă respunzatori.

§ XXVII. Din șease în șease luni, în seanțele plenare, la Ianuarie și Iuliu, Vice Prezidentul și Asesorul vor da lamurita socoteală de veniturile și cheltuelile gremiului, care aprobanduse de membri, se va împartași și comitetului Sanatați.

§ XXVIII. Bani Gremiului nu se vor putea întrebuița la *vreo speculație*, nici se vor putea *împrumuta*, si sunt destinate pentru acviziția de carti folositoare, jurnale, instrumente și aparate.

§ XXIX. Nu se va putea face nici o cheltuială din bani Gremiului fără încuviințarea prealabilă a acestuia; iar pentru cheltuelile făcute la niste cazuri neprevazute sau grabnice, biroul va trebui a castiga macar in urmă încuviințarea Gremiului; fără care încuviințare cheltuiala ar ramane în sarcina biroului.

§ XXX. Din trei în trei ani și după cererea Gremiului, statutele Gremiale se vor pute supune unei revizii ce se va face de catre comisia Doctorească, împreună cu trei delegați a Gremiului, si se va supune aprobatiei mai inalte.

Primit : la 16 Februarie
trecut No. 147/17

Primit 1)

Inălțimei Sale

*Domn stăpânitor a toată țara Românească,
Barbu Dimitrie Știrbei V.V.*

EFORIA SPITALURILOR

Raport

Spîșerul de la Spitalul Filantropii, după o îndelungată boală a încetat din viață la 30 Ghenarie, după cum s'a făcut cunoscut Eforii prin raportul Iconomului cu Nr. 14, dar înainte de a orându-i altu în locui, Eforia după o îndelungată cercare, având în vedere anevoința de a se ținea acolo o bună Spițarie, atât în privința calității cât și a prospețenii doctoriilor, a chibzuit a supune la cunoștința Inălțimei voastre, că ar fi mai folositor a se desființa Spițaria statornicită acolo și a contracta cu una din Spițăriile cele mai bune din Capitală, pentru îndestularea Spitalului cu doctoriile trebuincioase pe fiecare zi, având încredințare că cu acest chip doctoriile vor fi tot de una proaspete și de o bună calitate.

Această părere plecat o supune la înalta Mării Voastre aprobații.

Scarlat G. Ghica, K. N. Ghica, Arsachi

Secretar, *Predescu*

No. 166

Anul 1855 luna Februar 5

Spîșerul dela Spitalul Filantropii încetînd din viață, Eforia este de părere a nu se mai orându-i acolo Spîșer, ci să contracteze darea doctoriilor cu vreo Spițarie din Capitală.

Vechiul Secret. al Statului, Archiva Statului,

Dos. No. 1538/14/1855.

1) Rezoluția Domnitorului.

ONOR. DEPARTAMENT AL DREPTĂȚEI

Infățișinduse M. Sale Domnului stăpânitor raportul Onor. Eforii a Spitalurilor cu N 166 de la 5 Februarie, alăturat pe lângă adresa acestui Onor. Departament cu N 384, dela 16 ale aceași luni, în privința desființării Spișerii de la Spitalul Filantropii pentru cuvintele acolo arătate, și a contracta cu una din Spișăriile Capitalei, M. Sa, prin rezoluția pusă asupra zisului raport, primește această propunere, pentru care și Secretariatul cu onoare comunică Onor. Departament spre cele de cuviință.

Vechiul Secret. al Stat. Adm. Archiva Statului.
dos. No. 15/3814/1855.

Noi Grigorie Alex. Ghica V.V. cu mila lui Dumnezeu, Domn țării Moldovei.

1) Sfatul Nostru cărmuitor Ne au adus la cunoștința prin anaforaua No. 1210 din anul corent, ca la tratația ce au ținut în privirea cererilor D. *Carl Tornberg*, de a i se acorda dritul deschiderei unei spișerie din nou în Capitalie, spre a putea întimpina zilnicele cheltueli al grelei sale familie pentru a căreia interes au fost nevoit a vinde dritul spișeriei ce au avut înainte și petrece cât-va timp în străinătate — cuprinse prin 2 suplici a numitului, recomanduite statului, cea întâiu cu rezoluția noastră în cuprindere: urmandu a fie cererea jeluitorului potrivit cu așezământul, ii se va încuviința în conformitatea reglementului», și cea a doua: «Statul Nostru, în privirea slujbelor săvirșite de petitionerul și a stărei sale de față, va regula cele de cuviință spre inlesnirea propunerii sale»; având în vedere și protestațiile primite din partea d-niilor sale spișerilor *Wirosinsky* și *Miler*, pentru jignirea ce s'ar face prin înființarea din nou cerutei Spișerii, Sfatul Administrativ Extraordinar au făcut incheere de a se spori încă o spișerie în Capitalie, în privire că populația sau înmulțit de la Reglement încoace, mai

1) Chrisovul Farmaciei B. Zvass, Iași.

ales că din invecchime jeluitorul aŭ practicat asemenea profesie cu mulțumirea publicului, *fără însă a sluji de pildă pe viitor*. Domnia Noastră dar, după părinteasca îngrijire ce avem pentru sporirea a tot felul de industrie aducătoare de folos țarei, luând în considerație împrejurările de mai sus, am încuviințat asupra citatei anaforale hărăzirea și statornicirea unei a zecea spițerie în Capitala Iași.

Acum însă, prin acest al Nostru Domnesc Hrisov, dăm D. Tornberg pe tot-dea-una dritul ținerei aratatei spițerie potrivit Art. XCVI lit: Secția II a organizației părții medicale din Reglementul organic, pentru a fie scutită spițeria de orice dare împreună cu lucrătorii dintransa; cu aceasta însă ca și proprietarul ei să o ție pururea în stare bună, în înțelesul legilor ce sunt și se vor mai publica pe viitor în țară. Spre acest sfârșit întărim cu a Noastă Domnească iscălitură și pecete.

Scrisusau hrisovul acesta în orașul Iași, în anul al VI a Domniei Noastre.

(Semnătura Domnitorului)

No. 693

L. S. D.

Komitetul sănătăței, C. Alcaz

1855 Iunie 10 zile

No. 1267

trecut No. 222/20

Primit 1)

Mării Sale

Domnului Stăpânitor a toată țara Românească

Barbu Dimitrie Știrbei

DEPARTAMENTUL DIN NĂUNTRU

Raport

Cinstitul Comitete sanitar, prin adresa No. 1380, încunosciițează Departamentului că potrivit cu jurnalul încheiat la anul 1836, de către obșteasca adunare a acelu Ct. Comitete, sub prezedentia Ministerului trebilor din năuntru, aprobat prin Domnescul ofis cu No. 273 și publicat prin buletinul ofițial

1) Rezoluția Domnitorului

sub No. 12 și 13 din același an, dându-se drept corposului Spițăresc din Capitală a avea o stărostie alcătuită de trei persoane alese din sânul lui, care sub administrația Ct. Comitet și a consiliului medical săși îngrijească, atât de enterezele specialității lui, cât și de ori ce alte lucrări atingătoare de dânsul, s'a și întocmit pomenita stărostie păstrânduși această numire până la o vreme, iar de atunci încoace i s'a îngăduit a se numi în loc de stărostie, Gremiu, sub aceleași condiții prevăzute prin țitul jurnal.

Acum zice Ct. Comitet că au primit raport din partei, sub No. 215, prin care să roagă a li se acorda dreptul de a se numi în loc de gremiu, Colegiu Farmaceutic, sub cuvânt că este mai convenabil unui corp științific, și tot de o dată ecsprimă comitetul că a sa părere ar fi să se aprobeze ecspusa cerere, prin păzirea însă a tutulor celor lalte condiții prevăzute prin mai sus țitul Jurnal.

Această împrejurare supuindusă la cunoștiița Înălțimi Voastre, vă roagă sub iscălitul plecat să bine voiți a da înaltă aprobație precum veți bine chibzui.

Șefu Departamentului, **M. Băleanu**

Șefu Secții, **N. Păcleanu**

No. 1355

1856 Martie 17

Secsia II, Masa I

Vechiul Secret. al Stat. Archiva Statului
dos. No. 49/1856/3975.

No. 204

1855 Martie 27.

ONOR. DEPARTAMENT DIN NĂUNTRU

Bine-voind M. S. Domnul stăpânitor a da înalta aprobație asupra raportului acestui onorat departament N. 1355, de la 17 Martie curent, pentru schimbarea numirii de Gremiu al Spițerilor, în accia de Colegiu Farmaceutic, Secretariatul o împărtășește Onoratului Departament spre cuvenita urmare.

Vechiul Secret. de Stat. Archiva Statului,
dos. No. 49/563/975.

S'a văzut

Mării Salle
Prințului Alexandru D. Ghica
Kaimacamul țării Românești

MINISTERUL DIN NAUNTRU

Raport

Spre îndeplinirea înaltii Mării-Voastre rezoluți, ce ați bine voit să dați asupra reclamații Spițerilor d'aici din Capitală, și înregistrată la No. 1196, împotriva D-lui Doctor Polizu, căruia i s'au dat voe a deschide o Spițerie, grăbește acest minister a supune plecat la cunoscianța înălțimii voastre cele următoare :

D-lui Doctorul Polizu, în luna lui Dechemvrie anul trecut, prin reclamație către fostul Domn, s'a rugat să i se dea voe a deschide o spițarie, cu a sa cheltuială, aici în Capitală, spre complectuirea numărului de două zeci, prevăzut prin regulament.

Ministerul însă, cunoscând că spițaria de la spitalul ostășesc din Mihai Vodă, și care complectuește numărul de 20, nu se poate socoti spițarie obștească, ci privată, de vreme ce ea lucrează numai pentru acel spital, iar într'alt chip, pomenitul Doctor fiind pământean și de bună conduită, ia recomandat cererea potrivit rezoluții pusă asupra reclamații sale. Onor. Comitet sanitar, cerându-se și a sa părere într'această împrejurare, de la care primindusă pe lângă adresa sa No. 174 și copie dupe adresa consiliului medical, prin care arată că se încuviințează cererea Doctorului Polizu, prin îndeplinirea însă a formalităților, d'a orându-i adică în acea spițarie un provizor cu diplomă și care să dirijeze lucrările, sau și aprobat de minister deschiderea acei spițării.

Aceasta dar, fiind pricina pentru care aū reclamat numiții spițeri din Capitală, plecat să supune la cunoscianța înălțimi Voastre, potrivit înaltului ordin dat asupra reclamații lor.

Șeful Ministerului **Constantidin Gr. Ghica**

Șeful secții *K. P. Tronachi*

No. 4234

Secția II Masa I

1856 Septembrie 5

Vechiu Secretariat al Statului, Archiva Statului.

dos. No. 97/56/4021

Prințul Nicolai Konaki Vogoridi
Caimacanul Domniei Principatului Moldaviei

1) Obștia Mahalalelor Podu roș și Nicolina, prin mai multe suplici, supuindu-mi nevoia ce aș de o spițerie cu cererea de a se da dritul unei asemenea D-sale Magistrului de farmacie *Albertu Naiman*. Eu, după părinteasca îngrijire ce am pentru sporirea a tot felul de aședeminte producătoare folos omenirei și după prerogativa ce am, am luat în considerație cererea citatei obștii și am incuviințat hărăzirea și statornicirea spițeriei D-sale *Albertu Naiman* în acea Mahala, însă peste Podul roș și nici cum dincóce de apă, ear acum, prin acest al meu Hrisov daș și întăresc numitului *Albert Naiman*, pe totdeauna dritul ținerii aratatei spițerii potrivit Art. XCVI lit. Z Secția II a organizărei parței medicale din Regulamentul organic, pentru a fi scutit de ori-ce dare, Spițeria împreuna cu lucrători dintrânsa, cu aceasta însă ca și proprietarul ei să o ție pururea în stare bună, în înțelesul legilor existente și celor ce se vor mai statornici pe viitor în țară. Spre acest slărșit întăresc cu a mea iscălitura și pecete.

Scrisusau hrisovul acesta în orașul Iași, în anul intai a Caimacaniei mele, una mie opt sute cinci đeci și șapte, luna Noembrie în patru đile

Prințul NECULAI KONAKI VOGORIDI

Șef, **H. S. Mavrocordat**
Secretar, *Kostaki Alkaz*

COMITETUL SĂNĂTĂȚEI
ÎN PRINCIPATUL MOLDOVEI

No. 1669

Iași

Primit și poruncim fără zăbavă a se înființa Spițaria, a căruia lipsă a pricinuit cea mai dovedită nemulțumire, a căutării în acel Spital, când el are îndestulătoare mijloace despre toate trebuințele sale, și cu acest prileju să recomandă Eforii Spitalurilor și alăturata petiție a lui Hönig». 2)

1) Hrisovul Farmaciei E. Flach, Iași.

2) Rezoluția Caimacanului.

Mării Sale
Prințului Alexandru Dimitrie Ghica
Caimacanul Prințipatului României

PROTOMEDICUL STATULUI

Raport

Astăzi, la orele 9 și $1/2$ de dimineată, revizuind sub iscălitul Spitalul Filantropiei, am văzut următoarele :

Pe doctor l'am găsit acolo.

Bolnavi la No. 110.

Tratamentul și Diagnostul Doctoricesc se urmează potrivit cu firea boalelor.

Cuhnia și gătitul bucatelor de ajuns și în curățenia cerută.

Pâinea destul de bună.

Cele l'alte servicii asemenea și slujbași își îndeplinesc însărcinările cu activitate.

Tot ce am putut observa mai osebit este că Doctorul respectiv, începânduși vizita tot de una regulat pe la 8 $1/2$ ore de dimineată, abia isprăvește la 11, și așa trimițându-se rețetele la Spițăriile din oraș, unde trebuie să zăbovească 2 și 3 ore, negreșit că se perde ziua mai mult de jumătate, fără ca bolnavi săși poté începe tratamentul, și de aceia, cu tot respectul să supune la cunoștința Înălțimei Voastre, că părerea subt-iscălitului ar fi ca spre evitarea unor asemenea neinlesniri ce să întâmpină în desavantagiul bolnavilor, să se deschiză earăși ca și în trecut o Spițărie în localul prezisului Spital, cu toate că o se coste prețul medicamentelor mai mult oare cum de cât se vând pe la Spițeriile din Capitală, însă acest cost o să fie neinsemnător, pe lângă foloasele ce va produce asupra întâmpinării boalilor la timp.

N. Gusi.

Nr. 4190.

Anul 1858 luna Iulie 26

Bucuresti

Vechiul Secret. al Stat. Archiva Statului.

Dos. No. 15/3814

Primit 20 August 1858
No. 5215

Prea Înălțate Doamne,

În urma înalți Mării Voastre rezoluții ce ați binevoit a da asupra raportului d-lui Protomedicului Statului, cu No. 4190, către Înălțimea Voastră, prin care se ordona reînființarea unei într'adins Spițării la Spitalul Filantropiei, și comunicată Onor. Minister din Lăuntru cu adresa Onor. Secretariat de Stat No. 2740, subț iscălitul ducându-mă astăzi cu adresa Onor. Minister No. 3360 la Onor. Eforie a Spitalurilor, prin care i se comunica cele înalt ordonate, mi-au zis D. Directorul al acei Onor. Eforii, că nu poate strica Contractul ce eczistă pentru darea medicamentelor la acel Spital de un alt Spițer, fără a avea mai întâi înalta deslegare.

Apoi, fiind-că după Inalta Mării Voastre bună-voință ce ați arătat până acum, supt iscălitul este plin de nădejde că va dobândi rugătoarea cerere ce au făcut, vine și printr'aceasta cu tot respectul a Vă ruga fierbinte să bine-voiți a da Inalt ordin pentru anularea contractului ce să zice că există între Onor. Eforie cu acel Spițer, și a fi eu orânduit în acea nouă Spițărie, spre a putea preda însumi în viitor toate medicamentele trebuincioase la prezisul Spital, și pentru care binefacere apururea voi fi rugător pentru scumpa sănătate a înălțimei Voastre.

Al Înălțimei Voastre
prea plecat
Jean Hönig
spițer

Vechiul Secret al Stat. Archiva Statului.
dos. No : 15 3814

EFORIA SPITALELOR CIVILE
DIN
PRINCIPATUL ȚĂRII
ROMĂNEȘTI
Anul 1858 luna August 9
No. 786.
Bucuresci

Primit 9 August 1858
No. 3315
Grabnic
trecut No. 862.
August 11

«Un Spital urmează neapărat să aibă în localul său și Spițăria, «mai cu osebire acesta al Filantropiei ce se află afară din Capitală ; măsura luată de la un timp încoace ca doctoriile tre-

«buincioase bolnavilor să se aducă din oraș, și cu aceasta bolnavii să primească doctoriile lor pe la vremea prinzului vara, iar iarna, s'a înserat sau a doua zi, când ziua este viscoasă, nu mai poate fi tolerată, după o asemenea învederată vătămare bolnavilor; propunerea de a se da de acum gratis doctoriile Spitalului de copii, de către contraeciul, tocmit tot cu chipul căratului lor de afară, este mai nesuferit: că se pune în cumpănă învederată pătimirea omenirii drept un folos de economie, și scutire de cheltuieli ne însemnătoare, carele cu atât mai mult se resping aici, cu cât nu au alt scop de cât a proprii îndeplinirea grabei trebuințe; poruncim dar reînființarea Spițării ce a avut acest Spital, completă despre toate, și contraeciul se va despăgubi de ce i se va cuveni întru adevăr, și care urmează să nu fie sumă însemnătoare după sistemul tocmit ¹⁾).

Onor. Secretariat al Statului

Onor. Minister din Lăuntru, înaintând Eforii în copie adresa celui onor. Secretariat cu Nr. 2740, și raportul D-lui Protomedic către Măria sa Prințul Caimacan, în privința trebuinței ce să găsește a se reînființa o Spițarie la Spitalul Filantropiei, cere ca medicamentele trebuincioase la acel spital să se predea pe viitor de către D-nu Henig, a căruia petiție s'a trimis Eforii pe lângă adresa celui onor. Minister cu Nr. 3061.

Cât pentru cea ce coprinde înalta rezoluție despre înființarea Spițării la acel Spital, de unde s'a desființat după raportul eforii cu Nr. 166 din anul 1855, și aprobația Domnească, se va pune îndată în lucrare, iar pentru orânduirea D-lui Ioan Henig, cerută anume de Ministerul din lăuntru, eforia spre a scăpa de ori ce răspundere, aduce la cunoștința Onor. Secretariat următoarea împrejurare :

Eforia are contract anual cu D-nu Aitel, încă din anul 1855; cel din urmă articol al celui contract zice :

«Acest contract fiind încheiat pe un an, cu două luni înaintea

¹⁾ Rezoluția Prințului Caimacan.

«împlinirii termenului, va fi datorare fie ce parte a încunoștința
«de voește a urma contractul.

Acest contract încheiat la 17 Aprilie anul 1855 ș'a avut
urmare pînă acum, fiind amîndouă părțile mulțumite, și ne
încunoștințînd etoria pe d-nu Aitel, cu două luni înaintea
împlinirii anului, că voește a se desface.

Acum d-nu Aitel aflînd că dorința Guvernului este a se
restatornici spițaria la spitalul Filantropii, primește a așeza a-
colo o parte din spițaria sa pentru această trebuință, fără a
mai urca prețul doctoriilor, urcare ce ar rezulta din așezarea
altei spițării străine. după cum însuși d-nu Protomedic arată
prin raportul său.

Afară de aceasta d-nu Aitel, aducînd o mare jertfă în fa-
voare casei spitalelor, prin îndatorirea ce s'a impus a da doc-
torii gratis în curs de un an, la spitalul cel nou de copii, E-
foria nu poate lua asuprași al depărta de la spitalul Filantropii,
fără ordinul Mării sale Prințului Caimacan.

Prin urmare, ea are onoare a ruga pe Onor. Secretariat, să
bine voiască ai face cunoscută cât s'ar putea mai în grab voința
Mării Sale intru aceasta.

Director, **Gr. Alexandrescu**.

Secretar, *I. C. Tătărănu.*

Vechiul Secret. al Stat. Archiva Statului.

dos. No. 15/3814/1858

Mării Sale

*Prințului Alexandru Dimitrie Ghica,
Caimacănul Țării Românești.*

În raport făcut Onor. Etorii a Spitalul Colții s'observează
că Domnu *Eitel*, Spițer, ar fi făcut multe fapte bune pentru
Capitală, observînduse tot de o dată că ar fi gata d'a furnisi
gratis pe un an medicamente pentru Spitalu de copii înființat
acum însă tot cu un preț; Pentru care dar m'îndrănesc d'a
face plecată observație că arătate fapte bune să făcuse de către
Dl *Eitel* numai pentru interesu lui, și de altă parte medica-

mente au o tacsă destinată, după or care spițer este îndatorat a se conforma, prin urmare nici Dl Eitel nu sē dă mai jos.

Cât pentru gratis furnizarea medicamentelor pentru Spital de copii, nu este vreo faptă însemnată, fiind că suma socotelilor este foarte mică, și când aș fi tost și eu incunoștințat de către Onor. Etorie, m'as fi obligat d'a turnisi pentru acel Spital gratis toate medicamente, însă nu numai pentru un an, dar pentru mai mulți ani.

Bazându-mă dar cu plină confiență pe făgăduiala Mării-Voastre, în temeiu căreia am făcut și mari pregătiri m'indrănesc d'a repeta iarăși petiția mea plecată pentru confiarea Spitalul Filantropii, și spre recunoștință m'oblig d'a furniza gratis toate medicamente pentru câte 5 Comisii pe un an de zile, care vor fi de trebuință pentru săraci, însă dacă Măria Voastră va găsi de cuviință, cu contract pentru furnizarea medicamentelor la Spitalu în chestiune se va face cu onor. Etorie pe doi spre zece ani, cât pentru al trei-spre zecilea an, m'oblig d'a furniza asemenea toate medicamentele gratis pentru Spitalu Filantropii.

Al Mării Voastre
prea plecat serv.

Jean Hönig

(referat)

Dacă se va da spitalul Filantropii pe 12 ani, dă gratis medicamente pe la comisiile Statului pentru săraci un an, și la spitalul copiilor dă gratis mai mulți ani.

Secret. Stat.

dos : No. 15/3814/1858

Prea Înălțate Doamne,

Potrivit bunei voințe ce vați milostivit am da, întru a mă pregăti de obiectele trebuincioase speranți mele d'a dobândi Domneasca orânduire de Spițer la Spitalul Filantropie, supt însemnatul respectuos mam pregatit. Acum viu cu cel mai profund respect a cere plecat Domneascavă autorisație în activitate și mă rog plecat a nu mă lăsa ne împărțăsit de formală

înalță poruncă în asemănare cu milostivirea cea verbală ce ați bine-voit a da plecatului aci supt însemnat.

Al Înălțimei Văstre
prea plecat

Ioan Hönig

Vechiul Secret. al Stat. Archiva Statului
dos : Nr. 15/3814/1858

Pr. 6 Septembrie N. 3736.
trecut No. 1005, Sept. 9.

La Sfat 1)

*Mării Sale Prințului Alexandru D. Ghica, Caimacanul
Țării Românești.*

MINISTRUL DIN NĂUNTRU
Raport.

Pe lângă adresa Onor. Comitet sanitar cu N 4043, priimindu-se proiectul întocmit de consiliul medical în unire cu colegiul farmaceutic, atingător de noua taxă hotărâtă pentru vânzarea în viitor a medicamentelor de către toți farmacopolii, medici și chirurși, aflați în acest principat, și alte rândueli privitoare la dâșii, precum și osebit Jurnalul încheiat și supt însemnat iarăși în unire cu consiliul medical și cu colegiu farmaceutic, prin care se găsește de neapărată trebuință a se tipări această nouă tacsă, grăbește subț scrisul, cu tot respectul, al supune pe lângă aceasta în copie Înălțimi Voastre, și a vă ruga plecat să binevoși a le îndrepta în cercetarea onorabilului Consiliu Administrativ Extraordinar.

pentru Ministru din năuntru, **N. Păcleanu.**

Șeful Secșii, *K. G. Greceanu*

Nr. 3743.

1858. Septembrie 5. Secș. II, Masa I.

Vechiul Secret. al Statului. Archiva Statului.

Dos. N. 42/4183/1858

1) Rezoluția Caimacanului țarei.

JURNAL

Jos iscăliți cunoscând că doctorii ce se află prin acest Principat sunt dupe la toate Academiiile Europei, iar taxa medicamentelor care se întrebuițează după regulament este aceea a Vienei, dintr'această se întâmplă că rețetele prescrise de acești doctori de diferitele școale, și care fac trei părți din patru din câte doctorii să prescriu, nu sunt coprinse în pomenita taxă, dintr'această pricină Spișerii se prețuesc după cum se întâmplă înprejurarea, care aduce consumatorilor pătimași și pagubă și o influență morală vătămătoare asupra boalei lor.

Ca să se precurme această neorânduială vătămătoare în tot felul, am hotărît să alcătuim o taxă complectă, și pentru aceasta, prin înțelegere cu colegiul farmaceutic, în conformitate cu regulamentul organic, am luat mai întâi drept bază taxa Vienii, cu prețurile cele după cum se află în ziua de astăzi, atară de vre-o cincisprezece articole, care după ce sunt supuse lesne stricăciuni, apoi se întrebuițează foarte rar de către doctori în de obște.

După aceasta adunând cele lalte doctorii ne coprinse în taxă, după cum sau zis și mai sus, am procedat la prețuirea lor, luând de formă procedura Vienezilor care taxează doctoriile dupe Praitz Curant al materialiştilor dând spișerilor sută la sută, și cu acest mod alcătuind o taxă regulată și mai bogată de cât aceea a Vienei, potrivit cu trebuința țării, găsim de ne apărată trebuință a se tipări și a se împărți pe la toate spișăriile Principatului în socoteala spișerilor și acelor care vor avea trebuință de o asemenea taxă, și cu chipul acesta vânzarea doctoriilor va fi pe viitor conformă pretutindenea, pentru care Onor. Comitet va îngriji a face cele de trebuință pentru aprobarea unei asemenea taxe.

Prezident, **N. Gusi**

Bacaloglu, Liebert, Baraş, Atanasovici, Lempart, Frank, Rissdörfer, Thoïs.

pentru conformitate
Secretar, *Polizu*

Vechiul Secret. al Stat. Archiva Statului.

dos. Nr. 42/4183/1858

ONOR. DEPARTAMENT DIN LĂUNTRU

Dându-se înalta Mării Sale prințului Caimacan aprobație asupra raportului aceluși Onor. Departament cu No. 3743 de la 5 Septembrie a. c., pe lângă care se alătură proiectul și jurnalul încheiat de consiliul medical în unire cu colegiul farmaceutic, atingător de taca pentru vânzarea medicamentelor, și alte reguli privitoare la farmacopoli, medici, chirurși și alți, secretariatul o împărtășește Onor. Departament spre cuvenita urmărire.

No. 3647.

1858 Octobre 2.

Vechiul Secret. al Statului, Archiva Statului
dos. No. 42/4183/1858.

JURNALU

Consiliul Administrativ Extraordinar, în șeanța ținută la 15 Noembrie anul 1859, dând citire atât raportului onor. Minister din Năuntru cu No. 3743, îndreptat în a sa chibzuire de către Măria-sa fostul Caimacan, cât și proiectul întocmit de consiliul medical în unire cu colegiul farmaceutic, atingător de hotărârea unei noi taxe pentru vânzarea în viitor a medicamentelor de către toți farmacopoli, medici și chirurși, privitoare la dânși, și chibzuirea ce fac pentru tipărirea acestor nouă taxe, luând tot d'odată în considerație și deslușirile date consiliului de către D-lui Protomedicul Statului D. N. Gusi, în privința acestor reguli, și trebuința stabiliri lor pentru regularea în viitor, atât a vânzătorilor cât și a publicului cumpărător; și având în vedere că această este o lucrare specială și care depinde de chibzuirea comitetului, cum și că această chibzuire să vede încuviințată atât de consiliul medical cât și colegiul farmaceutic, care în ori ce împrejurare urmează a fi răspunzători atât pentru guvern, pentru esactitatea acestii chibzuiri, cât și către public, se unește cu chibzuirea făcută prin expusele proiecte, atât pentru stabilirea acelor reguli, cât și pentru tipărirea taxei, rămând ca după a lor încuviințare să se pue întocmai în lucrare.

D-lui Șeful Onor. Minister din Năuntru va bine voi a su-pune acest jurnal la aprobarea Onor. Căimăcăunii.

M. Băleanu, I. Slătineanu, Catargiu, K. N. Brăiloiu, B. Vlădoișnu.

pentru conformitate

K. G. Greccanu

Vechiul Secretariat al Stat. Archiva Statului,
dos. No. 42/4183/1858.

COMITETUL SANATAȚEI
PRINCIPATULUI MOLDOVEI

D-sale Magistratului de farmacie *Nicolae Andrea*

Pe temeiul încredințării date de comisia doctorăscă, sub. No. 245, arătătoare că D-ta, la examenul ce ai depus în știința de magistru în farmacie, ai științele cerute, Comitetul vă învoește dritul de magistru farmacie, în citata însușire, conformându-te mărginirii așezămîntului întru acesta.

Colonel A. I. CUZA

Ministru de Interne, Președintele Comitetului Sănătății.

Protomedic **D. Czihak**

Secretar, *Alcaz*

No. 1521

1858 Decembre 11.

PRINCIPATELE UNITE
COMITETUL SANITAR AL MOLDOVEI

D-sale Provisorului *Nicolae Andrea*.

De-și anaforaia Comitetului cu No. 489, prin care s'a mijlocit ridicarea dreptului d-tale de a înființa o a patra spițarie în politia Galați, pe privire că urma a se întreține prin o societate acționară, a căpătat înalta aprobare, totuși considerându-se neincetatele stăruințe ale Municipalității de acolo, ale Prefecturii districtului și a unui numer de comercianți cari mărturisind necesitatea unei asemenea spițerii, au încredințat că d-ta te-ai împrumutat de la câte-va persoane dintre ei, iar

nu că ai format vre-o societate, Comitetul a cerut de la Prea Înălțatul Domn redeschiderea fișei spișerii prin raportul No. 729, care dobîndind încuviințarea, se face d-tale cunoscut că ești slobod a înființa arătata spișărie în mărginirea legilor farmaceutice, însă la locul unde se află hotărât de către d-nu Prefect prin înțelegere cu Comisia doftoricească de acolo.

Kogălniceanu

G. Adrian

Secretar, *D. Vasilievitz*

Șef, *M. Tudoriu*

No. 748

1860 Maiu 10

Biuroul I

Noi Alexandru Ioan I, cu mila lui Dumnezeu și Voința Națională, Domnu Principatelor unite Moldova și Țara Românească.

La toți de față și viitori sănătate

Vedînd raportul sub No. 29730 a Ministrului nostru secretar de Stat la Ministerul din lăuntru al Moldovei,

Aprețuind oferirea făcută de D-nu spișerul Seldenmayer din Galați : a da gratis pe timp de trei ani medicamentele necesare ospitalului sifilitic din acea politie ;

Am decretat și decretăm ce urmază :

Art. I. Ministrul din lăuntru va regula prin locul competent întrebuițarea hărăzirei făcută de D-nu Seldenmayer în tolosul nenorociților suferinși ;

Art. II. Această hărăzire, pentru care arătăm deplină mulțumire D-lui Seldenmayer, se va publica prin Monitorul Oficial.

Art. III și cel din urmă. Ministrul Nostru secretar de Stat la Ministerul din lăuntru este însărcinat cu executarea ordonanței de față.

Datu-s'a în Domnăsca Năstră residență, Iași în 28 Dec. 1860.

No. 631.

Noi Alexandru Ioan I, cu mila lui Dumnezeu și voința Națională, Domnu Principatelor unite Moldova și Țara Românească.

La toți de față și viitori sănătate.

Asupra raportului Ministrului Nostru secretar de Stat la ministerul de Interne, No. 1239,

Am decretat și decretăm ce urmază :

Art. I. Desființăm dreptul spițăriei din târgul Herța, ce și l-a însușit abusiv D-nu Franz Elberg.

Art. II. Incuviințăm deschiderea unei spițerii complete în acel târg de către provizorul de farmacie Iosef Fucusu, care are calitățile cerute de lege și căruia îi acordăm un asemenea drept în persóna sa.

Art. III. Ministrul Nostru secretar de Stat la departamentul din Intru este însărcinat cu executarea ordonanței de față.

Dat în București, la 21 Martie 1862.



A P E N D I C E

Documentele ce urmează mi-au sosit în cursul tipăririi acestei lucrări, fiindu-mi trimise de către colegul meu d. Periețeanu din Botoșani. Prezintă o deosebită importanță, le public ca apendice. Tot în această parte public și documentul din 1816, semnat de Scarlat Alexandru Calimach V.V. de care e vorba în precuvîntarea mea. Dintr'o eroare de paginație acest document n'a fost intercalat după ordinea cronologică.

Noi Mihail Constandin Șușu V.Vod.

Cu mila lui Dumnezeu, Domnul Țării Moldavii

Să face știre cu acest Hrisov al Domniei mele pentru că prin jaloba ce ni-au dat târgoveții din Târgul Botoșani, au arătat că ne avînd doftor acolo, la mulți viața li se primejduște, cerșînd ca să aibă voea să ție doftor cu a lor plată și pe care ei îl vor găsi și să vor mulțami cu dînsul, cum și Spițarie a deșchide ei ear nu alți.

Deci vîzînd Domnia mea că a lor cerire iaste cu cale și nu de stricăciune, iată li-să dă voea ca ori pe care doftor vor găsi și să vor mulțami ei cu dînsul, să-l ție la târgul Botoșanilor, pe care doftor poruncim Domnia mea nimene din doftorii Curți Gospod să nu-l supere întru nimic, și el ca un Arhieatros a târgului să fie dator a apăra târgul de doftorii mincinoși, cari în necunoștința lor, aduc primejdie vieții oamenilor, și fiind că i să plătește de către obște, să fie dator a căuta cu silință și cu cuget nevătămat și pe acei săraci de care va fi chemat și spre ajutorul doftorului, orînduim Domnia-mea ca să aibă opt liude scutelnici. Pentru care poruncim Domnia mea Dumitale Vel Vistier să i treci la Izvodul de scutelnici cu pecetia Gospod ce iaste în Vistirie, și să-i aibă nestrămutat; cum și spițarie să aibă toată voea a avea acolo în Botoșani, iar fără voe târgoveților să nu poată alții a avea Spițarie acolo,

urmându-se plata doctoriilor precum și la alte Spițării de
aicea din Eși.

Poftim dar Domnia-mea pe alți frați luminați Domni, pe
care svântul Dumnezeu îi va rândui în urma noastră la Dom-
nia acestii țări, să nu strice această așezare, ci mai vârtos să
o întărească pentru a Domniilor sale vecinică pomenire. Scri-
susau Hrisovul acesta la scaunul Domnii mele în orașul Eși,
întru cea dintâi Domnie a noastră la Moldavie, în anul dintâi.

1793 Octomvrie 5

Io **MIHAIL CONSTANDIN ȘUȚU** Voivod

(Sigiliul cel mare al Domnitorului)

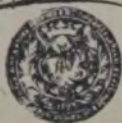
Handwritten signature in Cyrillic script, likely reading Mihail Șuțu.

UMF

Extensive handwritten text in Cyrillic script, likely a formal decree or record. The text is dense and covers most of the lower half of the page.

Handwritten signature or name at the bottom of the text block.

1793 6 5



*Cu mila lui Dumnezeu Noi Alexandru Ion Calimah V.Vod.
Domnul Țării Moldaviei.*

Să face știre cu acest Hrisov al Domnii mele, că prin jaloaba ce au dat Domnii-mele târgoveți din târgul Botoșani au făcut arătare că au Hrisov Gospod dela tratele nostru Michail Costandin Șuțu V.Vod. cuprinzătoriu ca să aibă voe să ție Doftor cu a lor plată și pe care ei îl vor găsi, cum și Spițerie având ei, ear nu alți, așîșde să aibă Doftorul opt liude scutelnici, rugându-se ca să se întărească și de către Domnia-mea.

Deci cercetând Domnia-mea și văzându-se Hrisovul Gospod, și socotind a fi bun prévelegiu acesta, iată și de către Domnia-mea asemenea să întărește, ca ori pe care Doftor vor găsi și se vor mulțami ei cu dânsul, să-l ție la târgul Botoșani, pe care Doftor poruncim Domnia-mea, nimeni din Doftorii Curți Gospod să nu-l supere întru nimică, și el. ca un Arhieatros a Târgului, să fie dator a apăra târgul de Doftorii mincinoși, carii cu ne știința lor aduc primejdie vieții omenesti, și fiind că i să plătește de către obște, să fie dator a căuta cu cuget nevătămat și pe acei săraci de cari va fi chemat, și spre ajutorul Doftorului orânduim Domnia mea, ca să aibă opt liude scutelnici, pe care poruncim Domniea-mea, Dumitale Vel Vistier, să-i treci în izvodu de scutelnici, cu pecetea Gospod, ce iaste în Visterie, și să-i aibă ne-strămutat, cum și pentru Spițarie să aibă voe a a avé acolo în Botoșani, iar fără voia târgoveților să nu poată alți a avea spițarie acolo, urmându-se plata doftoriilor precum și la alte Spițării de aici din Eși.

Pottim dar Domnia-mea, pe alți frați luminați Domnii, pe care svântul Dumnezeu îi va orândui în urma noastră la Domniea acestii țări, să nu strice această milă, ci mai vîrtos să adauge și să întărească, pentru a Domniilor sale vecinică pomenire.

Scrisusau Hrisovul acesta la scaunul Domnii mele, în orașul Eși, întru cea dintâi Domnie a noastră la Moldavie, în anul al doile.

La lét : 1796, Ghengar 11

Io **ALEXANDRU CALIMAH V.Vod.**

(Sigiliul al doilea al Domnitorului)

lordachi Roset, Vel Vistier, procit.

[Decorative flourish]

[Faint, illegible handwritten text, likely a historical document or petition]

[Handwritten signature]



[Handwritten text, possibly a date or reference number]

[Handwritten mark or signature]

Noi Alexandru Constandin Moruz V. Vod. cu mila lui
 'Dumnezeu, Domnul Țării Moldavii.

Ioan Georgiu, Spițer de la Botoșani, prin jaloaba ce au dato
 către Domnia-me. au arătat că de doispre-zece ani ține Spi-
 țărie în târgul acela, la care au fost cu toată sălința, și să află
 în toată vremea îndestulare de tot teliul de doftorii, fără a
 lipsi vre odată cel mai mic lucru, și doftorii bune, și în cur-
 gere acestor ani n'au dat cât de puțin cusur, nu numai cu
 lipsă de doftorii sau cu neplăcerea lor, dar nici la urmare
 purtări lui cu orășeni, după cum prin mărturie înscris ce iau

dat toți orășeni de acolo arată și încredințează mulțămire ce au dispre dânsul, și pentru doftoriele ce ține la Spițarie, și pentru purtarea sa cu dânsi, care mărturie este încredințată și de către D-lor Vornici de Botoșani, și ca unul ce ține spițarie de atâția ani cu toată îndestularea și odihna târgoveților, au făcut rugămintea ca să nu fie slobod a se mai deschide și altă Spițarie de către alți, nefiind oraș la care să se poată afla mai multe Spițării, după cum este cunoscut că înt'atâția ani de când ține el spițarie sau îndestulat și sau mulțumit toți târgoveți. După a căruia jalobă rânduindusă de către Domnia-me la Arhieatros *Antonie Fotino*, ca să tacă cercetare întâiu de este cu adevărat vrednic de treaba aceasta, are îndestul praxis și învățatură a meșteșugului Spițării, și al doile de ține doftorii bune și cu îndestulare, și al treile de este îndestul a se afla numai o spițarie în orașul acela, și nu cere trebuința să se mai deschidă și alta, și al patru de are mărturie și încredințare ce prin jalobă au arătat de la orășeni de acolo că este primit, și sunt cu toți mulțămiiți și de doftoriile ce țâne și de urmările lui. Dupe cercetarea ce cu amănuntul pentru toți aceste i s'au făcut de către Arhieatros, cu anafora ne înfășoșază că și toate aratările lui sunt adevărate, și el este cu îndestulă învățatură la meșteșugul Spițării și mărturii dela toți săraci încredințată și de D-lor Vornici de Botoșani are, prin care încredințează că și de doftorii că ține cu toată îndestularea și bune și de urmările și purtarea sa cu dânsi, sunt prea mulțămiiți. Pentru aceasta, de vreme ce și de către orășeni este primită și cerut și slujba sa o păzește cu toată silința și fără de cusur și meșteșugul său este bun, și sunt trecuți doi spre zeci ani de când prin silința sa au îndestulat orașul de trebuincioasele doftorii Hotărâm prin aceasta a Domniei mele, ca niminea alții să nu poată deschide și ave Spițarie în târgul Botoșani, fără numai numitul Spițer Ioan Georgiu, care și până acum au avut și au îndestulat pe orășeni cu trebuincioasele doftorii, având și el însă purtare de grije ca și de acum înainte să ție doftorii cu îndestulare și bune, proaspete, dândule cu prețul cuviincios.

Și poruncim Domnia-me și Dumneavoastră Vornicilor de Botoșeni, ca pe nimeni alți să nu îngăduiți a ține spițării,

Noi Scarlat Alexandru Calimah V. Vod. cu mila lui Dumnezeu, Domnul țării Moldavii.

Ioan Georgiu, Spițer din Târgul Botoșani, prin jaloaba ce au dat către Domnia-mea, au arătat că sunt acum piste opt spre zece ani de când se află fiind Spițărie în târgul acesta, și că după silința și sârguința ce au avut în toată vremea spre îndestularea politii aceluia târg, de tot felul de doftorii bune, curate și fără cel mai puțin cusur, și după mulțămirea ce au arătat însuși lăcuiitorii de acolo pentru bunele sale urmări și purtarea cea cinstită cu orășani, i s'au dat Carte Gospod de către fratele nostru, luminatul Domn Alexandru Moruz V.Vod, coprinzătoare că după cum dintru început sau aflat fiind el această spițărie în numitul târg, și în toată vremea sau sârguit spre mulțămirea orășanilor cu îndestularea doftoriilor trebuicioase, asemenea să să urmeză a o ținea și în vremea viitoare, făcând cerire ca să i să înoiască și de către Domnia-mea această carte.

Drept aceia, după mărturiile ce au arătat numitul, atât de mai înainte vremi, cât și de acum, de la lăcuiitorii acestui târg, precum și din Hrisovul luminatului Domn, fratelui nostru Alexandru Moruz V.Vod. ce am văzut la mâna lui, asemenea și după osebitele cercetări ce am făcut Domniea-mea, încredințându-ne că numitul esti ispitit întru învățătura meșteșugului Spițăresc, și că în toată vremea sau sârguit a mulțami pe lăcuiitorii iarăși cu îndestulare și înlesnitoarea aflare a doftoriilor trebuicioase, și că pe lângă aceasta sau purtat purure și cu bune urmări către orășani, am socotit că să cuvine de a fi și de aici înainte statornicit numitul cu ținerea acestii spițării în numitul târg.

Pentru aceia, iată prin această Carte a Domniei mele hotărâm că numitul Ioan Georgiu Spițer să aibă a ține și de acum înainte spițărie sa în numitul târg, care spițărie în câtă vreme va urma numitul sălința și osârdiea sa cea după cuviință, spre înlesnirea lăcuiitorilor acei politii, precum și a tuturor celor de afară de prin prejur, ce eu tot de acolo doftorie, cu doftorii bune, curate, după rânduiala meșteșugului lucrute, și cu prețurile celi după cuviință să aibă și ființa statornicii sale.

Și spre aceasta binevoind Domnia mea ai face și oareși care ajutor, pentru mai multă îndemnare a sa spre mulțămirea lă-

Noi Scarlat Alexandru Calimah V.-Vod. cu mila lui Dumnezeu, Domnu Țării Moldavii.

Facem știre prin acest Hrisov a Domnii mele tuturor cui să cuvine a ști, că prin jaloaba ce au dat Domnii mele, *Ioan Georgiu Spițer* din Botoșeni, au făcut rugătoare cerere ca să i să întărească stăpînire și prin al nostru Domnesc Hrisov asupra unii cărciume cu pivniță de piatră și cu o casă alături pe drept locul lor în târgu Botoșani, pe care le-ar fi cumpărat prin mezat și cu zapis, din trecutul an 1815, Octomvrie 12, de la o Sofiea, fiica săvârșitului din viață Apostol Panaghiotu, și soția săvârșitului din viață Toader Brașoveanu, drept cinci mii lei, cu care a lui jalbă spre cercetare rânduindusă la al nostru cînstit și credincios boer, Dumnealui Dimitrie Sturdza Vel-logofăt al țării de jos, au infătoșat aceste scrisori adică: 1) Un zapis din lét: 1777 Noemvrie 10, iscălit de îndestui marturi, supt pecetia târgului, încredințat și de dregătorii dintru ace vreme, prin care să arată că au cumpărat părintele vânzătoarei de mai sus pomenite Sofia, o bucată de loc de casă drept 200 lei, dela un Vasile Potroacă și soția sa Catrina, care loc și ei prin același zapis arată că îl au baștină de la părinți lor, arătând măsurile locului în stinjinii de jur inprejur, precum zapisul mai pre larg dovedește; 2) Un zapis din lét: 1782 Martie 15, iscălit de vânzător și de îndestui martori, supt pecetia târgului, încredințat și de dregătorii mai în urmă fiind cu cinci ani, prin care cumpăra iarăși părintele vânzătoarii de acum tot de la același mai sus pomenit Vasile Potroacă și soția sa Catrina, o casă cu loc cu tot în mahalaoa târgului vechi, prin mezat, drept 330 mii bani, care casă și ei arată că le-au dănie dela părinți lor, precum la același zapis să arată. 3) O mărturie din lét 1807 Maiu 13, încredințată de preotu Ioan, și cu o zii în urmă, adeverită mărturia preotului și de protopopul ținutului, prin care să arată că Apostol Panaghiotu, părintele numitei vânzătoare Sofia, dă zestre fici sale, crășmă cu jumătate de loc, iar pentru jumătate de loc din locul crășni îngăduiești săi de 200 mii bani, care bani în multe rînduri cerându-i fiică-sa și ne avându-i, iau dat și

cei laltă jumătate de loc drept acei bani 200 mii, 4) O carte de judecată dela Vornicii de Botoșani, tot din anul 1807 Maiu 20, cu șapte zile mai în urmă mărturii, prin care să arată că această jumătate de loc ce iar fi dat tatăl vânzătoarei pentru acei 200 mii banii zestrii, dupe moartea părintelui ei, un frate al său anume Ión ar fi pus stăpânire pe ace jumătate de loc din locul crășmii, supt cuvânt că prin dieată lui i l'ar fi lăsat tatăl lor, pentru care trăgându în judecată, dupe dovezi ce au infășoșat la dregătorii ținutului, dând dreptate numitei vânzătoarei, i lau dat întru a sa stăpânire, precum la aceeași mărturie de judecată mai pre larg să arată. 5) Răvaș, chip de jalbă din partea Sofiei vânzătoare, către dregătorii ținutului, din trecutul an 1815, Martie 7, prin care face cerire ca să-i-să vândă prin mezat de mai sus pomenitele binale cu locu lor, supt care cerere să văzut și hotarnici rânduiți de catre dregator, pe un Căpitan Gavril Popovici, i Necola Adam și Anania Calintru. 6) Mărturia numiților rânduiți hotarnici tot din trecutul 1815, Martie 14, prin care arată că în puterea zapiselor de sus pomenite, măsurând locul cu stânjenul gospod, au eșit deplin, numai 4 palme din stânjini cuprinși prin zapise nu s'ar fi ajungând înpresurați fiind cu drumul, și ne fiind pricină cu care să se oprească cererea vânzătoarei despre vre un megieș incunjurat, fiind de jur împrejur cu druinuri, au dat mărturia lor pe obicei. 7) Mărturie dela însuși fratele vânzătoarei, Ioan Apostolu, iarăși din trecutul an 1815 Martie 17, prin care adevirește că tatăl seu, având a da surori sale Sofiei 200 mii bani cei fagăduise pentru zestre, iau dat jumătate din loc, cel propise pentru sine, din locul crășmi, dându-i voe ca săl vândă fără nici o grijă despre dânsul, ori cui va voi. 8) Țidulă (nedescifrabil) din trecutul an 1815 Martie 17, ce dau dregătorii ținutului către telalul târgului, ca să strige pomenitele binale pe rânduială în curgere de 40 zile. 9) Țidulă tot dintr'aceiași an 1815 Octombrie 10, din partea mușteriiilor ce sau arătat înștiințând pe dregători că ne putând a aștepta mai mai mult, să se dea sfârșit mezatului asupra ori cui se va arăta cel mai de pe urmă mușteriu. 10) Supt țidula mezatului dintr'aceas lună și cu răspunsul ce mai sus sau zis din partea mușteriiilor, prin

care să arată din partea dregătorilor săvârşire mezatului cu preţul de pe urmă, 5000 lei, asupra numitului cumpărător, Spiţeru Ioan Georgiu, 11) Un zăpis dupe săvârşirea mezatului tot dintre acelaşi an şi lună, Octomvrie 12, din partea vânzătoarei, ce dă numitului cumpărător Ioan Georgiu, iscălit de vânzătoarea şi de martori îndestui supt pecetea târgului, adevărit şi de dregătorii ţinutului, prin care să arată că de istov vânzare cu mulţămirea-sa către cumpărător. Drept aceia, dupe aceste mai sus pomenite scrisori, ce au înfăşosat, încredinţându-ne Domnia-me de la Dumnealui Vel-logofăt că numitul Ioan Georgiu, au cumpărat cu bună credinţă, după a sa cerere, şi Domnia-me, prin acest al nostru Domnesc Hrisov, dăm şi'i întărim stăpânire asupra pomenitelor binale, crâşma cu o casă alătura pe drept locul lor, ce sunt în târgul Botoşani, ca de acum şi în veci, dupe cuprinderea scrisorilor şi a zăpisului de vânzare cu măsurile lui, să le stăpânească din neam în neam, în bună pace ca pe a sale drepte acareturi, cumpărate prin mezat cu bună credinţă, ne clătite şi (nedescifrabile), pentru a căruia bună statornicie şi vecinică stăpânire i s'au întărit acest Hrisov cu însuşi a noastră Domnească iscălitură şi pecetie.

Scrisusau Hrisovul acesta în oraşul Eşi, într-o cea a doilea domnie a noastră la Moldavie, de Diécul Divanului, Triandafil Teodoru, la létu dela Mântuitoru Hristos 1816 Maiu 28.

Io SCARLAT ALEXANDRU CALIMAH V.Vod.

Dimitrache. *Vel logofăt procit.*

(Sigiliul cel mare al Ţărei).

Art. 1. În baza prezentei legi se stabilește...

Art. 2. În baza prezentei legi se stabilește...

Art. 3. În baza prezentei legi se stabilește...



Art. 4. În baza prezentei legi se stabilește...

Art. 5. În baza prezentei legi se stabilește...

Cu mila lui Dumnezeu Io Ioan Sandu Sturza V. Vod, Domnu Țării Moldaviei.

Cu cuget ne adormit și cu tot gândul fiind Domnié-me către lucrare facerilor de bine, ce stăpânitorii sunt îndatorați purure a urma către toate stările ce să afla supt ocârmuirea lor, spre cea de obște a lor mulțumire și fericire, pentru-ca prin aceste să se arate mulțămitori către pronia cerească ce ne au învred-

nicit oblăduirii și Domniei acestei păzite de Dumnezeu țări a Moldaviei, iubita noastră patrie; prin urinare în fapte a faceri de bine în cât puțină va sluji, către toți de toate stările, împărtaşind pe fiște-care după cuviința stării sale, cu daruri, mili și ajutoriul din darurile Domnești, luatam sama la jaloba ce ni au dat D-lui Iohan Ghiorghias, Spițeriu din politia Botoșani, arătând că pentru slujba ce au adus orașului acesta, cu lucrare spițării sale, unde se află fiinduo de trei zeci ani și mai bine, și pentru alte osăbite săvârșiri cu care s'au aflat după vremi a orașului trebuința, luminați Domni di mai nainte iau făcut oareși-care coprindere de privileghiu și miluire, făcând rugăminte ca să i se întărească acea cuprindere și prin Hrisovul Domniei-mele. Deci după jaloba ce ne au dat incredințându-ne Domnia-me prin cercetare că numitul cu adevărat au adus pururea slujbe osărdnică și cu mărturisiră vrednicie spre obșteasca mulțămire lăcuitorilor din orașul acesta, arătând către aceasta indestule dovezi înscris, atât din partea lăcuitorilor târgovești, boeri și de alte stări, cât și din partea dregătorilor ce s'au aflat dupe vremi la orașul acela; dupe care dovezi sau văzut că și intru întâmplări de boala ciumi ce s'au întâmplat în pomenitul târg, chemat și însărcinat fiind de a sluji, au jerfiit nu puțină osteneală și nevoință și au cele mai vrednice săvârșiri spre curățirea și mântuirea orașului de răul acesta; asemenea și la întâmplările aceste de curând a răzvrătirilor au fost ne lipsit, purtând de grije cu toate chipurile ce au putut spre apărare saū paza orașului de întâmplări primejdioase, Am socotit și după aceste vederate mărturii a rāvnei și a vredniciilor sale purtări, am găsit cu cale și cu toată dreptatea de a avea și dela noi o asemenea cuprindere de privileghiu și miluire. Drept aceia dar spre oareși care răsplătire a ostenelilor sale, dovezi vrednice de toată credința, Hotărâm și prin acest al nostru Domnesc Hrisov, adeverind toate cele de mai sus însemnate pentru D-lui și pentru slujbile sale, îi întărim privileghiu care mai din vechi prin cărți și Hrisoave le-au avut și îi facem coprindere (nedescifrabil) ca socotit fiind D-lui intru stările

cele de bun neam a pământului acestuia, să cade și toată cinstea cuviincioasă ca unuia din stare aceasta, folosindusă și cu legiuitul privilegiu a stărei aceștia, de a scuti toate bucatele ce va ave drepte a sale, or stupii sau rămătorii și vinul din adevărate viile sale, de plata goștini, a desătini, și a vădrăritului, fără să se supere de către slujbași cu cât de puțină plată. Iar pe lângă aceasta Hotărâm ca în târgul acesta să aibă a fi numai a sa Spițarie, fiind aceasta și cu de obște mulțămire a orășenilor, iar Spițaria aceia care s'au fost deschis acolo prin Hrisovul luminatului Domn Scarlat Kalimah V. Vod, va rămâne după cum până acum, asemenea și de acum înainte în nelucrare, rămând a fi în târgul acesta numai spițaria numitului Giorgias, care au mărturisit destulă destoinicie spițăriei și vechiu spițeriu de samă de ani acolo, precum să mărturisește și i să dă acest drept și prin Hrisovul fericitului întru pomenire Domn Alexandru Moruz V. Vod, și prin Hrisov și Carte Gospod din trecutul an 1820, fără să fie altul volnic de a deschide altă spițarie în târgul acesta, îndatorându-să însă numitul Iohann Giorgias de a fi cu căzuta știință, spre a ave doftorii bune și curate cu toată îndestularea, urmând și vânzarea lor cu prețul cuviincios, fără asuprire lăcuitoriilor orășeni, să aibă a scuti și una crâsmă ce va ave cu beătură în târgul acesta, și de toate alte ori ce dări, adică bani ajutorinți și alte havaleli. Deosebit să aibă a scuti și cinci spre zeci liude oameni străini aduși de peste hotar, adiveriți prin mărturie dregătorilor, și cercetați de către Vistierie spre încredințare, că sunt străini, fără amestec de bir cu lăcuitorii țării, precum să hotăraște să rămâie scutiți și de bir și de toate havalelile. Poroncim dar Domnie me, Dumneavoastră dregătorilor, slujbașilor, goștinari de (nedescitabil) și vădrari, și tuturor altor zapcii, să aveți a urma întocma precum mai sus să hotăraște. Poftim dar Domnie me și pe cei din urma noastră luminați Domni trați noștri, care din pronia cerească se vor rândui întru ocârmuire țării acestie, nu numai să nu strămute această cuprindere de milă și privilegiu, ci mai ales să întărească și să adauge, pentru a Domniei-lor sale laudă și purure fericită pomenire.

Sau scris Hrisovul acesta la scaunul Domniei-mele, in orasul Esii, intru ce dantai Domnia noastra la Moldavie, in anul dintai.

La lét 1822 Noemvrie 8

Io IOAN SANDU STURZA V.V.

(Sigiliul al doilea al Domnitorului)

Handwritten signature in cursive script.

Large initial letter 'K'.

Main body of handwritten text, appearing to be a formal decree or record.

Small handwritten signature or mark on the bottom left.



Small handwritten text or date at the bottom right.

*Noi Scarlat Alexandru Calimach V. V. cu mila lui D-zeu
Domnul Țării Moldoviei.*

Rivnitori fiind de a arăta pururea părintească îngrijirea noastră pentru supuși oblăduiri noastre și de a sârgui spre ocrotirea și înlesnirea dreptăților lor, nu niam apărat, în câte prilejuri ni sau dat până acum, de a arăta și în faptă plecarea râvni noastre acestie, spre cea de obște folosință și acea în parte fiește căruia, după dreptățile lor celi cunoscute, în cât au fost prin puțința noastră. Luatam dar aminte și pentru D-lui *Sărdar Alexandru Venier Spițâr*, de aici din Eși, carele prin jaloba ce niau dat, au făcut rugăminte, ca pentru slujbele cele trudnice și cu osârdie ce au făcut în Politia aceasta a Eșului, cu lucrarea Spițăriei și cu căutarea a nu puțini bolnavi, până în vârsta aceasta a bătrânețelor în care au venit, să facem Domnie-mie milă, și pă lângă alte ajutorieri de miluiri ce are de la luminați Domnii de mai înainte, să facem și noi oareș-care împărtășire de miluire, spre răsplătirea slujbilor sale, și pentru înlesnirea stării și a bătrînețelor întru care să affă. Drept aceia bine voind Domnie-me, și cu cuviință socotind de ai face oareș-care cuprindere de ajutor în cunoștința acestor mărturisite dreptăți a sale, iată prin acest al nostru Domnesc Hrisov. Hotărâm ca găsinduși două zeci și cinci liude oameni străini, aduși de acum înainte de piste hotar, fără bir, și fără nici un amestec că lăcuiorii țării acestie, adeveriți fiind și prin mărturie dregătorilor margini pe unde îi va trece că sunt străini, precum să hotărăște, să fie scutiți de birul Visteriei și de toate alte dări și havaleli, ce vor fi asupra altor lăcuiori, ci întru nimică să nu fie supărați, rămâind ca săi aibă spre ajutoriul și slujbele casei sale. Poruncim dar Domnia-me Dv. Dregători, să aveți a urma întocma după hotărârea Hrisovului acestue a Domniei mele. Iar pe cei din urma noastră luminați Domni, frații noștri, care din pronie cerească să vor orându-i întru ocîrmuirea țării acesteia, Postim nu numai să nu strumute această miluire, ci mai vârtos să întărească și să o adauge pentru a Domnii lor proslăvita pomenire.

Sau scris Hrisovul acesta la scaonul Domnii mele, în oraşul Eşi, întru a doua Domnie a noastră la Moldavie, în anul al patrulea,

la lét 1816 Maju 10

(Io **SCARLAT ALEX. CALIMAH** V.V.)

(Sigiliul cel mare al Ţarei)

Vel Vistier procit



UM&F